

GONDOLAT- FÜZÉR

ABSZTRAKTOK 2024

Filadelfia Integrált Szociális Intézmény
Baptista Egyházi Szociális Módszertani Központ

GONDOLATFÜZÉR

ABSZTRAKTOK 2024

Válogatás a Baptista Egyházi
Szociális Módszertani Központ
szakmai rendezvényeinek előadásáiból

GONDOLAT- FÜZÉR

ABSZTRAKTOK 2024

Válogatás a Baptista Egyházi
Szociális Módszertani Központ
szakmai rendezvényeinek előadásaiából

Szerkesztette:

Szirtes-Tankó Tünde és Lázich Melitta

Baptista Egyházi Szociális
Módszertani Központ

Budapest
2025

A füzetet a Filadelfia Integrált Szociális Intézmény Baptista Egyházi Szociális Módszertani Központja gondozta.

A kiadóról

Miniszteri kijelölés alapján a kiskőrösi Filadelfia Integrált Szociális Intézmény szervezeti keretei között 2017 elején, budapesti székhelyen kezdte meg működését a Baptista Egyházi Szociális Módszertani Központ. A szociális módszertan fő feladata, hogy a szociális szolgáltatások működéséhez szakmai támogatást nyújtson, javítsa a szolgáltatások minőségét. Az egyházi fenntartásból fakadó összetett feladat, hogy segítse a szolgáltatások egyházi, keresztyén értékrend alapján történő működését. Jelenleg 12 baptista belső egyházi jogi személy fenntartó működik szociális területen. Az intézményekben közel 3 ezer munkavállaló dolgozik, akik naponta több mint 27 ezer ellátott életét segítik különféle formákban. A szolgáltatások köre az ellátások szinte teljes spektrumát felöleli, a házi segítségnyújtástól, pszichiátriai és szenvedélybetegség és idősek ellátásán át, a családi bölcsődéig és nevelőszülői hálózatokig. A baptista szociális szolgáltatások csaknem minden vármegyében jelen vannak, a legtöbb a Közép-Magyarországi Régió és Kelet-Magyarország területén.

Első könyvünk 2021-ben jelent meg, amelyet azóta több szakmai kiadvány is követett.

Honlapcímünk: szocialismodszeran.hu

© Filadelfia Integrált Szociális Intézmény

© Szerzők, szerkesztők

Digitális változat: ISBN 978-615-02-2942-3

Felelős kiadó: Opauszki György, a FISZI vezetője

Borító és tördelés: Sinka Csaba (Grafikrea Design)

Tartalom

Előszó	9
--------------	---

Szemléletek (h)arca BAPTISTA ORSZÁGOS SZOCIÁLIS VEZETŐI KONFERENCIA, 2024. március 8–9.

Varga László Ottó

Szemléletek (h)arca – világi és egyházi gondolatok találkozása	14
---	----

Kun Gábor

A területi szakmatámogatási rendszer tapasztalatai két év működés tükrében	16
--	----

Kocsis-Nagy Zsolt

Baptisták a népszámlálások tükrében (előzetes adatelemzés)	18
--	----

Varjú Lajos

Az egyházi belső ellenőrzés tapasztalatai	20
---	----

Sztojka Attila

A társadalmi felzárkózás elvei	21
--------------------------------------	----

Bódy Éva, Galambos Katalin

Vezetői reziliencia – szervezeti reziliencia, betekintés egy kérdőíves kutatás eredményeibe	23
---	----

Balla Péter

Diakónia, mint keresztény vállalkozás	26
---	----

Palicz Tamás

Digitális és mesterséges intelligencia technológiák a humán szolgáltatásokban	28
---	----

Nyitrai Imre

A jövő másképpen	30
------------------------	----

Győri-Dani Lajos

Fejlődni muszáj	35
-----------------------	----

TÁMOGATOTT LAKHATÁS ORSZÁGOS SZAKMAI MŰHELY, 2024. április. 15.

Hermann Judit

Mission impossible, avagy a térítési díj kérdése a támogatott lakhatásban 39

Ódor Richárd, Rétiné Varga Éva

Térítési díj megállapításának gyakorlata, támogatott lakhatás és alapszolgáltatások, MMSZ Gondviselés Háza – Napsugár Szolgáltatóközpont Zalaapáti..... 45

Guszmán Józsefné

„Hogyan számolunk?” 50

Szabó Ida

Ellenőrzések tapasztalata, dilemmái..... 54

Bódy Éva

„Összegzés, szintetizálás” 57

SZOLGÁLAT A TÁRSADALOMBAN – Baptista segítők szakmai napja, 2024. április 27.

Bumberák Maja

A közösségi élőlövészavas történetmesélés ereje 63

Bódis Sámuel

Hogyan lehet a saját településen szociális intézményt működtetni egyházi kereteken belül? 65

Kocsis-Nagy Zsolt

Beszámoló a szociális szaktitkári tevékenységről 68

Serafin József

A baptista szociális szolgáltatási hálózat 71

GYERMEKVÉDELMI SZAKMAI NAP, 2024. május 6.

Kovácsné Bárány Ildikó

A bölcsődei ellátás a tények tükrében 74

Dósa Piroska

Kapcsolódási pontok az átmeneti gondozást, gyermekjóléti szolgáltatást nyújtók és a gyermekvédelmi szakellátás között..... 76

Kellermann Dániel, Magyar Katalin

Áldások a Benitában 80

ÖNKÉNTES KONFERENCIA, 2024. május 9.

Kecskés Péter

Önkéntesség – kormányzati támogatás és programok a civil szektorban..... 85

Bartal Anna Mária

Lépésről lépésre – miként indítsunk el önkéntes programot?..... 87

Vatai Gyula

Börtönmisszió a társadalmi reintegrációért..... 89

Miletics Marcell

Több mint ételosztás 91

Józsa Piroska

Semmit rólunk nélkülünk – a Nem Adom Fel Alapítvány és az önkéntesség 93

TÁMOGATOTT LAKHATÁS ORSZÁGOS SZAKMAI MŰHELY, 2024. június 5.

Gruiz Katalin

Lakhatást és életvitelt támogató szolgáltatások gazdasági jellemzői, 2023–2024 98

Turcsik László

Támogatott lakhatás, fenntarthatóság, finanszírozás 103

Vizvári Csilla

Térítési díj megállapítás dilemmái a támogatott lakhatásban..... 106

TÁMOGATOTT LAKHATÁS ORSZÁGOS SZAKMAI MŰHELY, 2024. szeptember 18.

Lénárd Júlia

Komplex támogatási szükségletfelmérés - szerepek, feltételek; az eredmény értékelési szempontjai 111

Hermann Judit

A szükségletek összegzésétől a szolgáltatási terven át, a térítési díj számlázásig 120

TÁMOGATOTT LAKHATÁS ORSZÁGOS SZAKMAI KONFERENCIA, 2024. november 28–29.

Andrácz-Tóth Veronika

Aktualitások, változások..... 127

Nelhübel-Oláh Henriette

Személyközpontú gondozás és elvárt digitalizációs ismeretek a nemzetközi elvárások tükrében..... 130

Koncz Hédy

Természetes támogatók a támogatott lakhatásban..... 134

Német-Mikes Andrea

„Megoldókulcs”. Viselkedésproblémás kliensek a támogatott lakhatásban - avagy Hogyan tudjuk jól támogatni a viselkedésproblémás klienseket a TL-ben?..... 137

Hermann Judit

Célcsoport szerinti különbségek a gyakorlatban 141

Szollár Zsuzsanna, Kiss Olivér

Támogatott lakhatás egy másik aspektusból 143

Galambos Katalin

Észszerű(?) alkalmazkodás..... 148

Előszó

Örömmel adjuk közre *Gondolatfüzér* sorozatunk harmadik kiadványát, a 2024-es szakmai rendezvényeinken elhangzott előadások, prezentációk összefoglalóival. Módszertani központunk tavaly is két nagy konferenciát és több kisebb rendezvényt – egynapos konferenciák, műhelyek, élménynapok, szakmai kirándulások, önkéntes táborok, érzékenyítő programok – szervezett, így széles alapokra tudtunk építeni.

A kiadványban a szociális szolgáltatások és a gyermekvédelem több aktuális kérdése felbukkan, például a területi szakmai támogatási rendszerek működtetésének tapasztalatai, a gyermekjóléti szolgáltatást nyújtók és a gyermekvédelmi szakellátás kapcsolódásai, az egyházi szociális intézmények szerepe és helye, illetve a baptista fenntartók működési gyakorlatai, de olvashatunk a szakmai rendezvények állandó elemévé váló a digitalizációról, az okos megoldások szerepéről, illetve a vezetői, szervezeti rezilienciáról és az önkéntességről is.

Az idei kiadvány egyik erőssége, hogy átfogó képet ad – az általános dilemmáktól indulva a konkrét intézményi gyakorlatok bemutatásán át a hivatali ellenőrzés szempontjainak ismertetéséig – a térítési díj témájáról, amely a 2024-es támogatott lakhatás műhelyek kiemelt kérdése volt.

Rendezvényeink előadói most is készségesen közreműködtek velünk ennek a baptista – és talán kicsit általános – szakmai lábnyomnak az elkészítésében, amit ezúton is hálásan köszönünk.

Budapest, 2025. 02. 12.

Szirtes-Tankó Tünde

**„...AKÁR SZÍNBŐL, AKÁR SZÍVBŐL, A
KRISZTUS PRÉDIKÁLTATIK”
(FILIPPI 1.18)**

2024. MÁRCIUS 7-8.
(CSÜTÖRTÖK, PÉNTEK)

**BAPTISTA
ORSZÁGOS
SZOCIÁLIS
VEZETŐI
KONFERENCIA**

SZEMLÉLETEK(H)ARCA

ERZSÉBET PARK HOTEL ***SUPERIOR
3244 PARÁDFÜRDŐ, KOSSUTH LAJOS
ÚT 372.

Baptista Egyházi Szociális
Módszertani Központ

A plakátot Lázich Melitta készítette.

„...akár színből, akár szívből, a Krisztus
prédikáltatik” (Fil 1,18)

Szemléletek (h)arca

Baptista Országos Szociális Vezetői Konferencia

2024. március 7–8.

Erzsébet Park Hotel*** Superior
(3244 Parádfürdő, Kossuth Lajos út 372.)

Program

2024. március 7. (csütörtök)

- 10:00 Igei bevezető - *Papp János* egyházelnök, MBE
- 10:10 Köszöntő - *Varga László Ottó* főtitkár, MBE
- 10:30 Köszöntő, eredmények a szociális ágazatban
- *Csizi Péter* szociális ügyekért felelős helyettes államtitkár, BM
- 10:50 Aktualitások, változások - *dr. Andráczi-Tóth Veronika* főosztály-
vezető, BM
- 11:20 A területi szakmatámogatási rendszer tapasztalatai két év
működés tükrében - *Kun Gábor* igazgató, SMNSZI
- 11:40 Szünet
- 12:00 Népszámlálási eredmények - *Kocsis-Nagy Zsolt* szociális szaktit-
kár, MBE
- 12:20 Missziós élmények - *Durkó István* missziói igazgató, MBE
- 12:40 Az egyházi belső ellenőrzés tapasztalatai – *Varjú Lajos* vezető,
EBECS
- 13:00 Ebéd
- 14:30 A társadalmi felzárkózás elvei - *Sztojka Attila* roma kapcsolatokért
felelős kormánybiztos
- 14:55 A társadalmi felzárkózás jövője - *Szanyi Gergely* területfejlesztési
igazgató, BSZ

- 15:25 Vezetői reziliencia pro szervezeti reziliencia - betekintés egy kérdőíves kutatás eredményeibe - *Bódy Éva, Galambos Katalin*, SE
- 15:50 Szünet
- 16:05 SZEMLÉLETEK (H)ARCA – interaktív alkotás
- 18:00 Vacsora, bowling bajnokság

2024. március 8. (péntek)

- 9:00 Diakónia, mint keresztyén vállalkozás - *Balla Péter* oktató, BTA
- 9:30 Menedzsmenttel egy szolidáris társadalomért? *Dr. Jubász Péter* mesteroktató, SE
- 9:50 Digitális és mesterséges intelligencia technológiák a humán szolgáltatásokban - *Dr. Palicz Tamás* stratégiai igazgatóhelyettes, SE
- 10:15 A jövő másképpen - *Dr. Nyitrai Imre* PhD oktató, SE/Miskolci Egyetem
- 10:40 Diakóniai szolgálatunk lehetséges megközelítései - *dr. Czibere Károly* főigazgató, Református Szeretetszolgálat
- 11:05 Szünet
- 11:25 Fejlődni muszáj („Semmilyen szél nem kedvez annak, aki nem tudja, melyik kikötőbe tart.” Seneca) - *Győri-Dani Lajos* ügyvezető alelnök, Magyar Máltai Szeretetszolgálat
- 11:50 SZEMLÉLETEK (H)ARCA – kerekasztal beszélgetés
Moderátor: *dr. Nyitrai Imre* PhD oktató, SE/ME
- 13:00 Ebéd

Szemléletek (h)arca – világi és egyházi gondolatok találkozása

Varga László Ottó

főtitkár, Magyarországi Baptista Egyház

A konferencia témájának olvasásakor eszembe jutott egy bibliai esemény, a jeruzsálemi apostoli gyűlés (ApCsel 15:6-29), ahol szintén vezetők tanácskoztak egy konkrét kérdésben. Ezen a gyűlésen is – bár az alapcél minden résztvevő számára közös volt, azaz Isten országának építése – jól érzékelhető volt, hogy a szemléletmódban eltérések vannak. Voltak, akik egy régi, ószövetségi eredetű szokást szerettek volna fenntartani, és voltak képviselői egy új megközelítésmódnak is. Úgy látom, hogy ez az eset alkalmas arra, hogy mintaként szolgáljon korunk hasonló eseményeihez is, amikor eltérőek a megközelítésmódjaink. Az apostoli gyűlés alapelveinek bemutatásával egy megoldási módot szeretnék a konferencia résztvevőinek figyelmébe ajánlani.

Anno mi történt?

- összegyűltek, fontosnak és érdekesnek tartották ezt megtenni;
- tanácskoztak;
- keresték az egyetértést, amit el is értek;
- a Szentlélek akaratát felismerve közösen döntöttek;
- szolgálatukkal az egész egyházat bátorították.

Mai párhuzam – világi és egyházi gondolatok találkozása

- A szervezet ereje a találkozásban van – találkozás Krisztussal és egymással.
- A szolgálat megközelítésének szemléletei:
 - világi sorrend: szakma, szabadság (az emberi lélek teljes szabadsága), hit
 - egyházi sorrend: misszió, szabadság (az emberi lélek szabadsága az isteni küldetés megélésével), szakma
- A vezetés megközelítésének szemléletei:

- világi: gazdasági, piaci szempontok elsődlegessége
- egyházi: lelki fókusz és hagyománytisztelet

A kompromisszum elérésének lépései:

- keressük a kapcsolatot egymással – összegyűltük;
- beszéljünk a dilemmákról – tanácskoztak;
- legyünk nyitottak a kompromisszumra – egyetértésre jutottak;
- helyezzük az egészet egy távlatos keretbe – Szentlélek akaratának felismerése;
- törekvés a széles körű, pozitív hatásra – bátorították az egész közösséget.

A vezetői szolgálat négy áldása:

- vezetői közösség
- felelősség
- az Atya megbecsülése
- üdvösség

Kulcsszavak: vezetők, szemléletbeli különbségek, kompromisszum, bibliai példa, ApCsel 15:6-29

A területi szakmatámogatási rendszer tapasztalatai két év működés tükrében

Kun Gábor

módszertani igazgató, Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet,
Módszertani Igazgatóság

Motto: „A módszertan csak akkor tudja formálni a szakmát, ha a tapasztalatok összegyűjtése, értékelő elfogadása, képviselete, rendszerbe illesztése és közkinccsé tétele folyamatos és szervezett.” (Domszky András)

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma felkérésére, a Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet 2021-es évben hirdette meg a TSZR2021-es nyílt pályázatot. A pályázat fő célkitűzése, a meglévő módszertani struktúra kiegészítéseként egy területi szinten kijelölt szakmatámogatási és szakmafejlesztési hálózat kialakítása, szakmatámogatási feladatok ellátása a szociális szolgáltatások és a gyermekjóléti alapellátás teljes spektrumán.

Az előadásom célja a 2021-ben újtára indult Területi Szakmatámogatási Rendszer (továbbiakban TSZR). kezdeti tapasztalatainak az összegző bemutatása.

Az előadás első részében a „Honnan indultunk?” kérdést vizsgálva, a TSZR2021 pályázat idővonalát (meghirdetéstől az eredményhirdetésig), valamint a felhívás legfőbb szakmai paramétereit (többek között a szakmatámogatási munka területi és szakmai szerveződésének alapját) mutattam be a hallgatóságának.

Ezt követően az aktuális a 11 nyertes konzorcium sajátosságainak, valamint a konzorciumokat vezető gesztorszervezetek ismertetésére került sor.

„Hol tartunk most?” kérdéskör bemutatásánál fontos volt rögzíteni, hogy az előadás pillanatában közel két és fél éve újtára induló TSZR2021 pályázat szakmai megvalósításának aktuálisan nincs külön „értékelési rendszere”, de a konzorciumok éves szakmai beszámolója formájában (a működés során szervezett gesztortalálkozókon túl) van szakmai nyomonkövetése. Az

előadás ezen szakaszában a TSZR működésére reflektáló, a konzorciumok szakmai beszámolóiból idézett, nehézségeket és sikereket egyaránt megjelenítő konzorciumi véleményeket ismerhetett meg a közönség. A konzorciumok beszámolóikban a formálódó hálózati struktúrára, a belső konzorciumi működésükre és a területtel való kapcsolatfelvételi nehézségeikre is kitértek. Az idézeteken keresztül a hallgatóság a TSZR-el kapcsolatos, konzorciumok által megfogalmazott dilemmákba és lehetséges fejlesztési pontokba is betekintést nyerhetett.

„Hogyan tovább?” kérdés keretében, az előadás zárásaként a konzorciumok működési tapasztalatainak összefoglalásán túl a pályázat kiírói oldalán jelentkező, a 2025-2027 közötti időszak TSZR pályázatát meghatározó és megalapozó gondolatok bemutatásával zárult az előadásom.

Kulcsszavak: TSZR, területi alapú szakmatámogatás, módszertan, hálózati működés, tapasztalatok integrálása, fejlődési lehetőségek.

Baptisták a népszámlálások tükrében (előzetes adatelemzés)

Kocsis-Nagy Zsolt

szociális szaktitkár, Magyarországi Baptista Egyház

Az előadás bemutatja az első eredményeket, amelyek a 2001-es, 2011-es és a 2022-es népszámlálásokhoz kapcsolódva, a baptista népesség társadalmi jellemzőiről születtek. Kíváncsiak voltunk arra, hogy hogyan alakult a baptisták létszáma, hogyan változott a nemek és korcsoportok szerinti megoszlása, milyen a településtípus szerinti tagozódása, iskolai végzettsége, gazdasági aktivitása, valamint a foglalkoztatottsági helyzetük.

A 2022-es népszámlálás (mely hazánkban 1869 óta a tizenhatodik) az EU tagjaként uniós jogszabályok által is kijelölt módon a második alkalommal, és online módon, internetes kérdőív kitöltési lehetőséggel zajlott le hazánkban.

A baptisták főbb sajátosságai:

- A baptisták az ötödik legnépesebb keresztény felekezet (17.622 fő), a nagy arányban fogyó népegyházak (katolikus, református, evangélikus), illetve a negyedik helyen álló, immár 22 ezer főt meghaladó, jelentős növekedést produkáló Hit Gyülekezete mögött. 2011-ben 18 211 fő vallotta magát baptistának, míg az 2001-es népszámláláskor 17 705 fő.
- Bár átlagéletkorunk (43,5 év) a korábbi népszámlálási eredményekhez képest kissé idősebb lett, mégis jól illeszkedik az összes felekezet átlagához (43,1 év).
- A nemek szerinti megoszlást nézve nem ér minket nagy meglepetés, hiszen össztársadalmi vonatkozásban is több a nő, mint a férfi, nálunk azonban még ennél is valamivel nagyobb a nők aránya. 2022-ben a baptisták 43,8%-a volt férfi, és 56,2%-a nő (hazánkban kb. 48%-a férfi, 52%-a nő).
- A baptisták háromnegyede (75,98%) városlakó. A magyar emberek átlagos falu-város megoszlásához képest határozottan felülreprezentáltak

a városi baptisták, tehát a felekezetet „urbánusnak” mondható.

- Családi állapot szerint a három legutóbbi népszámlálás közül 2011-ben volt a legalacsonyabb és 2022-ben a legmagasabb a házások száma. Az elvált baptisták száma a 2022-ben volt a legmagasabb, a legalacsonyabb pedig 2001-ben, és legnagyobb arányban a fővárosban és a megyei jogú városokban koncentrálódtak. Mindhárom népszámlálás szerint a legnagyobb arányban a fővárosban voltak a nőtlenek és a hajadonok, a házások és az özvegyek pedig inkább a községekben éltek. A 15 évesnél fiatalabb személyek a fővárosban voltak a legkevésbé: ők inkább a városokban és a megyei jogú városokban élnek.
- Iskolai végzettség szerint, a nagyobb felekezetek közötti összehasonlításban a felsőfokú végzettségű baptisták aránya nagyobb (35,5%), mint a nagyobb felekezetekhez (katolikus, református, evangélikus) tartozó diplomásoké (30% alatt). Az is öröndetes, hogy az általános iskolai tanulmányaikat be nem fejező baptisták aránya 20 év alatt a hatodára esett vissza (2249 főről 377! főre).
- A foglalkoztatottak száma 2001-ben 5464 fő (30,86%), 2011-ben 6416 fő (35,23%), 2022-ben 8624 fő (48,83%) volt, ami egyértelmű, azaz közel 18%-os növekedést jelent. A munkanélküliek száma és aránya szintén javult a vizsgált időszak kezdő és befejező értékeit tekintve: 2001-ben 400 fő (2,26%), 2011-ben 705 fő (3,87%), 2022-ben 322 fő (1,82%).

Kulcsszavak: baptisták, népszámlálás, 2001, 2011, 2022, létszám, életkor, nemek, családi állapot, területi eloszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottság.

Az egyházi belső ellenőrzés tapasztalatai

Varjú Lajos

igazgató, Egyházi Belső Ellenőrzési Csoport (EBECS)

Az előadás vázlatosan áttekinti az EBECS 2022-2023 éves ellenőrzési tapasztalatait, különös tekintettel a szervezeti kérdésekre. Célja, hogy a résztvevő szociális vezetők figyelmét felhívja azokra a jellemző hiányosságokra, amelyek a működésük szempontjából komoly kockázati tényezővel bírnak.

A felvetett szempontok az alábbiak voltak:

- EBECS-csel való együttműködés jelentősége hangsúlyos.
- A szervezeti működés problémái komoly kockázati tényező lehet a szervezett számára
- Fontos a szervezeteknél, hogy átlátható működés legyen, jó lehatárolt felelősségi és jogkörökkel.
- SZMSZ tényleges működést írja le, különös tekintettel a felelősségi és jogkörökre.
- SZMSZ legyen összhangban a fenntartói ügyrenddel.
- A szabályzatokba azok a folyamatok legyenek rögzítve, amelyeket a hétköznapiakban gyakorolnak a szervezetek.
- Szabályzatokban szintén fontos kitérni a felelősségi körökre
- Szakmai programban szükséges kitérni, hogy milyen konkrét tevékenységek, programok, eljárások, szolgáltatáselemek jelennek meg a szolgáltatásnyújtás során.
- Adatvédelem (GDPR) törvényi előírásainak betartása fontos szempont legyen a szervezetek számára.
- EBECS ellenőrzési szempontjai közül a legfontosabb a felismert kockázati tényezők átvilágítása.

Kulcsszavak: EBECS, kockázati tényezők, szervezeti működés, SZMSZ, szabályzatok, GDPR, tényleges működést tükröző szabályozás

A társadalmi felzárkózás elvei

Sztojka Attila

országgyűlési képviselő, roma kapcsolatokért felelős kormánybiztos

A szociális problémák komplexitásának és azok társadalmi gyökerének megértéséhez szemléletváltásra van szükségünk. Nem elég egyszerű megközelítésekkel szembenézni ezekkel a kihívásokkal; szükség van egy átfogóbb, intézményesült formára és szakmai eszközrendszer átgondolt alkalmazására is. Napjainkban is relevánsak azok a folyamatok, amelyeket a társadalmi helyzetekhez igazított szociálpolitika irányít. Célunk, hogy segítsük embertársainkat, figyeljünk rájuk, hiszen ez a szociális szakma alapja.

Kulcsfontosságú, hogy ne csak egy-egy szegmensét ragadjuk ki a szociálpolitikának, hanem a problémahalmaz sokrétű intézkedésekkel támogatott együttes megjelenítésére van szükség. Amikor esélyteremtésről beszélünk, az emberekben rejlő problémák helyett az erőforrásokat keresve segíthetünk hozzájárulni nemcsak az ország, hanem a családok és közösségek fejlődéséhez is. Az esélyteremtés fogalma kulcsfontosságú ebben a kontextusban, mivel az egyének erőforrásként történő kezelése és társadalmi integrációjuk elősegítése nélkülözhetetlen a szociálpolitikai intézkedések hatékony tervezéséhez és végrehajtásához.

Alaptézis: ha munka van, minden van! A munkaalapú társadalom arról szól, hogy az addigi passzív ellátásban lévő személyeket hogyan lehet aktívizálni vagy megjeleníteni a munkaerőpiacon. A cél a foglalkoztatás és ezen belül is a hátrányos helyzetű emberek polgárosodási folyamatának megerősödése. Bár a közfoglalkoztatás fontos szerepet tölt be, szükség van célzott szociális szolgáltatásokra is, amelyek hatékonyan segíthetik a rászorulókat és támogathatják a foglalkoztatási célokat.

Magyarország gazdasági mutatói számos pozitív változást mutatnak az utóbbi években. A munkanélküliségi ráta országosan 3,4 százalékra csökkent, ugyanakkor vidéken továbbra is érzékelhetőek a foglalkoztatási nehézségek és a munkaerőpiac kihívásai. Azonban örömteli hír, hogy harmadára csökkent azoknak a száma, akik szegénységben élnek, és az országos tendencia

is pozitív irányba mutat. Jelentős előrelépés történt a foglalkoztatás terén is: jelenleg 1 millió emberrel többen dolgoznak, mint korábban. Rendszerváltás óta nem volt ilyen magas a roma közösség foglalkoztatottsága, ami európai szinten is figyelemre méltó eredmény.

A felzárkózás is újabb szakaszhoz ért: intézményesült a felzárkózás rendszere. A Biztos Kezdet Gyerekházak, a Tanodák vagy a Roma Szakkollégiumok jelentős lépések a szociális integráció növelésében és a társadalmi mobilitás lehetőségeinek szélesítésében. A jövő szociálpolitikájának elsődleges célja a szociális esélyegyenlőség erősítése és a társadalmi mobilitási folyamatok támogatása kell, hogy legyen. Kiemelkedő fontosságú az oktatási és foglalkoztatási lehetőségek fejlesztése, hogy valóban segítsük, javítsuk az egyének életminőségét és társadalmi beilleszkedését.

Jelentős előrelépések történtek a foglalkoztatás és lakhatás terén, de azt látjuk, hogy további kihívásokkal kell szembenéznünk. A mélyszegénységben élők erőforrásainak és saját életük felett való önrendelkezésük támogatása kulcsfontosságú a szociális szakma minden területén. Az eddigi eredmények biztatóak és hitelesítik az eszközszerünk hatékonyságát. Elköteleztettek vagyunk továbbra is abban, hogy folytassuk a megkezdett munkát, mert számunkra a roma közösség értéket és valódi erőforrást jelent! Hiszem, hogy a szociális munka nem csupán feladat, hanem küldetés is.

Kulcsszavak: esélyteremtés, szemléletváltás, munka, erőforrás

Vezetői reziliencia – szervezeti reziliencia, betekintés egy kérdőíves kutatás eredményeibe

Bódy Éva

tanári magcsoport oktató,
Simmelweis Egyetem, Szociális Vezetőképző Tudásközpont

Galambos Katalin

kutató, Felsőbbfokú Tanulmányok Intézete (FTI-iASK), Kőszeg

Az előadásban bemutatott kutatás épít a társadalmi-ökológiai rendszerek reziliencia elméletére, miszerint a reziliencia támogatja egy ökológiai válság krízishelyzetének megértését és eszközöket, módszereket nyújt felkészülni további kihívásokra. A bemutatott kutatás a szociális szolgáltatások területén az egyéni, közösségi és társadalmi kihívások észlelésével foglalkozott, keresve, hogy azokra szektorspecifikusan milyen megoldások lehetnek. Lényeges kérdés napjainkban, hogy a szociális munka eszköztára milyen mértékben nyújthat támogatást az újrakezdéshez szükséges alkalmazkodási képességek kialakításához, megerősítéséhez. A kutatás elméleti alapjait Morales és munkatársai által publikált „Szervezeti reziliencia fejlesztésének előrejelző modellje” ihlette.

Az előadás célja volt bemutatni a kutatócsoport¹ kérdőíves felmérésének szervezeti reziliencia területén végzett első kutatási eredményeit, az eredmények és az azok mögött rejlő működések értelmezése és a szolgáltatások szervezésének fejlesztése érdekében. A kérdőíves felmérés 2022. július 01. és 2023. június 30. között zajlott. 425 fő töltötte ki a kérdőívet, amely a hazai szociális szolgáltatók és szakemberek esetében vizsgálta az egyéni és szervezeti reziliencia területeinek erősségeit és kihívásait. A felméréshez használt kérdőív tartalmazza Deniz Kantur és Arzu Iseri-Say szervezeti rezilienciát mérő kérdéseit, Connor–Davidson egyéni Reziliencia Skáláját, amely

1. Szocio Kraft kutatócsoport: Dr. Ádám Szilvia, Bódy Éva, Galambos Katalin, dr. Juhász Péter, Seres-Pittlik Tímea

a reziliens viselkedés mértékéről ad információt, a Mentális Állóképesség Tesztet, amely olyan személyiségvonásokat néz, amelyek meghatározzák az egyén reakcióját a stresszorok, a kihívások jelenlétében, illetve egyik típusa a reziliencia aspektusát vizsgálja és a Mentális Egészség Tesztet, ami a reziliencia, a savoring, az önreguláció, a szociális és individuális hatékonyság és a globális jóllét dimezióit tartalmazza.

A kérdőíves kutatás adatai szerint a vezetők átlagéletkora 48,93 év, míg a beosztottak átlagéletkora 43,65 év. A kitöltők többsége (63,5%) a szociális alap-, szakosított szolgáltatások munkatársa.² A Morales és mtsai szervezeti reziliencia teszttel az alábbi területeket mérte fel a kutatás: jövőképmegosztás, vezetés, változáskezelés, perspektív hálózat, elkötelezettség és részvétel, funkciók és felelősségek, innováció és kreativitás, alkalmazkodóképesség. A válaszadó szociális szolgáltatások minden területen középérték körül teljesítettek. Kevésbé a középérték alatti eredményt kapott az elkötelezettség és részvétel tématerület, legmagasabb átlagértéket a változáskezelésnél mutatott a teszt. Az előadás rávilágított a kérdőívet kitöltő személyek intézményeinek fenntartó szerinti különbségeire mindamelllett, hogy az egyházi fenntartású intézmények munkatársai a mintában 10%-ban szerepeltek. A felmérés azt mutatta, hogy az egyházi fenntartású intézmények kis mértékben jobban teljesítenek a szervezeti reziliencia területein.

Az előadás röviden bemutatta az egyéni reziliencia tesztek részeredményeit is, ahol a számok azt mutatták, hogy mind a vezetők, mind a beosztottak jó eredményeket értek el.

A kutatás első és legfontosabb állítása, hogy a szociális szektor szervezeteinek rugalmas alkalmazkodóképességét a munkatársak képesek fejleszteni,

2. A kérdőív felvételének idején a fenntartók megoszlása az országban a férőhelyek szerint a következő volt: önkormányzati fenntartású férőhelyek: 47,3%, állami férőhelyek: 11,5%, egyházi férőhelyek 27,5%, nem állami férőhelyek: 13,7%. A fenntartók férőhely szerinti összetétele 2023. 11. 31.-i adatok szerint: önkormányzati fenntartású férőhelyek: 33,91%, állami férőhelyek: 4,84%, egyházi férőhelyek 52,06%, nem állami férőhelyek: 9,19% (MÜKENG adatok)

mivel az egyéni rezilienciájuk hatással van a szervezet rezilienciájára.

Kulcsszavak: szociális szolgáltatás, egyéni reziliencia, szervezeti reziliencia, emberi erőforrás, kompetencia, külső erőforrások, alkalmazkodóképesség

Diakónia, mint keresztény vállalkozás

Balla Péter

gazdasági főigazgató, BTA; doktorandusz, DRHE

Akár az előadás címére gondolunk, akár Alfred Jager munkájára, mindenképp kérdések merülhetnek fel bennünk e szókapcsolat láttán. Hogyan és milyen motivációból lehet a segítő munkát, mint professziót végezni egy szervezet keretein belül? Milyen különbségek vannak, ha vannak, egy nem hitalapú, illetve egy hitalapú szervezet között? Milyen szervezeti struktúra kialakítása szükséges a hatékonyság növelése érdekében, amiben különböző szempontok hasonló súllyal kerülnek be a döntéshozatali mechanizmusokba?

Megannyi kérdés születhet meg bennünk első asszociációként, amelyre az előadás nem hivatott válaszokat adni, inkább inspiráló jellege van, hogy további kérdéseink legyenek. Néhány alaptézis megfogalmazásra kerül ugyan abban a kérdéskörben, hogy a klasszikus menedzsment módszerek hogyan használhatók, ha használhatók, egy olyan specifikus környezetben, mint a szociális munka, főleg, ha az még hitbeli motivációval is kiegészül. A vezetés tekintetében újszerűnek számító kibernetikai problematikával találkozunk, nevezetesen azzal, hogy az intézmény élén álló vezető személyes adottságai szorosan a szakma által elvárt kompetenciákat testesítsék-e meg, vagy ha hitalapú intézményről van szó, akkor a hitbeli meggyőződés szilárdsága, az evangélium által vezérelt élet valósága, mint teológiai tengely is mérvadóvá válhat a vezető személyére nézve.

A stratégiai döntések során a hitbeli célok megvalósításának szerepe érdekes és fontos komponens lehet, de nehezen beépíthető, ha egy szervezet költségvetésének tervezése során a teológiai tengely érvényre juttatása csak az intézményi lelkész utópisztikus, valóságtól és realitástól elrugaszkodott álmodozása marad. Tehát legmagasabb vezetői szinten kell megjelennie a teológiának, mint az intézmény irányát adó nagy misszióparancs gyakorlatba való átültetésének, a szociális segítségnyújtás eszközével. Társadalmi hasznosság tekintetében egy teljesen profán szociális intézmény is tevékenysége által betölti azon alapvető emberi szükségleteket, amelyek nélkülözhetet-

lenek, de a hitalapú szervezetek esszenciáját adja annak tudata, amit mi, teológusok „eszkatológiai célnak” nevezünk, azaz, hogy a kliensek a segítség elfogadása által Isten irgalmát megérezve, a legégetőbb szükség kielégítésére találjanak választ az örök élet személyes valósággá válásával.

Kulcsszavak: diakónia, teológia, menedzsment, szervezet

Digitális és mesterséges intelligencia technológiák a humán szolgáltatásokban

Dr. Palicz Tamás

stratégiai igazgatóhelyettes, SE

Az előadás a digitális és mesterséges intelligencia technológiák humán szolgáltatásokban való alkalmazásáról szól. A központi kérdés az volt, hogyan lehet ezeket az eszközöket alkalmazni az egészségügyi és szociális ellátás hatékonyságának és minőségének javítása érdekében, és milyen lehetőségek vannak az interszektoriális tudástranszferre.

Az előadás bemutatta, hogyan használható a mesterséges intelligencia a képek kategorizálására és különböző elváltozások (pl. daganatok) detekciójára, különös tekintettel a radiológiai felvételekre. Az MI képes a betegút/ügyfél életút nyomon követésére és automatizálására is, ami segíti az ügyfelek ellátásának optimalizálását és az adminisztrációs terhek csökkentését. Emellett a digitális ellátási modellek, mint például az adatvezérelt egészségügyi megoldások, lehetővé teszik a pontosabb diagnózisokat és személyre szabott kezelési terveket. Ugyanezek a megoldások a szociális szektorban is felhasználhatók mind a diagnózisok megalkotása, mind a terápiás választások során.

Az angol Állami Egészségügyi Szolgálat (NHS) példája alapján bemutatásra került, hogy a virtuális kórházi ágyak segítségével hogyan lehet a betegek otthoni ellátását – akár magas progresszivitási szinten is – biztosítani, csökkentve ezzel a kórházak terhelését. A telemedicina és az adatbányászati képességek révén a betegek távoli monitorozása és a nagy mennyiségű egészségügyi adat elemzése válik lehetővé, ami hozzájárul a kezelés hatékonyságának növeléséhez. Az egészségügyi adatok biztonsága kiemelt fontosságú, és alapvető az új digitális rendszerek bevezetésekor.

Az előadás során szó esett a digitális ikerkutatásról is, amelynek segítségével a betegek adataiból felépített digitális ikrek előrejelzéseket készítenek az egészségi állapot kimenetelére vonatkozóan, ezáltal segítve a prevenciót, a kezelés optimalizálását, vagy éppen a szociális szükségletek azonosítását.

Az új technológiák bevezetésénél fontos figyelembe venni a humán tényezőt is, hogy ne csupán technológiai, hanem emberi szempontból is javuljon az ellátás minősége. A szabályozás időzítése kulcsfontosságú, hiszen a túl korai szabályozás gátolhatja az innovációt, míg a túl késői beavatkozás elveszítheti a kontrollt a technológia felett.

Összegzésképpen, a digitális és mesterséges intelligencia technológiák jelentős előnyökkel járhatnak a humán szolgáltatások terén, elsősorban az egészségügyi ellátásban. Az előadás során bemutatott példák és modellek jól szemléltették, hogyan lehet ezeket az innovatív eszközöket hatékonyan alkalmazni a humánszolgáltatások javítása érdekében. Azonban a technológiai fejlesztések mellett kiemelt figyelmet kell fordítani az adatbiztonságra és az emberi tényezőkre, hogy a technológia valóban a betegek és a humánszolgáltatási szektorban dolgozók javát szolgálja.

Kulcsszavak: digitális és mesterséges intelligencia technológiák, humán szolgáltatások, egészségügy, szociális ellátás

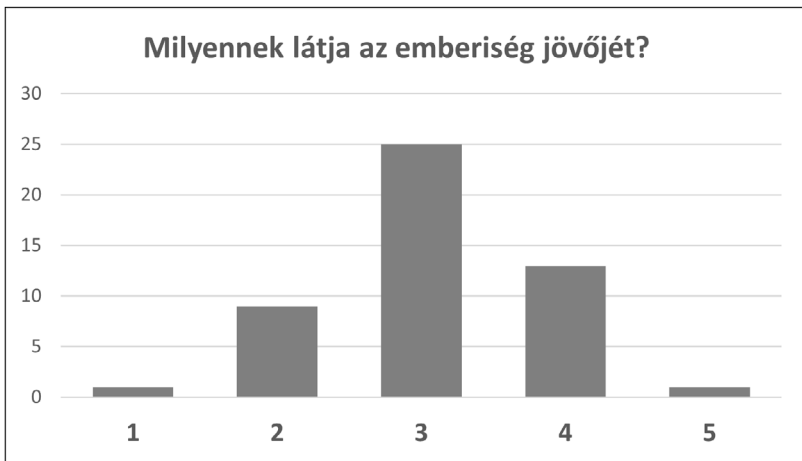
A jövő másképpen

Dr. Nyitrai Imre

oktató, Semmelweis Egyetem, Miskolci Egyetem

Az előadás első részében a közönség véleményének kikérése történt meg. Valamennyi kérdés a jövővel, a jövőképpel, a jövő esélyeivel kapcsolatos vélemények, meglátások összegzésére irányult. A konferencia a válaszokat mobiltelefonos alkalmazáson, azonos időben adhatta le a quiiz.com segítségével. A jelenlévők döntő többsége, mindösszesen 56 fő vett részt a játékos közvéleménykutatásban.

Az első kérdés a legáltalánosabb szintre, az emberiség jövőjére utalt. A válaszok eloszlása egyenletes lett, finom optimizmust is mutatva.

A válaszok között – ahogy a későbbiekben is – az „1”-es érték a legalacsonyabb (nagyon rossz/elviselhetetlen), míg az „5”-ös érték a legmagasabb (tökéletes) volt. Láthatóan több az optimista válasz, mint a pesszimista, azonban a legtöbben a középértékre (bizonytalanok, óvatosak) helyezkedett.

Ez a kép változott, amikor a szakmai közeg került terítékre.

A válaszadók eloszlása markánsabb képet mutat: a vélemények nagyobb része az „inkább rossz”, másik (alig kisebb) része az „inkább jó” oldalra esett.

Határozottabb véleményalkotás a jobban belátható közegről – növekvő optimizmus és jövőképismeret.

Nem meglepő módon a legoptimistább kép a személyes jövőkép kapcsán bontakozott ki.

A személyes jövő pozitív megítélése, a magasabb bizodalom háttérében sok ok állhat, ezek közül tudunk szemezgetni a következő kérdésre adott válaszokból előállt kép segítségével. Ugyanis a legfontosabbnak tartott ér-

tékek sorában – összeadva az egy és a két vagy több szavas válaszokat – a család, a béke, a hit és szeretet értékei körül alakult ki nagyobb többség. A teljes kép az alábbi szófelhőben látható.

Az előadásban bemutatásra került két, mesterséges intelligencia alapú chatbot által adott válasz is (ChatGPT, Google GEMINI), amelyek furcsa jövőképet vázolnak fel számunkra. Azonban mindkettőben megtalálható egy fontos (záró) mondat: „A jövő alakulása azon múlik, hogy ma milyen döntéseket hozunk.”

Ezt elfogadva alapul a saját véleményünket, gondolkodásunkat, érték-választásunkat kell leginkább górcső alá venni. Hogyan hozhatunk jobb döntéseket?

Az első előfeltétel, hogy gondolkozzunk. Vegyük végig a körülményeket, a kontextuális tényezőket, de elsősorban is fogalmazzuk meg a saját értékeinket. Ezeket a – szervezeti szinten fogalmazva – vezetői értékeket kövessük a munkánkban, tegyük a mindennapjaink tengelyébe.

A következő, nem kevésbé fontos előfeltétel, hogy beszéljünk egymással. Az érték-választásaink – különösen egyházi közegben – akkor válnak a kollektíva értékeivé, ha azokról szó esik, azokat megfogalmazza mindenki a saját szintjén, összetettségében (vagy éppen egyszerűségében). A szociális

szolgáltatások irányítóinak ez folyamatos és kiemelt feladata, hiszen érzékeny, humán területen tevékenykedünk.

Végül még egy személyes ajánlás: legyünk büszkéek a szakmánkra. Rendkívül sok kincset, alapvető értéket rejt a segítő terület, amelyet környezetünknek át kell adni, meg kell ismertetni a legtöbbeket a büszkeségünkről.

Ehhez segít hozzá egy podcast csatorna, a KIKAZOK podcast, amely bármikor visszahallgatható, szociális tartalmat közvetít az összes, ismert kommunikációs csatornán. A KIKAZOK egy beszélgető műsor a szociális szakmáról, közös ügyekről, a szociális látásmódról. A cél az, hogy egy idő múlva jó volna, ha nem lenne kérdés többé, hogy KIK AZOK a „szociálisok”...

Azonban nem szabad felednünk, hogy ebben nekünk is van dolgunk: az elismeréshez először ismertség szükséges, a megbecsültség pedig az önbecsüléssel kezdődik.

Ráadásul nem árt, ha rendelkezünk saját szakmai jövőképpel, amelyet az előadás a következő pontokban foglalt össze.

A szociális szolgáltatások pozitív jövőképében:

1. Széles szakmai konszenzuson alapuló, valamennyi szociális szolgáltató által felvállalható értékek, alapelvek alapozzák meg.
2. A szociális jogok határozott érvényesülése mellett, egyértelmű számonkérhetőség és minőségbiztosítottság jellemzik a szakmát.
3. Keretszabályozás mellett a szociális szakma megfogalmazza, betartja és betartatja saját protokolljait, módszertani elvárásait, ahol elismert szakemberek és szakmai testület(ek) végzik az ellenőrzést, támogatást.
4. Elfér minden „színű és szagú” szolgáltató, kicsik a piaci egyenlőtlenségek és elégséges a finanszírozás.
5. A szakmai tevékenység és gondolkodás középpontjában egyértelmű szakmai elvek állnak például: diagnózis alapú beavatkozás, önálló életvitel (kialakítása, biztosítása, megerősítése, pótlása, ...), esetmenedzsment (felelősség), egyéni szükségletekre – egyéni megoldások elve (szolgáltatási elemek).

6. Emelkedő presztízsű szakmaként folyamatos és jó színvonalú a munkaerő utánpótlás.
7. Emberséges intelligencia irányításával rengeteg innováció indul el és segíti elő, javítja a 21. század emberének életminőségét.

Kulcsszavak: szociális szolgáltatások, jövőkép, értékek, alapelvek, vezetői feladatok, szociális szakmai büszkeség, KIKAZOK podcast

Fejlődni muszáj

Győri-Dani Lajos

ügyvezető alelnök, Magyar Máltai Szeretetszolgálat

Mottó: *Semmilyen szél nem kedvez annak, aki nem tudja, melyik kikötőbe tart.*
(Seneca)

Az előadás a keresztény hit, a társadalmi felelősségvállalás és a menedzsment dilemmáiról és egyensúlyáról szól.

Főbb pontok:

1. A keresztény hit erényes gyakorlati cselekvés: A kereszténység nem csak elmélet, hanem gyakorlat is, amely szolgálatban (caritas) nyilvánul meg. Az egyensúlyban levő emberi erények (okosság, igazságosság, erősség, mértékletesség), amelyek a keresztény életgyakorlat alapját képezik, fejlődést generálnak.
2. Fejlődés és evolúció: A fejlődés elkerülhetetlen és nem függ az egyének ebbéli szándékától. A fejlődés minőségi változásokkal és egyre differenciáltabb szerveződéssel jár.
3. Szabályozott intézményi szolgáltatás: A caritas megnyilvánulhat egyéni és közösségi-intézményi szinten. Az intézményesedés professzionalizációt jelent, a menedzsment beemelését a szervezet működésébe, ahol az ügyhöz való elköteleződés csak egy – és nem is legfontosabb szempont a szakmai hozzáértés és a vezetői alkalmasság mellett.
4. A fejlődés a jobbtétel szándékától vezérelve is végbemehet. A Máltai Szeretetszolgálat története jó példája annak, hogy a fejlődés sokszor egyszerű, elvi döntéseket jelent („Uraink a betegek”), amelyek hosszú távon mégis nagy hatással bírnak.
5. A szolgálat és a szolgáltatás dilemmája: A szervezetnek, miközben alkalmazkodik a változásokhoz, meg kell őriznie eredeti küldetését és identitását. Az egyensúly megtalálása a szolgálat (hitbéli küldetés) és a szolgáltatás (professzionizmus) között kulcsfontosságú. Ha a szolgáltatás túlsúlyba kerül, a szervezet elveszítheti misszióját.

6. Az egyensúly fenntartásának praktikus eszközei:
 - Hitélet láthatósága: A keresztény hitnek és gyakorlatnak láthatóvá és rendszeressé kell válnia az intézmények mindennapjaiban.
 - Adományok fontossága: Az adományok befogadása szimbolikusan is fontos, mivel a közösség visszajelzését és támogatását tükrözik.
 - Önkéntesség megőrzése: Az önkéntesség – amely a szolgálni akarás motivációjából fakad – biztosítja, hogy a caritas továbbra is jelen legyen a szervezet működésében.
7. Jövőkép és felelősség: A Máltai Szeretetszolgálat történelme ezeréves. Ez felelősség, hogy a missziót megőrizzük és továbbadjuk, és lehetőséget ad az igazán hosszú távú tervezésre.

Kulcsszavak: Magyar Máltai Szeretetszolgálat, kereszténység, caritas, társadalmi felelősségvállalás, menedzsment

TÁMOGATOTT LAKHATÁS ORSZÁGOS SZAKMAI MŰHELY I.

2024. április 15. (hétfő)
10 óra

- I. Számolás...
- II. Elszámolás....
- III. Leszámolás....

ÚJ HELYSZÍN:

Nap Utcai Baptista Imaház
1082 Budapest, Nap u. 40.

BEJÁRAT: Hock János utca 12. felől

Baptista Egyházi Szociális
Módszertani Központ

TÁMOGATOTT LAKHATÁS ORSZÁGOS SZAKMAI MŰHELY

Helyszín: Nap Utcai Baptista Imaház
1082 Budapest, Nap u. 40.

2024. április 15. (hétfő)

1. rész SZÁMOLÁS

- 10:00 Köszöntő
- 10:15 Mission impossible, avagy a térítési díj kérdése a támogatott lakhatásban - *Hermann Judit* szociálpolitikus
- 10:45 Térítési díj megállapításának gyakorlata - *Ódor Richárd* intézményvezető, MMSZ Gondviselés Háza Domb Otthon Zalaapáti
- 11:10 Magas támogatási szükségletű személyek támogatott lakhatásának költségei - *Takács Péter* szakmai vezető, Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület Közép-Magyarországi Régió
- 11:35 Hogyan számolunk? - *Guszmán Józsefné* intézményvezető, MKRT Pándy Kálmán Otthona
- 12:00 SZÜNET
- 12:20 Ellenőrzések tapasztalata, dilemmái - *Dr. Szabó Ida* szociális szakügyintéző, Pest Vármegyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály Szociális Osztály
- 12:45 Összegzés, szintetizálás - *Bódy Éva* oktatási munkatárs, Semmelweis Egyetem EMK
- 13:10 Hozzászólások, kérdések, összefoglalás
- 14:00 Zárszó

Mission impossible, avagy a térítési díj kérdése a támogatott lakhatásban

Hermann Judit

szociálpolitikus

Az előadás célja nem konkrét válaszok adása volt, hanem a térítési díj megállapításában a problémás pontok azonosítása, amelyek tisztázása elengedhetetlen egy objektívebb és egységesebb számítási mód kidolgozásához.

A térítési díj meghatározásának fő lépései

Lakhatási költség meghatározása – Ide tartoznak a rezsiköltségek (víz, villany, fűtés, szemétszállítás) és a közös költség. A közös költség értelmezése problémás, mert nincs egyértelmű szabály arra, hogy mi számít annak.

Szolgáltatási elemek önköltsége – A támogatott lakhatás több szolgáltatást is magába foglalhat, mint a felügyelet, étkeztetés, szállítás stb. Ezeket a jogszabály jól körül határolja. Ugyanakkor ezek költségének meghatározása már nem egyértelmű, hisz a jogszabály sokkal bonyolultabb struktúrát enged meg, mint amit a jelenlegi dokumentációs rendben le lehetne követni. Elvi szinten nem csak lakóközösségenként térhet el ez az összeg, hanem akár eltérően alakulhat minden ügyfélnél, sőt egy ügyfél esetében is több önköltség jöhet szóba, attól függően, hogy az adott elemet mely szolgáltató biztosítja.

Ügyfél jövedelmének és vagyonának megállapítása – A kérdés az, hogy milyen javakat kell figyelembe venni, például az ügyfél megtakarításait, ingatlanait vagy más vagyonát.

Maximálisan fizetendő személyi térítési díj meghatározása – Az ügyfél fizetőképességéhez kell igazítani, de nincs egyértelmű szabály a felső határra vonatkozóan. Gyakorlatilag havonta lehet megmondani az összköltséget pontosan, utólag a megvalósult szolgáltatások összesítésénél. Ezen kívül az önköltségek és a lakhatási költségek adhatók meg előre, de ebből valóban nem tudja meg az ügyfél, hogy mire kell számítani havonta. Tehát nem évente, hanem havonta merül fel, hogy a megállapított összeget ki tudja-e fizetni vagy sem.

Ellátmány megállapítása – Az ügyfél szabadon felhasználható jövedelme, amelynek mértéke nem mindig egyértelmű. Maga az ellátmány fogalma is keveredik a költőpénz fogalmával. Ez a fogalom egy jogi probléma áthidalására lett bevezetve (közbeszerzési kötelezettség), ami valóban ezzel megoldódott, de további értelmezési kérdéseket vet fel. Ráadásul olyanokat, ami már szakmai és etikai kérdéseket is érint.

Szolgáltatási struktúrához igazítás – A térítési díj attól is függ, hogy milyen szerződések és szolgáltatók érhetőek el az adott lakhatási formában. Ahogy már elhangzott akár egy ügyfél egy napon belül is igénybe vehet más-más önköltségű szolgáltatást ugyanazon elem tekintetében.

Dokumentáció elkészítése – Az adminisztráció bonyolult, az eltérő értelmezések miatt pedig gyakran változik. Amennyiben egy szolgáltató valóban kihasználja a jogszabályban kapott rugalmasságot a szolgáltatás szervezésénél annak dokumentálása a jelenlegi keretek közt gyakorlatilag lehetetlen.

A fenti lépések a gyakorlatban nehezen alkalmazhatók, mert a szabályozás és/vagy az elvárt dokumentációs rend rugalmatlan, az értelmezések eltérőek, ahogy az egyéni szükségletek is.

A lakhatási költség és a közös költség kérdése

A 29/1993. (II.17.) Korm. rendelet szerint a lakhatási költség a rezsiköltségeket és a közös költséget tartalmazza. A közös költség meghatározása azonban problémás, mivel a támogatott lakhatás *nem társasház*, így nincs egyértelmű jogi definíciója.

Az előadó szerint a közös költség minden olyan kiadás, amely nem az egyéni szükségletekhez kapcsolódik, hanem az intézmény működését biztosítja. Például az

- adminisztrációs és rezsiköltségek,
- szervezet jogásza, munkaügyese,
- Olyan fenntartási költségek, amelyeket nem lehet egyéni szolgáltatásokhoz rendelni.

Ahelyett, hogy ezen vitatkoznánk, arra kellene fókuszálni, hogyan lehet közösségi szolgáltatássá tenni a támogatott lakhatást.

A szolgáltatási elemek önköltsége

A térítési díj egyik legnagyobb problémája, hogy a szolgáltatási elemek költségei változóak, így nem lehet előre meghatározott összegekkel számolni.

Példák a költségek változékonyságára

- Felügyelet – Ki végzi és milyen időkeretben? Egy éjszakai felügyelet ára eltérhet egy nappali jelenléttől. Egyik szolgáltató ára eltér a másiktól, ugyanakkor mindkettő szolgáltathat ugyanazon napon belül akár ugyanannak az ügyfélnek is.
- Étkeztetés – Nemcsak az ebédet, hanem reggelit, vacsorát, diétás étkezést is figyelembe kell venni.
- Szállítás – Ki végzi, milyen távolságban, és hogyan kerül elszámolásra? Egy vidéki térségben a szállítási költségek magasabbak lehetnek.

A jogszabályok lehetővé teszik, hogy a szolgáltató külső szereplőkkel szerződjön, de a térítési díj-számítás ezt nem tudja lekövetni. A komplex szükségletfelmérés során tapasztalható értelmezési problémák közül e kettő a leggyakoribb. Attól, hogy a szolgáltató szolgáltatja ezeket, még nem biztos, hogy valós szükséglet. Nem a körülményeket és a környezet adottságait kell felmérni, hanem az egyéni szükségletet, mely független a körülmények szülte praktikumtól.

Az ügyfél jövedelmének és vagyonának megállapítása

Az ügyfél anyagi helyzetének meghatározása kulcsszerepet játszik a támogatott lakhatás térítési díjának kiszámításában. A jövedelem és a vagyon figyelembevétele a térítési díj megállapításánál jogilag és etikai szempontból is összetett kérdés.

A jogszabályok alapján az alábbiakat kell figyelembe venni:

- munkabér, nyugdíj, rokkantsági ellátás,
- szociális támogatások,
- ingatlanból származó jövedelem.

A problémát az okozza, hogy nem egyértelmű, milyen vagyont kell figyelembe venni. Például, ha az ügyfélnek van ingatlana, az befolyásolja-e a térítési díjat?

Teljes körű ellátás

A teljes körű ellátás fogalma a támogatott lakhatás rendszerében nem egyértelműen meghatározott, ami számos jogi és gyakorlati problémát vet fel. A jogalkotók és az ellenőrző szervek gyakran eltérően értelmezik ezt a fogalmat, ami bizonytalanságot okoz a szolgáltatók és az ügyfelek számára.

Mit jelent a teljes körű ellátás?

A teljes körű ellátás az a fogalom, amely azt sugallja, hogy az ügyfél minden alapvető szükségletét kielégítő szolgáltatásokat kap egyetlen csomagban. Ez azonban számos kérdést vet fel:

- Az étkeztetés milyen mértékű ellátást jelent? Napi háromszori (vagy többszöri) étkezést biztosít-e, vagy csak ebédet?
- Felügyeletet is tartalmaz? Az ügyfél állandó személyi felügyeletet kap, vagy ez csak időszakosan veszi igénybe?
- A takarítás és mosás milyen mértékben kell jelen lennie a csomagban? Teljes körűen, vagy már a részleges segítség is beleértendő? A teljes körű ellátás egyáltalán egy objektív fogalom a TL esetében, vagy egyéneként értendő?

A teljes körű ellátás fogalma gyakran téves értelmezéshez vezet. Egyes fenntartók szerint ez azt jelenti, hogy az ügyfél minden szüksége automatikusan biztosított egyetlen térítési díj ellenében, míg mások úgy vélik, hogy az ellátás moduláris, és az ügyfél csak azt kapja meg, amit külön igényel és megfizet.

Miért jelent problémát?

- **Eltérő értelmezések** – Egyes fenntartók mindenre kiterjesztik a teljes körű ellátást, míg mások csak az alapvető, vagy a komplex szükséglet-felmérésben megjelenített szolgáltatásokra.
- **A térítési díj kiszámíthatatlansága** – Ha nincs egyértelmű meghatározás, az ügyfél nem tudja, hogy pontosan milyen szolgáltatásokat kap a pénzéért, a fenntartó meg nem tudja, mit hogyan kellene számolni, dokumentálni, mikor, miről, kit, hogyan tájékoztatni.
- **Az ügyfelek önállóságának sérülése** – Ha a teljes körű ellátás magában foglal olyan szolgáltatásokat, amelyeket az ügyfél nem akar igénybe venni, az rákényszerítheti olyan költségekre, amelyeket elkerülhetne.

A következő kérdéseket kellene egyértelműen tisztázni a teljes körű ellátás kapcsán:

1. Az ügyfél választhasson a szolgáltatások közül. Nem kötelezhető olyan ellátásra, amelyet nem szeretne igénybe venni.
2. A jogszabályok egyértelműen határozzák meg a teljes körű ellátás tartalmát. Egyértelmű iránymutatás kell arra, hogy mit tartalmaz, azt milyen mértékben, mihez képest, illetve mit nem kell tartalmaznia egyéni szinten. Az egyéni eltérések figyelembevételének módját.
3. A térítési díjak rugalmasan alkalmazkodjanak az egyéni szükségletekhez. Az ügyfél ne fizessen olyan szolgáltatásért, amelyre nincs szüksége, vagy nem akar igénybe venni, vagy nem a fenntartótól, vagy szerződött partnerétől szeretne igénybe venni.

Alapelvek, amelyek nem sérülhetnek:

- Az ügyfél szabad döntéshez való joga,
- Egyéni szükségletek figyelembevétele,
- Egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása,
- Az ügyfél szabadon választhassa meg, kitől vesz igénybe szolgáltatást.
- Az ügyfél szabadon dönthesse el, milyen szolgáltatást akar igénybe venni.

- A fenntartó vállalhassa fel, ha bizonyos szolgáltatások biztosítására bármilyen ok miatt (technikai, HR, stb.) nem képes.

Jelenleg ezek az alapelvek sérülnek, mert az ügyfél sokszor nem dönthet szabadon arról, hogy milyen szolgáltatásokat vesz igénybe, hanem a fenntartó dönt helyette. Illetve a fenntartót állítják lehetetlen szolgáltatási kényszerbe, ha valamire nincs felkészülve.

Megoldási javaslatok

A térítési díjak rendszerét alapjaiban kell újra gondolni. Néhány kulcsfontosságú lépés:

1. Egyszerűsíteni kell a térítési díjak megállapítását, hogy az ne legyen ennyire rugalmatlan. Egyénre és szolgáltatási struktúrára szabható legyen.
2. A közös költséget egyértelműen definiálni kellene, hogy ne lehessen félreértelmezni.
3. Az ügyfelek szolgáltatásválasztási jogát biztosítani kell – jogilag is és gyakorlatban is lehetővé kell tenni, hogy külső szolgáltatókat választhassanak.
4. A teljes körű ellátás fogalmát pontosítani kell, vagy teljesen el kell hagyni, mert akadályozza az egyéni szükségletekre szabott támogatást.

A támogatott lakhatás térítési díjainak meghatározása jelenleg átláthatatlan és rugalmatlan. A szabályozás nem egységes, akadályozzák az ügyfelek jogainak érvényesülését, a szolgáltatók rugalmas szolgáltatási struktúra szervezését. Az értelmezési mozgástér akkora, hogy az ellenőrzések eredménye helyszíntől és az ellenőr személyétől függ leginkább és nem a jogi normáktól. Mindez rosszhiszeműség, rosszakarat nélkül, csak a szabályozási körülmények és dokumentációs követelmények okán.

Kulcsszavak: támogatott lakhatás, térítési díj, díjszámítás, problémák, megoldási javaslatok

Térítési díj megállapításának gyakorlata, támogatott lakhatás és alapszolgáltatások

MMSZ Gondviselés Háza – Napsugár Szolgáltatóközpont Zalaapáti

Ódor Richárd

intézményvezető

Rétiné Varga Éva

intézményvezető-helyettes

Az intézmény bemutatása

Az MMSZ Gondviselés Háza – Napsugár Szolgáltató Központ eredetileg egy 1780-as években épült bencés rendház, amely az idők során pszichiátriai betegek ellátásának adott helyet. A férőhely-kiváltási program keretében az egykori bentlakásos intézmény szolgáltató központtá alakult, amely köré hat támogatott lakhatási ház szerveződött. Ezek közül öt Zalaapátiban található, míg egy Egeraracsa településen.

A férőhelykiváltás során 72 pszichiátriai beteg költözött támogatott lakhatásba, amely jelentős kihívásokat jelentett mind az ellátottak, mind a szakemberek számára. Az előadó különösen büszke arra, hogy a Vadvirág Otthon lakói napi rendszerességgel, önállóan gyalogolnak be az intézménybe, bizonyítva ezzel az önállóság fejlődését.

A támogatott lakhatás szakmai és szervezeti struktúrája

Az intézmény fenntartója a Magyar Máltai Szeretetszolgálat, amely a TL mellett egyéb szociális szolgáltatásokat is biztosít:

- Házi segítségnyújtás
- Pszichiátriai betegek közösségi ellátása
- Pszichiátriai betegek nappali ellátása

Az intézmény nemcsak a fizikai infrastruktúrát alakította át, hanem szak-

mai szemléletváltásra is szükség volt, hiszen a munkatársak jelentős része korábban bentlakásos intézményben dolgozott, ahol másféle szemlélet uralkodott.

A szolgáltatási struktúra és finanszírozás

A támogatott lakhatás HR-igénye rendkívül magas, mivel az ellátottak jelentős részének komplex szükségletei vannak. A fenntartó úgy alakította ki a finanszírozási rendszert, hogy a térítési díj megállapítása igazodjon az egyéni szükségletekhez, ugyanakkor hozzájáruljon a fenntarthatósághoz.

Szolgáltatási struktúra

Az intézmény szolgáltatásai több szinten valósulnak meg:

1. Alapszolgáltatások – Lakhatás biztosítása, háztartási feladatok segítése, valamint a napi rutin fenntartásában nyújtott támogatás.
2. Gondozási és szociális szolgáltatások – Az egyéni szükségleteknek megfelelő ellátás, például gyógyszerelés segítése, személyi higiéné biztosítása, pszicho-szociális támogatás.
3. Fejlesztő szolgáltatások – Képzések, munkahelyi integráció, készségfejlesztő foglalkozások, amelyek az ügyfelek önállóságát támogatják.
4. Egészségügyi ellátás – Együttműködés egészségügyi intézményekkel, rendszeres orvosi ellenőrzések szervezése.
5. Közösségi és rekreációs programok – Társasági események, kulturális és sportprogramok az ellátottak szociális életének erősítésére.

Gyakorlati példa a szolgáltatások összehangolására:

Egy pszichiátriai beteg ügyfél számára az intézmény fejlesztő foglalkozásokat biztosított, hogy segítsen neki az önállóbb életvezetésben. Az ügyfél az első hónapokban napi segítséget igényelt a gyógyszerek pontos bevételéhez, azonban néhány hónap elteltével, a megfelelő támogatás és képzések révén önállóan tudta kezelni a gyógyszerelését.

Finanszírozási modell és kihívások

Az intézmény működését különböző forrásokból finanszírozzák:

1. Normatív állami támogatás – Az egyik legfontosabb bevételi forrás, amely az alapszolgáltatások költségeit részben fedezi.
2. Térítési díjak – Az ügyfelek által fizetett térítési díjak az alapszolgáltatásokat részben vagy teljes egészében fedezik.
3. Magánadományok és egyházi támogatások – A Máltai Szeretetszolgálat saját forrásai és támogatói hozzájárulások.

A térítési díj főbb komponensei:

- Lakhatási költségek (rezsi, közös költség, fenntartási költségek)
- Étkezési költségek (az intézmény saját konyhát üzemeltet)
- Szociális és gondozási szolgáltatások (házi segítségnyújtás, közösségi ellátás stb.)

Példák különböző jövedelmi helyzetű ügyfelek és a térítési díjak megfizetésére

Magas jövedelemmel rendelkező ügyfél („álműgyfél”)

- Az ügyfél havi rendszeres jövedelme jelentősen meghaladja a térítési díj összegét.
- Saját forrásból, problémamentesen fedezi a költségeket, nincs szükség külső támogatásra.
- Az ilyen ügyfelek ritkák a támogatott lakhatásban. Ők azok, akik képesek az intézményi térítési díjjal megegyező mértékű személyi térítési díj megfizetésére, hozzájárulva a fenntarthatósághoz.

Alacsony jövedelmű ügyfél

Az ügyfél nyugdíja vagy rokkantsági ellátása alacsonyabb, mint a szükséges térítési díj.

Az intézmény a gondnok bevonásával

- Keresi esetleges további jövedelembevonás lehetőségét.
- Segít az ügyfélnek külső támogatások (pl. fogyatékkal élők tá-

mogatása) elérésében.

- Amennyiben nincs lehetőség további jövedelem, illetve egyéb térítési díj fizetés okán terhelhető jövedelem bevonására, úgy a jövedelemhányad mértékéig a személyei térítési díj az intézményi térítési díjnál alacsonyabb összegben kerül meghatározásra úgy, hogy az ellátott részére a havi kötelező zsebpénz biztosított legyen.

Jelentős pénzvagyonnal rendelkező ügyfél

- Néhány esetben előfordul, hogy az ellátott rendelkezik jelentős pénzvagyonnal. Ebben az esetben az intézményi térítési díjat nem fedező jövedelem rendelkező ügyfél esetén a jelentős pénzvagyon is bevonásra kerül.

Ingatlanvagyonnal rendelkező ügyfél

- Az ügyfél rendelkezik egy lakással vagy más ingatlannal, de nincs rendszeres jövedelme, amely fedezné a térítési díjat.

Megoldás:

- Jelzálogjog bejegyzése az ingatlanra, így az ügyfél később tudja fedezni a térítési díjat az ingatlan eladásából.
- Az ingatlan bérbeadása, amely rendszeres bevételt biztosít a térítési díj fizetésére.

Az ilyen megoldások alkalmazása jogilag összetett, és az ügyfél és/vagy gondnok beleegyezése szükséges.

Gondnokság alatt álló ügyfél

- Az ügyfél jövedelme, nyugdíjszerű ellátása a Gyámhivatal által meghatározottak szerint kerül folyósításra. A folyósításra különböző arányokat jelölnek meg, pl. 50-50 %, 20-80 % gondnok és gondnokolt részére történő utalásra, az ellátott állapotától, gondnoksági foktól függően.
- Az ellátott részére megállapított hányad az intézményi letéti számlára kerül, melyből a térítésidő arányos részére a havi szolgáltatások igénybevételeiről kiállított számla alapján befizetésre kerül.
- A gondnok, aki több esetben hozzátartozó is, az ellátott hozzá érkező

jövedelem hányadából fizeti meg a térítési díj részletet.

- A térítési díj megfizetése nehézségekbe ütközhet, mert az ügyfél nem rendelkezik teljes mértékben a saját pénzügyei felett.
- Nehézséget okoz továbbá az esetleges végrehajtói letiltásokkal terhelt ellátás, mely esetben térítési díj hátralék generálódik az ellátott térítési díj fizetése esetében.
- Az intézmény a gondnokkal és a gyámhivatallal együttműködve próbálja meg biztosítani a megfelelő finanszírozást.

Példák a gyakorlatból

- Egy ellátott rendszeres jövedelemmel és ingatlanvagyonnal rendelkezik, így a térítési díját részben jövedelméből fizeti meg, részben az ingatlanvagyon terhelés történik. Díjbevétel ténylegesen az ingatlan értékesítés után realizálódik.
- Egy másik esetben az ügyfél minimális jövedelemmel rendelkezik, így az intézmény jelzáloggal terheli az ingatlanát, amelyből később finanszírozni lehet a térítési díjat.
- Egy ügyfél alacsony jövedelemmel rendelkezett, és nem tudta volna teljes mértékben fedezni a térítési díjat. Hozzá tartozó vállalta az intézményi és a személyi térítési díj közötti különbséget megfizetését.

A megoldás a finanszírozási modellek rugalmasabbá tétele és a szolgáltatások hatékonyabb szervezése lehet. A támogatott lakhatás fenntarthatósága kapcsán fontos szerepet tölt be az állami finanszírozás. Az ellátottak számára elérhető források összehangolt – ellátotthoz, gondnokhoz érkező jövedelmek – felhasználásra valósuljon meg. A térítési díjak a jövedelemhányad révén igazodnak az ügyfelek jövedelméhez, azonban az ellátásokat terhelő levonások, mint pl. végrehajtás összege tényleges befizetési lehetőséget csökkentik.

Kulcsszavak: Közösségi ellátás, finanszírozás, szolgáltatási struktúra, önállóság fejlesztése, adminisztrációs kihívások

„Hogyan számolunk?”

Guszmán Józsefné Boros Erika

intézményvezető, Mohács-Kölked Református Társegyházközség

Pándy Kálmán Otthona

A mohácsi intézmény támogatott lakhatási programja egy összetett rendszer, amely folyamatos fejlődést és rugalmasságot igényel. A szolgáltatások a saját intézményi kereteken belül kerülnek biztosításra, és a város, valamint a járás lakosságának is elérhetőek. A háttérintézmény egy nagyobb léptékű ápoló-gondozó intézmény, amely 133 fő ellátását biztosítja, ebből 50 fő fogyatékkal élő és 83 fő pszichiátriai betegséggel küzdő ellátott. Támogatott lakhatást 56 fő számára biztosítanak ugyanezen ellátotti csoportra vonatkozóan.

A szolgáltatások önköltségének meghatározása

A támogatott lakhatás fenntartása jelentős költségekkel jár, amelyet egy pontosan meghatározott költségszámítási rendszer alapján határoznak meg. Az önköltségszámítás során az intézmény figyelembe veszi a közvetlen és közvetett költségeket is, hogy igazságos és fenntartható térítési díjrendszert alakítson ki.

Nem terhelhető költségek

- Felújítási költségek (pl. festés, eszközbeszerzés, gépkocsi vásárlás).
- Az intézmény infrastruktúrájának hosszú távú beruházásai.
- A központi irányítás és a gazdasági adminisztráció bizonyos kiadásai.

A költségek könyvelési rend szerint kerülnek meghatározásra, amelyet a gazdasági részleg vezet. Az éves tervezett kiadásokat az alábbi főbb elemekre bontják:

- iroda működési díja,
- központi irányítás,
- karbantartás,
- mosoda,
- konyha üzemeltetése,
- egyéb működtetési költségek (pl. biztosítás, vagyonvédelem, közös terek fenntartása).

Ezeket a költségeket a normatív támogatások levonása után az ellátottak létszámának figyelembevételével osztják el.

A napi önköltséget így határozzák meg:

1. Teljes éves kiadás meghatározása.
2. A normatív támogatás levonása.
3. Az ellátottak létszámával és a hónapok számával történő elosztás.

Lakhatási költség és közös költség

A lakhatási költség számítása speciális módon történik, az alábbi elemek figyelembe vételével: fűtés, áram, víz és szennyvíz, hulladékszállítás, közös költség (takarítás, világítás, biztonsági szolgálat stb.).

A közös költséget az adott lakás tényleges költségei alapján határozzák meg. Az előző év könyvelt kiadásai alapján kiszámított átlagos havi összeg kerül meghatározásra, amelyet az ellátottak számával osztanak el.

Példa: Egy adott támogatott lakhatási egység éves összkiadása 536.000 Ft volt. Ezt osztják el 12 hónappal és az ellátottak létszámával, így kapják meg az egy főre eső havi közös költséget.

A költségek különbsége abból adódik, hogy az egyes lakhatási egységek eltérő korszerűsítési állapotban vannak. Az elmúlt évben a lakhatási költségek jelentősen emelkedtek, míg 2023-ban 13.000 Ft/hó volt, 2024-ben 24.000 Ft/hó.

Szolgáltatások díjszámítása

A szolgáltatások önköltsége az alábbi módon kerül meghatározásra:

1. A teljes havi önköltségből kivonják a lakhatási költségeket.
2. A fennmaradó összeget elosztják 30 nappal, így kapják meg a napi önköltséget.
3. Az étkezési díj levonása után az összeg 60%-át készségfejlesztési óradíjként, 40%-át egyéb szolgáltatási díjként határozzák meg.

Példa egy konkrét támogatott lakhatás esetében:

- Napi önköltség: 6.335 Ft,

- Étkezés levonása után fennmaradó összeg: készségfejlesztés 60%, egyéb szolgáltatás 40%.
- A gyógypedagógiai segítségnyújtás díját 500 Ft-ban határozták meg. Ezt a szolgáltatást kiscsoportos formában nyújtják a klienseknek. Egyes ellátottak 24 órás felügyeletet igényelnének, amelynek költségeit azonban nem lehet teljes mértékben áthárítani.

Étkezési díj és kormányhivatali ellenőrzés

Korábban az étkezési díj nem volt külön meghatározva, amelyet a kormányhivatal kifogásolt. Az intézmény kénytelen volt beépíteni az étkezési díjat a térítési díjba.

Az étkezési díj napi háromszori étkezés esetén:

- Korábban: 55-60.000 Ft/hó.
- Most: a térítési díj részeként kerül kiszámításra.

A kormányhivatal ellenőrzése megállapította, hogy a térítési díj számításának módosítása szükséges, mivel az étkezés szolgáltatási elemként kell, hogy szerepeljen.

Térítési díj számítása és ellátmány

A térítési díj számításának képlete:

1. Lakhatási költség + igénybe vett szolgáltatások költsége.
2. Az ügyfél jövedelmének bizonyos hányadáig terjedhet a térítési díj (60-80% között).
3. Ha a térítési díj megfizetése után kevesebb marad a jövedelméből, mint 35.000 Ft, akkor ezt a hiányzó összeggel, ellátmány formájában kiegészíti az intézmény.

Példa számítás:

- Az önköltség 190 000Ft
- Az intézményi térítési díj: 99.000 Ft, ez a maximum, amit fizethet az ellátott az igénybe vett szolgáltatások alapján

- Az ügyfél jövedelme 68 400 Ft, melynek az igénybe vett szolgáltatások függvényében maximum 79%-át fizeti. (54 035 Ft-ot)

Mivel a térítési díj nem éri el a jövedelem 80%-át, nem lenne kötelező az ellátmány számára. A presbitérium döntése szerint a fenti esetben az ellátott számára havi maximum 20.635 Ft ellátmányt biztosítanak. $35\ 000 - (68\ 400 - 54\ 035) = 20\ 635$

Önköltség igazságos megosztása

Az egyes szolgáltatások díját egyéni igénybevétel alapján határozzák meg:

- Ha valaki nem reggelizik, az adott napi költség csökkenthető,
- Kórházi tartózkodás esetén az étkezési díj nullázódik,
- Az egyéni szolgáltatások módosíthatók és az ügyfél által elismert módon kerülnek nyilvántartásba.

A mohácsi támogatott lakhatás rendszere egy komplex, de rugalmas finanszírozási modellt követ, amely figyelembe veszi az ügyfelek eltérő szükségleteit. A fenntartás és a szolgáltatások finanszírozása jelentős kihívásokat jelent, különösen a költségnövekedések és az állami normatív támogatások változásai miatt. A rendszer célja az átlátható költséghelosztás és a szolgáltatások igazságos, egyénre szabott biztosítása, és hogy az ellátottak minél önállóbb életet élhessenek, miközben megfelelő szakmai támogatásban részesülnek.

Kulcsszavak: támogatott lakhatás, költségszámítás, lakhatás, étkezés, térítési díj, díjszámítás

Ellenőrzések tapasztalata, dilemmái

Dr. Szabó Ida

szociális szakügyintéző, Pest Vármegyei Kormányhivatal Gyámügyi és
Igazságügyi Főosztály Szociális Osztály

Az önköltség és a térítési díj kérdése

A kormányhivatalok az ellenőrzések alkalmával a térítési díjak jogszerűségét vizsgálják. A jogszabályok szerint az intézményi térítési díj legfeljebb az önköltség összegéig terjedhet. A kormányhivatal azt ellenőrzi, hogy:

- Készült-e önköltségszámítás? (Nem minden esetben található meg.)
- Az önköltség kiszámítása átlátható módon történt-e?
- Az intézményi térítési díj meghatározása megfelel-e a jogszabályi előírásnak az önköltségszámítás eredményéhez viszonyítva?

Sok szolgáltató nehézségekbe ütközik az önköltség kiszámítása során, és sok esetben nincs egyértelmű iránymutatás arra vonatkozóan, hogy pontosan mit kell és lehet figyelembe venni. A komplex szükségletfelmérésből történő költségszámítás – a munkaerő szükségletet is figyelembe véve – különösen problémás terület, és a legtöbb szolgáltató ezt érzi a legnehezebb feladatnak.

A szolgáltatási elemek térítési díjának meghatározása

A különböző kormányhivatalok eltérő gyakorlatot követnek abban, hogy minden szolgáltatási elemre kell-e külön térítési díjat meghatározni. A Pest Vármegyei Kormányhivatal álláspontja szerint:

- A szolgáltatónak a szakmai programjában kell rögzítenie, milyen szolgáltatási elemeket biztosít.
- Ha egy szolgáltató egy szolgáltatási elemet nyújt, annak a személyi és tárgyi feltételeit biztosítani kell.
- Ennek költségei megjelennek az önköltségszámításban, függetlenül attól, hogy az adott elemért külön térítési díjat számolnak-e fel vagy sem.
- Az intézményi térítési díjnak konkrét összegben kell meghatározásra kerülnie, ami lehet akár nulla forint is.

Példa: Egyes kormányhivatalok azt várják el, hogy minden lehetséges

szolgáltatási elem szerepeljen a szakmai programban, függetlenül attól, hogy azt ténylegesen nyújtja-e a szolgáltató.

Az intézményi térítési díjak közötti jelentős eltérések

A vármegyében a szolgáltatók által megállapított intézményi térítési díjak között nagy különbségek vannak:

- Egyes lakhatási szolgáltatások havi térítési díja 24.000 Ft és 203.000 Ft között változik.
- A gyógypedagógiai segítségnyújtás térítési díja 0 és 6.000 Ft között mozog.
- Pedagógiai segítségnyújtásra is vannak térítési díjak megállapítva, annak ellenére, hogy valójában senki sem nyújt ilyen szolgáltatást.

A kormányhivatal jelezni szokta, ha az intézményi térítési díj nem felel meg a kerekítés szabályainak vagy az önköltség összegénél magasabb. Kérdésként merül fel, hogy mi lehet az oka annak, ha minden szolgáltatási elem ára azonos összegű. Ilyenkor felmerülhet, hogy a szolgáltatók esetleg előbb meghatározzák a teljes költséget, majd visszaosztják azt az ellátottak között, és nem készül részletes költségelemzés az egyes szolgáltatási elemekre vonatkozóan.

A személyi térítési díj és a szolgáltatók dilemmái

A jogszabály szerint az ellátottat a személyi térítési díj konkrét összegben megállapított legmagasabb összegéről és a havi ellátmány szabályairól kell tájékoztatni. A szolgáltatóknak ezt minden ellátott esetében a komplex szükségletfelmérés alapján kell kiszámolnia, az eredménye gyakran irreálisan magas összeget eredményez.

Példa: Egy magas támogatási szükségletű ellátott esetében a valós költségek alapján számított óradíj akár 2.000-3.000 Ft is lehet, amely a jelenlegi gyakorlatban nem érvényesíthető.

További problémák:

- A támogatott lakhatás ellátási formában hogyan értelmezhető pontosan a teljes körű ellátás?
- A személyi térítési díj sokszor pontosan megegyezik az intézményi térítési díjjal, ami azt mutatja, hogy a számítási módszer nem mindig egyénre szabott.
- Az önállóságot támogató szolgáltatások és a készpénz-, illetve ingatlanvagyon terhelése között etikai kérdések is felmerülnek. Ha a cél az önállóság, vajon helyes-e, hogy az ellátottak teljes pénzügyi tartalékát a térítési díjra fordítsák? Az erről való gondolkodásba érdemes lenne bevonni a gyámhivatalokat is.

Összegzés és javaslatok

Legfontosabb problémák és javaslatok:

1. Jogszabályi pontosítás szükségessége – Az ellenőrzési gyakorlat és a térítési díj számítás egységesítése érdekében.
2. Módszertani iránymutatás a komplex szükségletfelmérés és a térítési díjak számításának kapcsolatáról – Jelenleg nincs egyértelmű módszertani ajánlás, amely segítené a szolgáltatókat.
3. Párbeszéd a kormányhivatalok között – A különböző vármegyék eltérő gyakorlata miatt szükséges lenne egy egységes eljárásrend kialakítására.
4. Szolgáltatók felelőssége az átlátható számítási módszerek kidolgozásában – Egyszer érdemes nagyobb energiát fektetnie a fenntartónak a saját rendszerének kidolgozására (pl. valamilyen táblázat formájában), mert hosszabb távon könnyebb lesz a számításokat elvégezni.

Kulcsszavak: Ellenőrzési dilemmák, térítési díjak, jogszabályi kihívások, finanszírozási eltérések, szolgáltatói felelősség

„Összegzés, szintetizálás”

Bódy Éva

oktatási munkatárs, Semmelweis Egyetem EMK

A támogatott lakhatás alapelvei és működési keretei

A támogatott lakhatás (TL) nem egy egyszerű lakhatási forma, hanem egy komplex, egyéni szükségletekre épülő szolgáltatási rendszer, amelyben a szociális munkás szerepe kulcsfontosságú. A szociális munkás nem csupán adminisztratív szereplő, hanem az erőforrások hatékony gazdálkodásáért, fejlesztéséért és koordinációjáért felelős szakember.

Az előadás kiemelte:

- A támogatott lakhatásban részt vevő kliens közösségben él ugyan, de az ellátásának egyéni sajátosságokat kell tükröznie.
- A szolgáltatás működésének sarokköve a komplex szükségletfelmérés, amely meghatározza, milyen szolgáltatásokra van szüksége az adott személynek.
- Az önállóság és a támogatás közötti egyensúly elengedhetetlen a hatékony működéshez.

A komplex szükségletfelmérés és a térítési díjak meghatározása

Sok esetben előfordul, hogy a szakemberek a támogatott lakhatás összes szolgáltatási elemét automatikusan, minden kliens számára meghatározzák, függetlenül attól, hogy az valóban szükséges-e vagy sem. Ez azt eredményezheti, hogy az ellátott személynek olyan szolgáltatásokat is fizetnie kell, amelyeket valójában nem is vesz igénybe.

Példa:

- Ha minden kliens szükségletfelmérésében az összes szolgáltatási elem szerepel, az irreálisan magas térítési díjat eredményezhet.
- Ha a térítési díj meghaladja az ügyfél pénzügyi kapacitását, akkor az ügyfél hosszú távon pénzügyileg ellehetetlenülhet, és végső soron akár hajléktalanná is válhat.

A szolgáltatóknak tehát ügyelniük kell arra, hogy:

1. A szolgáltatási elemeket valódi szükségletek alapján határozzák meg.
2. A komplex szükségletfelmérést ne adminisztratív rutinból töltsék ki, hanem tényleges szakmai elemzés alapján.
3. Az ellátottak számára a térítési díjak reális és fenntartható módon kerüljenek megállapításra.

Az önköltségszámítás kérdésköre

Az önköltségszámítás fogalma mára nagyrészt kiüresedett, és a jelenlegi szabályozásban sok esetben inkább akadályozza, mint segíti a támogatott lakhatás működését.

- Korábban az önköltség számítása egyértelműbb volt: az intézmény összkiadásából levonták az állami támogatást, és a fennmaradó összeget osztották szét.
- A jelenlegi szabályozás viszont már nem tartalmaz egyértelmű útmutatást arra, hogy hogyan kell pontosan meghatározni az önköltséget.
- Az előadó szerint az önköltségszámítás fogalmát ki kellene venni a jogszabályból, mivel az már nem tölti be eredeti funkcióját.

Az intézményi térítési díj és a fenntarthatóság

A térítési díjak meghatározásánál gyakori probléma, hogy:

- Az intézmények először a maximálisan beszédhető összeget határozzák meg, és csak utána próbálják azt igazítani a valós költségekhez.
- Az intézmények sokszor egységes óradíjat határoznak meg minden szolgáltatási elemre, ami nem tükrözi a valódi munkaerőköltségeket és szolgáltatási igényeket.

Példa:

- Egy gyógypedagógiai fejlesztés óradíja lehetetlenül alacsony, például 500 Ft, amennyiért egyetlen szakember sem végezne munkát.
- Egyes térítési díjak irreálisan magasak ahhoz képest, hogy a szolgáltató

milyen tényleges költségekkel dolgozik.

Az előadó javaslata:

- Az intézményi térítési díjak meghatározásánál mindig a valós szolgáltatási költségekből kell kiindulni.
- Nem szabad pusztán arra építeni, hogy a kliens maximálisan mennyit tudna fizetni.
- Az intézményi működés üzleti tervezésen kell, hogy alapuljon, amely figyelembe veszi a hosszú távú fenntarthatóságot is.

A támogatott lakhatás gazdasági szemlélete

A támogatott lakhatás egy gazdasági rendszerként is működik, amelyben a fenntartónak pontosan ismernie kell:

1. A rendelkezésére álló erőforrásokat (pl. szakmai team, infrastruktúra, állami támogatások).
2. A költségszerkezetet (pl. munkabérek, fenntartási költségek, szolgáltatásvásárlás).
3. A hosszú távú fenntarthatóság szempontjait.

Az előadás felhívta a figyelmet arra, hogy a szolgáltatóknak nem szabad a térítési díjakat mesterségesen csökkenteniük, hogy az elfogadhatóbbnak tűnjön, hanem a valóságból kell kiindulniuk.

Példa:

- Egy szolgáltató három különböző támogató szolgálattól vásárol szállítást az ügyfelei számára, eltérő áron. Ha az ügyfélre áthárított térítési díj minden esetben ugyanaz marad, akkor a szolgáltató mesterségesen kiegyenlíti a különbségeket, ami torzítja a költségstruktúrát.
- Egy étkeztetési szolgáltatás esetében, ha az ellátott maga is képes lenne főzni, de az intézmény inkább az egyszerűbb megoldást választja, az hosszú távon rögzíti az intézményes szemléletet a támogatott lakhatásban.

Összegzés

A támogatott lakhatás működése nem csupán szociális kérdés, hanem gazdasági és stratégiai tervezést igénylő feladat. A hosszú távon fenntartható támogatott lakhatás érdekében szükséges:

Az alapelvek és módszerek pontos meghatározása.

A térítési díjak valós költségekre alapozása.

A gazdasági tervezés és a szolgáltatási struktúra összehangolása.

A kormányhivatalokkal való együttműködés és párbeszéd, annak érdekében, hogy a támogatott lakhatás minden szereplője számára átlátható és működőképessé maradjon.

Kulcsszavak: támogatott lakhatás, komplex szükségletfelmérés, intézményi térítési díj

SZOLGÁLAT A TÁRSADALOMBAN

baptista segítők szakmai napja

"ti vagytok a föld sója" (Mt 5,13)

MEGHÍVÓ

Várjuk azokat a gyülekezetekhez tartozó testvéreket, akik szociális, gyermekvédelmi szolgáltatásban, felzárkóztató programban dolgoznak, civil keretek között végeznek szociális munkát, gyülekezetben szolgálnak, önkéntesek vagy érdeklődnek ez iránt a munka iránt.

2024. ÁPRILIS 27. SZOMBAT 10-16 ÓRA

Baptista Ház

Budapest 1068 Benczúr u. 30.

A részvétel regisztrációhoz kötött: szocialismodszertan.hu

MAGYARORSZÁGI BAPTISTA EGYHÁZ
BAPTISTA EGYHÁZI SZOCIÁLIS MÓDSZERTANI KÖZPONT

A plakátot Szirtes-Tankó Tünde készítette.

SZOLGÁLAT A TÁRSADALOMBAN

baptista segítők szakmai napja

Helyszín: Baptista Ház

1068 Budapest, Benczúr utca 30.

2024. április 27. (szombat 10–16 óra)

PROGRAM

Megfestett igék. Lelki ráhangolódás Mikes Balázssal

A közösségi élelőszavas történetmesélés ereje. Elmélet és gyakorlat. Vezeti: Bumberák Maja

Ebéd

A szociális szolgáltatásnyújtás kezdő lépései. Bódis Sámuel előadása az Arany Híd, Arany Kanál, Nyitott Ajtó indulásáról

Szolgálat: szociális szaktitkár. Kocsis-Nagy Zsolt bemutatkozása

Szociális szolgálat határok nélkül. Serafin József prezentációja

Beszélgetés

A közösségi élőszavas történetmesélés ereje

Bumberák Maja

mesemondó, művészetterapeuta, szociológus

Réges-régen történt, amiről én most Nektek mesélni fogok. Meg volt már teremtve a világ... meg voltak teremtve a hegyek, a völgyek, a folyók, és az igazság járta a világot... ment országról országra, és akárhová ment, mindenhol bekopogtatott, szegény emberek sárból kinőtt kunyhójának ajtaján, hatalmas paloták aranykapuján...

(Részlet *Az igazság és mese* c. történetből)

A BMSZKI Táblás utcai átmeneti szállóján immáron egy éve tartunk hajléktalan emberek számára mesecsoportot, amely nagy népszerűségnek örvend. A lakók – így a csoporttagok is – javarészt olyan hajléktalan emberek, akik valamilyen pszichiátriai problémával küzdenek. Az elmúlt egy év alatt közösséggé váltunk. A résztvevők rendszeresen járnak, szeretik a csoportot, amely erőt, reményt, közösségi élményt, kapcsolódási lehetőséget és mintákat ad nekik. A mesecsoportokon gyakori a 15-18 fős létszám (a csoportvezetőket, hospitálókat nem számítva), ami azért nagy dolog, mert a hajléktalan ellátásban egyébként sokszor visszatérő élmény, hogy nehéz a csoportfolyamatba bevonni vagy benne tartani a résztvevőket. Művészetterápiás csoportunk az élőszavas mesemondásra, történetmesélésre épül. A bevezető beszélgetés után élőszavas mesemondás következik, majd ehhez kapcsolódik a csoportfolyamat.

A Baptista segítők szakmai napján bemutattam hajléktalan mesecsoportunkat, és azt, hogy hogyan támogatja a résztvevőket önismeretükben, tanult tehetetlenségük leküzdésében, s a méltósággal, kompetenciával élt helyzetek megtapasztalásában. Bár a történetek, mesék élő szóban, szabadon történő átadásának ősi gyakorlata bármilyen mai modern közösségben megállja a helyét, ezen a műhelyen a szociális segítő munka volt a fókuszban, és a saját élményű foglalkozáson keresztül szerettem volna megmutatni a szóban átadott történetek és a hozzá kapcsolódó játékok, tevékenységek önismereti vonatkozásait, közösségépítő erejét, illetve a benne rejlő lehetőségeket az egyéni és csoportos munkában.

A műhelyen körben ültünk. A Táblás csoportban való munka bemutatását sajátélmény rész követte: a mesemondást bevezető rítus után élő szóval meséket meséltem, és ahhoz kapcsolódóan képzeletjátékot játszottunk, kiscsoportban élményeket osztottunk párban és nagycsoportban. Ezután személyes és szakmai reflexiókra is volt lehetőség.

A műhelyem egyik fontos mondanivalója, hogy a szociális munkán belül a hajléktalan ellátásban nagyon fontos a csoportos forma, legyen szó közösségépítő, klubszerű, illetve terápiás folyamatokról. Ahogy kolléganóm, Visneyi Emőke szociális munkás, művészetterapeuta fogalmaz: A hajléktalanság soktényezős probléma, melyen belül meghatározó faktor a kapcsolati probléma. Ez pedig a csoportban, közösségi folyamatban tud gyógyulni, korrigálódni.

A mesék szóbeli átadása, a pillanatban való újratemtése, a mese kalandjainak közös átélése, és a szimbólumokhoz való kapcsolódás lehetővé teszi, hogy belső tudattartalmak megfogalmazhatóvá, láthatóvá legyenek, a kimondhatatlan kimondhatóvá váljon. A demokratikus, hierarchia mentes, ítélezésmentes közeg pedig lehetővé teszi, hogy egymás felé forduljunk, nyitott szívvel, egymásra csodálkozzunk, és meglássuk egymásban a legmélyebb, legemberibb kérdéseinket, azokat az univerzális élményeket és jellemzőket, ami összekötnek, és közben megéljük sokféleségünket is, és megtaláljuk saját válaszainkat.

Egy hosszabb műhely keretében lehetőség nyílik arra is, hogy részletesebben körül tudjuk járni azt a kérdést, hogy milyen hozadéka lehet a segítő munkában a történetmesélésnek, a narratív transzportációnak, a szimbólumokkal, képekkel való munkának. Konkrét alkalmazható tevékenységeket, játékokat is kipróbálunk. Az érdeklődők az élőszavas mesemondás gyakorlatába is bevezetést kaphatnak.

További információ: <https://majamesel.wordpress.com>, majamesel@gmail.com

Kulcsszavak: élőszavas mesemondás, történetmesélés, művészetterápia, közösségépítés, önismeret, hajléktalan ellátás, csoport, segítő foglalkozás

Hogyan lehet a saját településen szociális intézményt működtetni egyházi kereteken belül?

Bódis Sámuel

ügyvezető főigazgató, Nyitott Ajtó Baptista Központ

Mielőtt azt gondolnánk, hogy szociális munkát csak intézményesített keretek között lehet végezni, szögezzük le, hogy most a témának csupán egy szeletével kívánunk foglalkozni. A felkérésből adódóan, ezt személyes megszólításnak veszem, amihez elsőként a jelenlegi Nyitott Ajtó Baptista Központ égisze alatt végzett szociális ellátás kezdetével, az elindulás motivációjával kezdem. Egy lelkipásztori értekezleten vettem részt 2010 őszén, ahol az előadó részéről elhangzott, hogy de jó lenne, ha az egyházak átvállalnának feladatokat az államtól úgy az oktatásban, mint szociális területen. Ekkor fogalmazódott meg bennem, mint lelkipásztorban, hogy igenis a gyülekezeteknek nagyobb szerepet kellene vállalniuk a társadalmi életben. Ez azonban nem feltétlen jelent intézményesítést. Az akkori gyülekezetemmel, a diósgyőri Nyitott Ajtó Baptista Gyülekezettel úgy döntöttünk, hogy elindulunk ezen a járatalan úton, azaz hittel kilépünk. Sok kérdés feszült bennünk, hogy a szociális munkát milyen formában indítsuk el. Hiszen lehet szabadon, az önkéntesség elve alapján, missziós jelleggel végezni ezt a szolgálatot, és természetesen hivatásszerűen, professzionális felkészüléssel, intézményesített formában.

Amikor az egyház (helyi gyülekezet) és a szociális intézmények kapcsolatáról beszélünk, számolnunk kell azzal, hogy sok gyülekezet nem feltétlen rendelkezik felkészült, tapasztalt szociális munkással vagy segítővel, ugyanakkor a segítő szándék, a másokért való tenni akarás ott van benne; és természetesen az is igaz, hogy a szociális munkások és segítők, egyben gyülekezeti tagok is lehetnek. A cím arra szorít bennünket, hogy a témának most csak az intézményesített részével foglalkozzunk. Nincs arra lehetőségem, hogy hosszasan beszámoljak azon áldásokról, amiket a közel 13 év alatt megtapasztaltunk, vagy azokról a helyzetekről, amikor nehézségeink,

kríziseink voltak. Ha a saját történetünkből indulunk ki, akkor, ahogy korábban említettem, az elindulás a feladatellátásból fakadt, ezért ez alpból meghatározta a formát is, mivel államilag támogatott szociális ellátásban gondolkodtunk. Ennek menetét itt most nem tudom bővebben kifejteni, csupán néhány alapvető feltételt. Azt gondolom, hogy ehhez egy elhivatott és szakmailag felkészült ember kell, és a hit, ami a krízishelyzeteken is átsegít. Mivel már közel 8 éve dolgoztam szociális területen, így részben megvolt a szakmai felkészültség, de nagyon kellett egy olyan gyülekezet, amelyik ezt felvállalta, biztosította a hátteret és missziós jelleggel részt vett a szolgálatok (házi segítségnyújtás és szociális étkeztetés) működtetésében. Véleményem szerint jól tesszük, ha átgondoljuk az alábbi szempontokat:

- Elhívás nélkül mindez nem működik. Kellenek olyan személyek, akik bátrak ahhoz, hogy akár ismeretlen úton is elinduljanak, vagy egy olyan vezető, aki rendelkezik látással.
- Érdeemes megfogalmazni egy küldetésnyilatkozatot, akár egyénileg magunknak, akár közösségi szinten.
- Mindenki képes szociális szolgálatra, aki nyitott mások szükségleteire és felebaráti szeretet van benne.
- A szociális munka tanulható. Fektessünk be minél többet a szakma elsajátításába, annak fejlesztésébe. Azaz: „Hittel és szakértelemmel.”
- A szociális szolgálat felszólításra is végezhető (lásd: mózesi törvények, Jézus tanításai, az első keresztyének gyakorlatai).
- A krízishelyzetek (átmeneti vagy hosszantartó) lehetőséget adnak a gyülekezeteknek, hogy másokon segítsenek.
- Ezt tehetik alkalmilag, vagy rendszeresen. A krízisben levők állapotától függően, főleg hosszantartó esetekben célszerű intézményesített keretek között. Vagy bejárnak egy intézménybe, vagy maguk a gyülekezetek/egyház hoz létre (vesz át) intézményt.
- Érdeemes tanulmányozni korunk hazai és nemzetközi szociális szolgáltatásait, szociális hálóit.

Szeretném felhívni a figyelmet egy veszélyre, nevezetesen arra, amikor ezen a szolgálaton keresztül tulajdonképpen önmagunkat akarjuk megvalósítani. Fel kell tennünk a kérdést, hogy másoknak segítünk, vagy azért csináljuk, mert nekünk jó, mert jó érzés. Krisztus szeretete kell mindenkifelett átjárjon bennünket, ahhoz, hogy az Ő szeretetével tudjunk másokon is segíteni. Hiszen nemcsak fizikai vagy mentális segítségnyújtásról van itt szó, hanem adott esetben „egy szelet kenyér”, képletesen, az egyén üdvösségre juttatását is jelentheti. Hiszem azt, hogy valamilyen szinten Isten mindannyiunkat szeretne bevonni ebbe a munkájába. Ezért válaszolta a tanítványok kérdésére a tengerparton azt, hogy „Ti adjatok nekik enni!” Ugyanis a csodát akkor éljük át, amikor Ő általa cselekszünk, és Ő ebből nem akar kihagyni TÉGED sem.

Összegezve és röviden válaszolva arra a kérdésre, hogy mi a feltétele annak, hogy az egyház vagy a gyülekezet szociális intézményt működtessen egy adott településen, a következőt tudom válaszolni:

- Nyitottnak lenni Istenre
 - Nyitottnak lenni a társadalomra
 - Nyitottnak lenni munkatársak bevonására
- „Íme, nyitott ajtót adtam eléd...” Jel 3,8

Kulcsszavak: Nyitott Ajtó Baptista Központ, gyülekezet, szociális munka, társadalmi felelősség

Beszámoló a szociális szaktitkári tevékenységről

Kocsis-Nagy Zsolt

szociális szaktitkár, Magyarországi Baptista Egyház

A szociális szaktitkári szolgálattal 2023.10.01-től lettem megbízva, ezért az alábbiakban a stratégia általam megfogalmazott feladatairól és a jövőbeli lehetséges irányokról adok áttekintést, amit már több fórumon is megosztottam másokkal.

Alapvető cél: A szociális szaktitkár támogatásával, a Magyarországi Baptista Egyház (MBE) – alapvető küldetésének figyelembevételével, annak lelkiségéhez igazodva – a lehető legmagasabb szakmai minőségben tudjon szociális szolgáltatásokat és segítséget nyújtani az arra rászorulóknak számára. Kiemelt célként lett megfogalmazva a keresztyén hit, az evangélium jelenlétének erősítése, a Szolgálatok, a szolgáltatások és a gyülekezetek kapcsolatának megerősítése.

Főbb stratégiai célok:

1. Misszió, közösségépítés
 - a) Egyházi jogi személyek közötti együttműködések erősítése, ehhez szükséges fórumok kialakítása
 - b) A Szolgálatok és a gyülekezetek közötti kapcsolat erősítése
2. Módszertan
 - a) a Baptista Módszertani Központ szerepének, hatáskörének erősítése: módszertani útmutatások, jó gyakorlatok összegyűjtése, konferenciák szervezése, az egyházi jogi személyekben dolgozó szakemberek intenzívebb bevonásával
 - b) A Szolgálatok ellenőrzési rendszerének megerősítése, fejlesztése mind szakmai, mind pénzügyi-gazdasági vonalon
 - c) Idősgondozás kialakítása piaci alapon
 - d) Támogatott foglalkoztatási formák rendszer jellegű fejlesztése, belső piac, termékpályák kialakítása szociális, oktatási intézményi és gyülekezeti vonalon
 - e) Baptista szociális szakmai életpálya kialakítása

- f) Szociális ágazati szakmai fejlődés előmozdítása, nagyobb és cselekvőbb részvétel a szakmapolitika terén
- 3) Oktatás, kutatás
 - a) Mérések és kutatások előmozdítása (Melyek a legfontosabb szociális problémák Magyarországon? Ezekre a baptista egyház milyen választ ad?)
 - b) Szociális felsőfokú „szakmai elit” képzés, a Baptista Teológiai Akadémián (BTA) duális képzés
 - c) Az egyház folyamatos szakmai támogatórendszerének kiépítése, képzések, coaching, mentoring
- 4) Külszolgálat, külkapcsolat
 - a) Szakmai programok előzetes véleményezési rendszerének kialakítása
 - b) Szakminisztérium felé való kapcsolattartás erősítése
 - c) Szakmapolitikai lobbitevékenység erősítése
 - d) Önkéntesség népszerűsítése, fejlesztése, megerősítése
 - e) 2028-at követő ciklus EU Operatív Tervekhez javaslattevés, esetleg részvétel a kidolgozásban
- 5.) Brand, kommunikáció
 - a) Brand, megjelenés és arculat teljeskörű kiépítése, egységesítése
 - b) Szakmai kiadványok, tájékoztatások, kiállítások, nyilvánossági csatornák kialakítása, a meglévők kiszélesítése
- 6) Álmok
 - a) Nemzetközi jelenlét, elsősorban német területen élők számára pl. idősellátás
 - b) A piaci haszon felhasználása belső minőségi szegénygondozásra, főleg bentlakásos területen
 - c) Rehabilitációs szolgálatok kialakítása szükség szerint egészségügyi együttműködéssel, evangéliumi lelki erőforrásokkal

Néhány koncepcionális kérdés

- Fenntartói önállóság mértékének meghatározása, újragondolása
- Szakmai tartalmi fő irányok pl. fő célcsoportok, intézmény átvételi stratégia, rehabilitációs irányultság
- Minőség irányítási rendszerek bevezetése
- Szociális ellátás és üzleti modellek egyensúlyának kialakítása
- Ágazati szakmapolitikai jelenlét

Kulcsszavak: szociális szolgálat, baptista szociális szolgáltatások, stratégia

A baptista szociális szolgáltatási hálózat

Serafin József

módszertan vezető, Baptista Egyházi Szociális Módszertani Központ

főiskolai docens, Baptista Teológiai Akadémia

A baptista egyházhoz tartozó szociális szolgáltatási hálózat lassan, de folyamatosan változik, bővül. Az előadás áttekintést adott a fenntartók jellemzőiről, csoportokba rendezve őket. Bemutatásra került a baptista szociális szolgáltatási struktúra, megjelenítve az egyes szolgáltatások összes kapacitásait és térbeli elhelyezkedését. Néhány esetben a fejlesztések dinamikája is láthatóvá válik adatokkal, ábrákkal szemléltetve. Érintőlegesen említésre kerültek a bővülő fejlesztésekkel együtt járó kockázatok, mellékhatások.

Az előadás második részében a baptista egyházi szociális módszertan szervezete, tevékenysége került bemutatásra főbb pontjaiban. Részletezett nagyobb tevékenységi csoportok a következők: rendezvények – nagy szakmai konferenciáktól kis munkacsoportokig és érzékenyítő programokig / képzések – akkreditált és előkészítés alatt lévő szakmai képzések / szakmafejlesztés – szolgáltatás működést támogató, konkrét szervezetre célzott tevékenységek / szakmai ellenőrzés – kormányhivatali vagy más elrendelés alapján / nyilvánossági eszközök – szakmai kiadványok és internetes felületek / előzőkbe be nem sorolható tevékenységek.

Kulcsszavak: egyházi szociális fenntartók, baptista szociális hálózat, statisztikai adatok, egyházi szociális módszertani munka

Gyermekvédelmi szakmai nap

Baptista Országos Szociális Vezetői Konferencia

2024. május 6. 10 óra

Helyszín: Baptista Ház, gyülekezeti terem

1068 Budapest, Benczúr u. 30.

Program

- 10.00-10.05 Köszöntő - *Serafin József* módszertani vezető
- 10.05-10.20 Baptisták a gyermekvédelemben - *Paróczy Zsolt* rektor-helyettes, Baptista Teológiai Akadémia
- 10.20-10.40 A bölcsődei ellátás a tények tükrében - *Timárné Hunya Tünde* kormánytisztviselő, Kulturális és Innovációs Minisztérium, Gyermekügyi és Idősügyi Főosztály
- 10.40-11.00 Gyvr és adatvédelem - *Szarvák Mónika* szakreferens, Belügyminisztérium, Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatások Főosztálya
- 11.00-11.20 Együtt vagy külön – az átmeneti gondozás és szakellátás együttműködésének lehetőségei - *Dósa Piroska* gyermekvédelmi szakértő, Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet, Módszertani Igazgatóság
- 11.20-12.00 Gyermekvédelem kihívásai napjainkban - *Kothencz János* gyermekvédelmi szakértő
- 12.00- 12.20 Áldások a Benitában - *Dr. Kellermann Dániel* igazgató, *dr. Magyar Katalin* szakmai vezető, Benita Gyermekvédelmi Szolgáltató
- 12.20- 13.00 Büféebéd
- 13.00-14.00 Kerekasztal beszélgetés - Kötetlen beszélgetés az előadók-kal aktualitásokról, felmerült kérdésekről, gondolatokról
- 14.00- A nap zárása - *Katona Gergely* módszertani munkatárs, Baptista Egyházi Szociális Módszertani Központ

A bölcsődei ellátás a tények tükrében

Kovácsné Bárány Ildikó

főosztályvezető, Kulturális és Innovációs Minisztérium,
Gyermekügyi és Idősügyi Főosztály

A gyermeknevelési szolgáltatások színvonalasabb jelenléte, így a bölcsődei ellátás kedvezően hat a családtervezésre, gyermekvállalásra, ami Magyarország demográfiai helyzetére nézve is kiemelkedően fontos: kiemelt kormányzati prioritás a munka és magánélet közötti minőségi kapcsolat elősegítése.

Sosem volt még eddig példa Magyarországon arra, hogy egy kormányzat ilyen átfogó keretek közé helyezte volna a bölcsődei ellátás átalakítását. A komplex bölcsődefejlesztés részeként kormányzati cél a szülői igényekre reagáló bölcsődei hálózat kialakítása, elsősorban a férőhelyek bővítése révén, annak érdekében, hogy minden szülő, aki bölcsődében szeretné elhelyezni a gyermekét, megtehesse.

Magyarországon a bölcsődés korú gyermekek számára soha ilyen magas arányban (2010-hez képest kétszerese) nem volt elérhető a bölcsődei ellátás, mint ahogyan az már jelenleg is biztosított. A 3 év alatti gyermekek 23,5%-a számára elegendő bölcsődei ellátást biztosító férőhely működik, míg 2010-ben mintegy 11%-uk számára volt elérhető. 2017-ről (azaz a struktúra átalakulása óta) 2023-ra – 26%-ról 16,7%-ra – csökkent azon gyermekek aránya, akik a lakóhelyükön nem fértek hozzá bölcsődei ellátáshoz. A KSH kimutatása szerint évek óta fokozatosan csökken azon 3 éves kor alatti gyermekek száma, akiknek a lakóhelyén semmilyen formában nem hozzáférhető a bölcsődei ellátás valamely formája.

A bölcsődei ellátást biztosító férőhelyek száma 2010-hez képest megduplázódott és az intézmények, szolgáltatások száma is több mint négyszeresére nőtt. Az országos lefedettség is folyamatosan javul, amelynek köszönhetően mintegy 1162 – azaz minden harmadik – településen és minden járásban biztosított a bölcsődei ellátás. Ez 2010-hez képest három és félszer annyi települést jelent. A kapacitásbővítés és fejlesztés továbbra is folyamatos

(több ezer férőhely építése jelenleg is zajlik), amely központi költségvetési és uniós fejlesztési forrásokból valósul meg.

A bölcsődei humánerőforrás megfelelő anyagi elismerése terén is jelentős eredményeket ért el a kormányzat: a bölcsődei szakemberek bére 2010-hez képest 2024-re átlagosan több mint négyszeresére emelkedett. Évről évre emelkedik a bölcsődei ellátást nyújtó szolgáltatások (családi bölcsődék, munkahelyi bölcsődék) számára biztosított állami támogatás összege is. A családi bölcsődék normatíva alapú állami támogatásának fajlagos összege 2017-ről 2024-re ötszörösére, a munkahelyi bölcsődék esetében pedig közel tizenhétszeresére nőtt.

Kulcsszavak: munka és magánélet közötti egyensúly, férőhelybővítés, javuló országos lefedettség, béremelés, növekvő állami támogatás

Kapcsolódási pontok az átmeneti gondozást, gyermekjóléti szolgáltatást nyújtók és a gyermekvédelmi szakellátás között

Dósa Piroska

gyermekvédelmi szakértő, Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet

Együttműködések fontossága: két vagy több különböző foglalkozási ágba tartozó szakma képviselőinek időleges vagy hosszabb távú vállalkozása, kommunikációja és együttműködése, amelynek során a csoportdinamika jótékony hatása segítségével a közreműködő szakemberek a megtermelt tudásukat, erőforrásaikat megosztják egymás között és közösen meghatározott cél elérése érdekében, közösen meghatározott, eldöntött, együttműködő, kreatív eljárási módokat alkalmaznak.

Dilemmák/Fejlesztési irányok:

- Szolgálatok, központok, CSÁO, GYÁO módszertani fejlesztése
- Speciális ellátások (pl. fogyatékkal élő, pszichiátriai beteg) szolgáltatások nyújtásának lehetőségei – eszköztár elegendő a sokproblémás családok megsegítésére?
- Nagykorúság előtt álló, iskolába járni nem kívánó, magatartási problémával küzdő gyerekek?
- Fejlesztés, szolgáltatásbővítés
- Bántalmazott – bántalmazó távoltartása
- Ifjúsági szállások, 16. életévét betöltöttek munkavállalása
- Szülők munkavállalásának elősegítése (munkavállalási tanácsadás)
- Hátralekkelési tanácsadás
- Terápiás megsegítés, mediáció, csoportmunka, készségfejlesztés
- Alap-és szakellátás közötti merev határok felszámolása

Azonosítottuk a szereplőket (család, gyermekjóléti szolgáltató, átmeneti gondozást nyújtó, gyámhatóság-szakszolgáltatás (OGYSZ) illetve a gyermekkel, családdal kapcsolatban álló szakemberek.

Az átmeneti gondozásba történő bekerülés körülményei (fontos, hogy az

átmeneti gondozás során a szülő/törvényes képviselő felelőssége, felügyeleti joga, kompetenciája nem csökken és nem sérül):

(Gyermekjóléti szolgáltató közvetítésével, gyermekjóléti szolgáltató közreműködésével, az ellátást igénylő maga kéri a felvételét, jelzőrendszeren keresztül, hatóságon keresztül – védelembé vételi eljárásban elrendelt.

A család dönt arról, mit fogad el, ha nem ez a megfelelő ellátási forma, ezt a szakembereknek el kell fogadnia, mást kell keresni.

Információnyújtás tekintetében közvetítő fél a gyermekjóléti szolgálat, de fontos, hogy közösen mérjék fel, hogy az átmeneti gondozást nyújtó szolgáltatói valóban a legmegfelelőbbek a családnak.

A felelősség mindenkié, ezért konszenzusos döntéshozatal a cél, egyet nem értés esetén az átmeneti gondozást nyújtó hozza meg a döntést, amihez figyelembe kell vennie a gyermekjóléti szolgálat javaslatát.

Az átmeneti gondozásban töltött idő alatt az együttműködés célja: információcsere, kapcsolatrendszer felmérése, feladatmegosztás, a család, korábbi családsegítő, az átmeneti gondozást nyújtó, a telephelye szerinti családsegítő, oktatási intézmény, nappali ellátást nyújtó intézmény, illetve védelembé vétel esetén a kirendelt esetmenedzser között.

Gondozás folyamata

Szükség szerinti ellátás: hangsúlyt kapott a családi erőforrás felhasználása: csak ott nyújtunk segítséget, ahol elakadás van.

Feladatok: külső kapcsolatok támogatása, önállóság elősegítése, család működésének figyelemmel kísérése.

Utalás szinten említettük a gyermekjóléti szolgálat segítő, koordinatív, támogató szerepét, illetve a védelembé vétel esetén a veszélyeztetettség megszüntetéséhez szükséges teendők, feladatok felelősökre történő lebontásának szükségességét.

Kigondozás

- Optimális kigondozás (tervszerű, előre látható folyamat – ügyintézősek, mentális és kapcsolati szintek fejlesztése, gyermekjóléti szolgálat értesítése, oktatási, nevelési intézmény értesítése, szülő gyermek felkészítése, esetátadás, esetátvétel, ellátásokhoz való hozzájutás segítése, családtagok, intézmények felkészítése a család fogadására)
- Tervezetlen kikerülés (házirend súlyos megsértése, gyermek ideiglenes hatályú elhelyezése vagy nevelésbe vétele) javaslattétel ideiglenes hatályú elhelyezésre, nevelésbe vételre, fontos, hogy ki ismeri napi szinten a szülők életvitelét, nevelési módszereit, illetve beszéltünk arról, hogy mi a különbség az ideiglenes hatályú elhelyezés és a nevelésbe vétel ideiglenes gondozási helye között.

Veszélyeztetettség

Veszélyeztetett az a gyermek, aki családjában vagy környezetében, ismétlődő vagy tartós fizikai, lelki bántalmazásnak, szexuális zaklatásnak, erőszaknak, elhanyagolásnak van kitéve, és/vagy fejlődésében családja, közvetlen környezete károsan befolyásolja. Testi vagy pszichés fejlődését ártalmas környezeti hatások, rossz interperszonális kapcsolatok akadályozzák, károsítják. A veszélyeztetettség legtöbbször nem akut helyzet, hanem folyamat.

Ami miatt szükség lehet a gyámhatóság belépésére a segítőfolyamatba

- a gyermek magatartása, iskolakerülése, egyéb saját magát veszélyeztető állapota,
- a szülők magatartása, káros szokásai, szenvedélybetegsége, agresszív viselkedése, életvitele, életmódja,
- a gyermek bántalmazása, elhanyagolás, nem megfelelő nevelési eszközök használata,
- a család nem tartja be az alapellátásban elkészített gondozási-nevelési

- tervet, az előremutató együttműködési készség hiánya,
- a házirend elleni súlyos vétség stb.

Ezt követően az ideiglenes hatályú elhelyezés, illetve nevelésbe vétel jogszabályi feltételeit, illetve a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások (az otthont nyújtó ellátás, az utógondozói ellátás, a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás) legfontosabb jellemzőit mutattuk be.

Összefoglalás

Az átmeneti gondozást nyújtó lényeges információkat nyújt a szakértői bizottságnak, a gyermek oktatásáról, egészségügy/mentális-pszichés állapotról, a lakhatási, anyagi problémákról, gondozási nevelési kompetenciákról, külső kapcsolatokról, családi kapcsolatokról. Hangsúlyoztuk az esetkonferenciák, esetmegbeszélések szerepét, fontosságát.

Kulcsszavak: család, feladatmegosztás, együttműködés, bekerülés, gondozás, kikerülés

Áldások a Benitában

dr. Kellermann Dániel

igazgató, Benita Gyermekvédelmi Szolgáltató

dr. Magyar Katalin

szakmai vezető, Benita Gyermekvédelmi Szolgáltató

Áldások a Benitában címmel a gyermekvédelmi szolgáltató működéséből kiemelt két, ugyan egymástól teljesen eltérő szempontból, mindazonáltal a maga szerepében megkérdőjelezhetetlen jelentőségű és szükségességű áldást kapott ez alkalommal kitüntetett figyelmet.

Az első egy technikai vívmány, még hozzá ezáltal egy olyan rendelkezésre álló informatikai háttér bemutatása volt, mely nemcsak adatot szolgáltat, mint egy közönséges nyilvántartás, hanem egyértelművé teszi, megjeleníti a feladatokat – azok átadásával kommunikációt lehetővé téve a munkatársak között –, szükség esetén emlékeztet, figyelmeztet teendőkre, dátumokra, hibákra, változásokra és időszerű változtatásokra. Felhasználóbarát, mindenféle eszközről elérhető, így könnyen hozzáférhető, mely tulajdonságaival hatékonyan elősegíti a benne dolgozó munkatársak rugalmas feladatellátását. Tervek, beszámolók, szabályzatok, dokumentumok tárolására alkalmas, iratmintákat, statisztikákat tesz elérhetővé, nagyban megkönnyítve ezzel az egyébként igen nagymértékű és egyre növekvő adminisztrációs terhet. Továbbá segítségére van a hálózat programjainak szervezésében, az informálódás lehetőségének naprakész biztosításában. Tulajdonképpen az egész szervezet működésének alapját, ezáltal a hatékony és gyors munkavégzés alapját képezi.

Kulcsszavak: professzionizmus, átláthatóság, adatbázis, könnyű hozzáférés, felhasználóbarát program

Az előadás tárgyát képező másik áldás teljes egészében gyakorlati jelentőségű, a működés egyik egysége, étellel teli, az emberi viselkedésen, hozzáálláson, felfogáson, hitelességen, példamutatáson van a hangsúly, vagyis a szakember személyisége a munkaeszköze, és az egyébként anyai feladatokra éretlen, még szintén gyermekek kisbabáikkal történő együtt elhelyezése folytán az összes közül a lehető „leggyermekvédelmibb” intézmény.

Hiánypótló az intézmény maga is, hiszen szükség lenne több hasonlóra, de különösen hiánypótló az elhivatott munkatársak tevékenysége a kiskorú anyák megelőző életútja vonatkozásában, nevelésében és egyáltalán az anyaként funkcionálás mintájában, felelősségének kialakításában. Kihívásokkal teli terület, ahol elengedhetetlen a megértés, a türelem, az empátia, az, hogy megtaláljuk a közös hangot az anyákkal, hogy apró eredményeket is sikerként éljünk meg, valamint, hogy fáradhatatlanok és következetesek legyünk nevelésük és nevelésre tanításuk során, de legfőképp az, hogy alázattal kezdjünk mindennapi teendőnkhez, és higgyük, hogy minden szavunk és cselekedetünk meghatározója lesz későbbi, önálló életük során.

Kulcsszavak: elhívás, utolsó esély, közös elhelyezés, szolgálat, hiánypótlás

JÉZUS MONDJA: „ÉN VAGYOK AZ ÉLET KENYERE” JÁNOS 6.35

ÖNKÉNTES KONFERENCIA 2024

Izgalmas programokkal várunk
mindenkit szeretettel!

Többek között fellép a Nemadomfel
Együttes!

Vendég: Csáky Soma
soma.konyv.hu

MÁJUS 9. 10:00-16:00

BAPTISTA HÁZ

BENCZÚR UTCA 30.

REGISZTRÁLNI HONLAPUNKON:

WWW.SZOCIALISMODSZERTAN.HU

ILLETVE AZ ALÁBBI QR KÓDDAL LEHET:

A plakátot Kereskedő Emőke készítette.

„Én vagyok az élet kenyere...” János 6:35

ÖNKÉNTES JÖVŐKÉP-ZÉS

ÖNKÉNTES KONFERENCIA 2024

2024. május 9.

Helyszín: Baptista Ház, gyülekezeti terem

1068 Budapest, Benczúr u. 30.

Program

- 09.00-10.00 Regisztráció: Ismerkedjünk a kávézóban!
- 10.00 Megnyitó beszédek:
Dr. Mészáros Kálmán rektor, tanszékvezető, egyetemi tanár
Serafin József, BESZMK módszertani vezetője
Dr. Kecskés Péter, a Miniszterelnökség Civil Társadalmi
Kapcsolatokért Felelős Helyettes Államtitkárság főosztályvezetője
- 10.15 Lépésről-lépésre! Az önkéntes szervezés „titkai” Miként indítsunk el egy önkéntes programot? *Dr. Bartal Anna Mária* szociológus, szociálpolitikus
- 10.45 Interaktív beszélgetés a témáról
- 11.00 „Rácsok mögött szabadon - Szabadon a rácsok mögött”
Boros Lajos tapasztalati szakértő, avatott evangélista, a baptista börtönmisszió vezetője (MBE)
Vatai Gyula, a Váci Fegyház és Börtön egykori parancsnoka, jelenleg a BTESZ terápiás munkatársa
- 11.20 Kérdések és válaszok a témához kapcsolódóan - reflexiók megosztása
- 11.30 „Több mint ételosztás” *Dr. Miletics Marcell* egyetemi adjunktus, intézményvezető (UTCAFRONT)

- 12.00-13.00 Állófogadás
- 13.00 A regisztráció során kiosztott kérdőívek kiértékelése – *Kereskedő Emőke* módszertani munkatárs
- 13.10 *Csáky Soma* rendkívüli története (somakonyv.hu)
- 13.25 Beszéljessünk Somával!
- 13.35 Semmit Rólunk Nélkülünk! A Nem Adom Fel Alapítvány bemutatkozása tapasztalati szakértők részvételével
- 14.00 Kerekasztal beszélgetés: „Az élet legkülönbözőbb területein van szükség önkéntes munkára”
Moderátor: *Dr. Bartal Anna Mária*
Résztevők:
Erdélyi Csaba evangélikus lelkész (Fővárosi Büntetés-végrehajtási Intézet), a NKE Rendészettudományi Doktori Iskolájának kutatója
Vatai Gyula, a Váci Fegyház és Börtön egykori parancsnoka, jelenleg a BTESZ terápiás munkatársa
Boros Lajos, tapasztalati szakértő, avatott evangélista, a baptista börtönmisszió vezetője (MBE)
Toszegczy Renáta, a BSZ Emberkereskedelem Elleni Tevékenység Osztályának osztályvezetője
Józsa Piroska, a Nem Adom Fel Alapítvány szemléletformáló csapatának szakmai vezetője és az alapítvány önkéntes koordinátora
Horváth Panna, tapasztalati szakértő, Nem Adom Fel Alapítvány
Csuhai József kórházlelkész
- 14.30 Kávészünet
- 14.40 A NEMADOMFEL Együttes előadása
- 15.15 A konferencia zárása

Önkéntesség – kormányzati támogatás és programok a civil szektorban

Dr. Kecskés Péter

főosztályvezető, Miniszterelnökség, Civil Kapcsolatok és Társadalmi Konzultáció Főosztálya

Az ország és a nemzet életének hatalmas területén mindenhol megtaláljuk az értékteremtő közösségeket, amelyek semmivel sem pótolható fontos szerepet játszanak a karitás, a gondoskodás, az egészségmegőrzés, a kultúra, a hagyományőrzés, a sport, de még a tudomány világában is. Napjainkban Magyarországon hatvanezernél is több civil szervezet működik, melyből negyvenötezenél is többen rendelkeznek önkéntes segítőkkel. A KSH 2022. évi adatai alapján 381.209 fő végez önkéntes tevékenységet hazánkban. Örvendetes eredmény, hogy évről évre nő a civil és nonprofit szervezeteknek nyújtott állami támogatás összege. A klasszikus civil szektorba áramló állami támogatás mértéke a KSH adatai alapján 2010 és 2022 között évi 144 milliárd forintról 512,9 milliárd forintra, azaz több mint 3,5-szeresére nőtt.

A Miniszterelnökség Civil és Társadalmi Kapcsolatokért Felelős Helyettes Államtitkársága számos országos programmal igyekszik felhívni a fiatalok figyelmét az önkéntes és a közösség érdekében végzett tevékenység hasznosságára és szükségességére. 2021 óta a középiskolásoknak szervezett rendhagyó osztályfőnöki óráink célja bemutatni a középiskolás diákok számára az önkéntességet, és a sikeres érettségi vizsga teljesítéséhez szükséges kötelező 50 óra iskolai közösségi szolgálat civil területen történő teljesítésének lehetőségeit. 2021 óta megszerezte eddig összesen 68 középiskolában több mint 2500 diák vett részt a programon.

A Helyettes Államtitkárság egyik célja, hogy nyisson a felsőoktatási intézmények felé azzal a céllal, hogy az egyetemi hallgatók megismerkedhessenek a civil közösségekkel, a „civiliséggel”, a civil szervezetek igen sokrétű, sokszor hiánypótló tevékenységével. Kiemelten fontosnak tartjuk ráirányítani a fiatalok figyelmét az értelmiségi léttel járó felelősségtudatra, a társadalmi problémák iránti érzékenységre, hogy adott esetben kedvet kapjanak arra,

hogy ők maguk is civil szervezetet alapítsanak, vagy csatlakozzanak már meglévőkhez, önkénteskedjenek és esetleg munkát vállaljanak egyesületekben, alapítványokban. Ennek érdekében indult el 2020 őszén „A civil szervezetek szerepe és lehetőségei Magyarországon. Miért érdemes fiatalon is civil közösségekben tevékenykedni?” című képzés, és azóta minden évben egyre több felsőoktatási intézményben hirdetik meg ezt az egyetemi tantárgyat.

Hálásnak kell lennünk azoknak a közösségeknek, amelyek odaadó munkájukkal lendületesen és fáradtságot nem kímélve, nap mint nap azért tevékenykednek, hogy életünket jobbá tegyék, értéket teremtsenek, ápolják a közösségek összekapcsoló és összetartó erejét.

Kulcsszavak: önkéntesség, civil szervezetek, állami támogatás, ifjúság

Lépésről lépésre – miként indítsunk el önkéntes programot?

Dr. Bartal Anna Mária

szociálpolitikus-szociológus, az Önkéntes Szemle főszerkesztője

Előadásom első részében az önkéntes-menedzsment fő lépéseit – tervezés, toborzás, kiválasztás, bevonás, képzés, foglalkoztatás, motiválás, (mentorálás), elismerés/jutalmazás, kilépés – tekintettem át. A tervezés jelentőségét hangsúlyozva egyrészt rámutattam arra, hogy melyek azok az alapvető kérdések, amelyeket az önkéntes program indításakor tisztázni kell: szükség van-e önkéntesek bevonására (és mennyire); van-e egyetértés a szervezetben e tekintetben, illetve rendelkezésre állnak-e azok a humán, anyagi és materiális erőforrások, amelyek az önkéntesmenedzsmenti módszerek következetes végigvitelét biztosítják. Másrészt azt is hangsúlyoztam, hogy a jó tervezés hatékonyabbá teszi az önkéntesek toborzását, kiválasztását és motiválását is.

Az előadás második részében az önkéntesmenedzsment generációs megközelítésének kérdéseit vetettem fel, illetve a motivációk generációs különbségeire mutattam be kutatási eredményeket. A nemzetközi szakirodalomban 2003 óta téma, hogy az önkéntesség „stílusa” átalakulóban van, és a szervezeti elköteleződés, a rendszeres önkéntesség, a közösségi elköteleződés és az önkéntesség, mint „munka” mellett/helyett egyre inkább teret nyer az énközpontúság, az epizodikus önkéntesség, az időleges elköteleződés és az élménykeresés az önkéntességben. Ez a két „önkéntes-stílus” jól köthető generációkhoz is, hiszen az első a baby-boomerekre, X generációra, míg a második az Y és Z generációra jellemző inkább. Mindez jelentős kihívások elé állíthatja az önkéntesmenedzsmenti munkát vegyes generációs önkéntes bázis esetében.

Már a 2010-ben elvégzett Magyar Önkéntesek Motivációs Vizsgálata c. kutatás is azt mutatta, hogy az alapvető felszíni motivációk (érték, szociális interakciók, elismertség) sorrendje terén érdekes korcsoportonkénti különbségek mutathatók ki. Direktebben megjelentek ezek a különbségek, ha az önkéntesek – az önkéntes magatartást fenntartó – főbb háttérmotivá-

cióit (pl. az önkéntesség öröme, közösség igény, társadalmi ügy és csoport melletti elköteleződés, segítség, a szervezeten belüli egalitás stb.) vizsgáltuk. Mindezek azt mutatják, hogy az önkéntesek motivációjának erősítésében, fenntartásában érdemes a generációs megközelítést alkalmazni.

Kulcsszavak: önkéntesség, önkéntesmenedzsment, tervezés, motiváció, generációs különbségek

Börtönmisszió a társadalmi reintegrációért

Vatai Gyula

nyugalmozott börtönparancsnok, terápiás munkatárs,
BTESZ (Gyomaendrőd)

Mottó: *Őrizője vagyok-e az én testvéremnek?* (1Móz 4,9)

Nemrégben elindult a Baptista Börtönmisszió szervezése, amely indokoltta tette a szervezet önmeghatározását és működése kereteinek, tartalmának tisztázását. Ezt a folyamatot alapvetően „négy dimenzió” határozza meg. Minden leendő missziós munkatársnak és az egyháznak is, e „4K” dimenziók alapján érdemes megvizsgálnia, hogy van-e valódi elhívása, motivációja erre a szolgálatra, és magát a börtönmissziós koncepciót is e négy dimenzió vizsgálata mellett érdemes végig gondolni és megszervezni. A „4K” a *Krisztushoz kötöttség*, a *Küldetés hívása*, a *Kontextualitás* és a *Komplexitás* fogalmait jelenti.

A Krisztushoz kötöttség abban a missziológiai paradigmában ragadható meg, amely szerint a misszió nem a missziós szervezetek feladata, és privilégiuma, hanem az egész egyház részvétele Isten missziójában. A teljes evangélium hirdetése az egész világnak. Isten missziójának központjában pedig Krisztus áll, ő a fundamentum, aki az Atya küldötte, aki nélkül semmit sem tehetünk, ahogy ő maga mondta.

Küldetésünk tulajdonképpen Isten reintegrációs munkájába hív bennünket. A tőle elszakadt embert Önmagához akarja visszaintegrálni, reintegrálni. Minden más reintegrációs törekvés, csak ebben a fundamentális reintegrációban értelmezhető, és nyeri el legitimitását, értelmét. Így a szabadultak társadalmi reintegrációja is. Aki a börtönmisszióban tevékenykedik, szükségszerűen reintegrációs munkatárs is. A börtönmissziós küldetés ezen a ponton kapcsolódik a büntetés-végrehajtás célrendszeréhez, és lesznek egymásra utalt felei a reintegrációs tevékenységnek.

Kontextualitáson a börtönrendszer sajátosságainak megfelelő missziós hozzáállást és működési kereteket érthetjük. A börtön sajátos jogviszony, intézmény és attitűd. Mindezeket meg kell ismerni, el kell sajátítani, hogy

az evangélium hitelesen és biztonságosan szólalhat meg a börtön falain belül és kívül egyaránt. Ráadásul úgy szólaljon meg, hogy a meglévő, sajátos adottságokban szóljon, de azokat egyben mozgásra, valódi, radikális változásra is készítse.

Komplexitása pedig jelenti az evangelizáció és diakónia egységét, azt a szerteágazó és egymást támogató tevékenységi rendszert, amely a szabadultak reintegrációját közös összeilleszkedésként fogja fel. Ebben a folyamatban a fogvatartottak, a fogvatartók, a hozzátartozók, a helyi társadalom, társ missziós szervezetek, a börtönlelkészek közreműködésével, a börtön falain belül és kívül is komoly és komplex feladat vár a missziós szervezetre. Mindez a felkészített önkéntesek nagy száma és odaadó munkája nélkül nemigen képzelhető el. Ezért a börtönmissziós tevékenység, komoly előkészítést és együttműködést, valamint szakszerű műhelymunkát feltételez az eredményes reintegráció előkészítésének érdekében. Mert itt is igaz: „Én ültettem, Apollós öntözött, de Isten adja a növekedést.” (1Kor 3,6)

Kulcsszavak: Baptista Börtönmisszió, reintegráció, Krisztushoz kötöttség, Küldetés, Kontextualitás, Komplexitás

Több mint ételosztás

Dr. Miletics Marcell

intézményvezető, Baptista Szeretetszolgálat, Utcafront

A Baptista Szeretetszolgálat Utcafrontja a Kőbányai Önkormányzat támogatásával 2024 február 10-én rendezte meg a Több mint Ételosztás-t, melynek célja a kerületben élő hajléktalan emberek segítése volt.

A rendezvény ötlete egy közterületi ételosztás után született meg, ahol feleséggel együtt önkéntesek voltunk. Az ételosztás alapvetően jól sikerült, mindenkinek jutott meleg étel, de ahogy az emberek jóllaktak, már mentek is „haza”. Mindketten éreztük, hogy ez így nincs jól, ennél lényegesen többet is adhatnánk. Elkezdtük írni az ötleteinket: a meleg ételosztás mellett lehetne orvos, tüdőszűrés, lehetne jogi, szociális és lelki segítségnyújtás, lehetne tartós élelmiszer, fodrász, pedikűr és meleg ruha, de talán még ajándékkészítés és élő zene is. Másnap hívtuk Weeber Tibor kőbányai alpolgármestert, aki a támogatásáról biztosított bennünket, mind a helyszínt, mind az anyagiak terén. A Szeretetszolgálat elnökének, Dr. Szilágyi Bélának is tetszett az ötlet, mellénk is állította Horváth Sándort a logisztikai témákban. Mi meg elindultunk a szervezéssel: adománygyűjtő plakátot készítettünk és küldtük az ismerőseinknek, hívtuk Pavelcze Lászlót és a Rescue 24 orvoscsapatát, Révész Lajost a lelkesítő szolgálatra, Kereskedő Emőket, hogy a Baptista Egyházi Szociális Módszertan önkénteseit mozgósítani tudjuk, Michel-t és a Korall Gyülekezetet az élő zene miatt, Ádámné Kuti Szilviát és Király Norbertet pedig, hogy legyen elég tartós élelmiszer, valamint barátainkat és családtagjainkat is. Ezt követően hívtuk a Máltai Szeretetszolgálat Tüdőszűrőbuszát, az Utcajogászokat, a X. kerületi Polgárőröket, az Óbudai Egyetem és az ELTE hallgatóit, intéztük a meleg étel főzését, a helyszínt bejárását, az Utcafront kollégáival pedig elkezdtük végiggondolni, kidolgozni a rendezvény részleteit. Az esemény előtti estén saját intézményünk lakóiból önkénteseket szerveztünk, és végigjártuk a kerületi hajléktalan intézményeket, beharangozó plakátokat ragasztottunk, és akinek csak tudtunk egy-egy szórólapot adtunk azzal, hogy jöjjön csak el, szeretettel várjuk.

A nagy nap áldás volt mindannyiunk számára: 50 fő önkéntessel, 10 sátorban és 2 lakóautóban nagyobb gond nélkül működtek a szolgáltatások, 450 adag meleg ételt, 450 adag tartós élelmiszercsomagot, 220 váltás ruhát, hálózásokot és takarókat tudtunk adni.

A rendezvény után alpolgármester úrral egyeztettünk, így a következő Több mint ételosztás akció 2024. november 16-án lesz.

Az önkéntes kollégák véleménye is lényeges volt számunkra, egyikük így válaszolt: „Nem érzem, hogy sokat adtam volna ahhoz képest, amennyit kaptam.”

Kulcsszavak: Utcafront, Kőbánya, hajléktalanság, ételosztás, önkéntesség

Semmit rólunk nélkülünk – a Nem Adom Fel Alapítvány és az önkéntesség

Józsa Piroska

Szemléletformáló tréningcsapat szakmai vezető,
Nem Adom Fel Alapítvány

A NEM ADOM FEL „lelkület”, egy újfajta megközelítés a szociális területen. Célunk, hogy a társadalom hátrányos helyzetű tagjait (fogyatékkal élő személyek, tanulásban akadályozottak, szociálisan hátrányos helyzetű fiatalok) hozzásegítsük, hogy a saját erejüket, tehetségüket megélve, felhasználva, programjaink aktív közreműködői, sőt létrehozói legyenek, sajátjuknak, saját teljesítményüknek érezve azokat. Hisszük, hogy a küzdelmeikben rejlő erkölcsi tőke gazdagíthatja, nemesítheti a társadalmat. Annak idején, 2006-ban az Alapítvány a fogyatékkal élő fiatalok utcai zenélésével összegyűjtött alaptőkével indult el. Jelenleg a Nem Adom Fel Alapítványban közel 240 munkatárs dolgozik, akiknek 90%-a valamilyen fogyatékkal élő, megváltozott munkaképességű személy.

Az előadásban bemutatásra került a Nem Adom Fel Alapítvány színes, szerteágazó tevékenységi köre. Alapítványunk Léleköntő Programja, amelyet autizmussal élő gyermekek és családjaik számára alakítottunk ki, 2014-ben jött létre. Programunk gyógypedagógusok, pszichológusok, mentálhigiénés szakemberek, önkéntes segítők és az érintett családok összehangolt együttműködésére épít. A rendszeres autizmus specifikus komplex fejlesztések, egymás megértése, a közös célok és a közösségi szemlélet kialakítása a teljes család életminőségét javítják. A Nem Adom Fel Kávézó és Étterem Budapest első fogyatékkal élő emberek által alapított és működtetett vendéglátóhelye. Kávézónk Budapest szívében, a VIII. kerületi Magdolna utca 1. szám alatt található. Nálunk a vendéglátáshoz kapcsolódó munkafolyamatok többségét fogyatékkal élő, sérült vagy megváltozott munkaképességű munkavállalóink végzik. A 2011 óta üzemelő Támogató Szolgálatunk célja a fogyatékkal élő személyek saját lakóhelyükön, lakókörnyezetükben történő napi szintű segítése személyre szabott, komplex feladatok és ellátások

közvetítésével Budapest közigazgatási határán belül. Célunk az életvitelük megkönnyítése lakáson kívüli szolgáltatások elérésének segítségével, valamint önállóságuk megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása. A Munkahelyteremtő Program célja a megváltozott munkaképességű emberek foglalkozási rehabilitációja, elősegítve ezzel a társadalmi beilleszkedésüket és önállóságukat. Az alapítvány olyan munkára felkészítő és rehabilitációs feladatokat lát el, amelyek a munkavállalók képességeihez és a munkaerő-piaci igényekhez igazodnak. A programok lehetőséget biztosítanak a fogyatékossgal élő embereknek az értékteremtésre és jövedelemszerzésre. Bárki jelentkezhet, aki hátrányos helyzetű vagy fogyatékossgal élő személy. A munkavállalók betanításához segítséget nyújtunk, tevékenységüket folyamatosan ellenőrizzük. Célunk, hogy a fogyatékossgal élők a nyílt munkaerőpiacon is helytálljanak. A Nagy Lépés futárszolgálat megbízható és színvonalas szolgáltatást nyújt, különböző típusú csomagok szállítására specializálódva. A futárszolgálat célja, hogy munkalehetőséget biztosítson fogyatékossgal élő személyeknek, támogatva ezzel az önálló életvitel és a társadalmi integrációt. A Nemadomfel Házakban Pándon és Szendrőládon a helyi gyermekeknek olyan értékeket közvetítünk, melyeket a családi háttér vagy a szocializációs minta hiánya miatt nem sajátítottak el megfelelően. Az itt eltöltött idő során a gyerekek nem-formális módon sajátíthatják el az egészséges életmód, az étkezés, az öltözködés, a közösségi élet és a kooperatív munka szabályait. A Házakban számos tevékenység zajlik, például képességfejlesztés és kreatív játékok pedagógus vezetésével, a tanulás tanítása, drámapedagógiai foglalkozások, közös főzés, takarítás, befőzés, kerti munkálatok (ültetés, gyomlálás, betakarítás), hagyományok ápolása, hétfégi önkéntes programok a gyermekeknek. A Szemléletformáló tréningcsapatot Horváth Panna látássérült kolléganőm mutatta be, hiszen szeretnénk hitelesek maradni legfőbb jelmondatunkhoz, miszerint Semmit Rólunk Nélkülünk. 2010 óta arra törekszünk, hogy programjainkon a résztvevők olyan helyzetekbe kerüljenek, ahol a saját bőrükön tapasztalhatják meg, hogy

a fogyatékossgal élő társaik milyen kihívásokkal néznek szembe nap, mint nap. Ezáltal hidat képzünk a fogyatékossgal élő emberek és ép társaik között egy olyan társadalmi közegben, ahol a találkozás és megismerés az egyik fő eszközünk az értékteremtésben. 2014 óta a kelet-magyarországi régióban is aktívan tevékenykedünk szegedi telephelyű csapatunkkal. A Nem Adom Fel Együttes egy önálló kezdeményezésként indult el, Magyarország első, fogyatékossgal élő személyekből álló zenekaraként. Megalakulásunk adta az apropóját annak is, hogy 2005-ben utcazenélések alkalmával az Alapítvány alaptörkéje összegyűlhetett. Sikereinket az Álomturné koncertfilm is megörökítette. Együttesünk 26 éve folyamatosan koncertezik hazánkban és külföldön egyaránt, évente átlagosan 30 000 ember előtt lépünk fel. Megalakulásunk óta 4 igen sikeres zenei albumunk jelent meg. Integrált gospel kórusunk bemutatja, hogy a zene ereje határtalan és mindenkit összeköt. Fellépéseinkkel az elfogadás, a közösség és az összetartozás fontosságát hangsúlyozzuk, inspirálva ezzel másokat is.

Programjaink működéséhez elengedhetetlen önkénteseink segítségével. Önkéntes programjainkkal középiskolásokat, egyetemeket, magánembereket és vállalatokat célzunk meg. Hiszünk abban, hogy az önkéntesség által nemcsak Alapítványunk gazdagodik, hanem önkénteseink is. Törekszünk arra, hogy mi is adjunk önkénteseinknek, törekszünk arra, hogy minél több emberhez eljusson a NEM ADOM FEL „lelkület”. Önkénteseinket várjuk rendezvényeinkre, sportprogramjainkra és online formában is. Alapítványunk egyre nagyobb hangsúlyt fektet az inkluzív önkéntességre, törekszünk rá, hogy az önkéntesség öröme eljusson a fogyatékossgal élő személyekhez.

Kulcsszavak: fogyatékossgal élő személyek, inklúzió, munkaerőpiaci integráció, önkéntesség

TÁMOGATOTT LAKHATÁS ORSZÁGOS SZAKMAI MŰHELY II.

2024. június 5. (szerda)
10 óra

I. Számolás...

II. Elszámolás...

III. Leszámolás....

HELYSZÍN:

Baptista Teológiai Akadémia
1068 Budapest, Benczúr u. 31.
(régí épület)

TÁMOGATOTT LAKHATÁS ORSZÁGOS SZAKMAI MŰHELY

2024. június 5.

Helyszín: Baptista Ház
1068 Budapest, Benczúr utca 30.

2. rész

ELSZÁMOLÁS

- 10:00 Köszöntő – *Serafin József*
Lázich Melitta - Összegzés
- 10:15 *Dr. Gruiz Katalin* alapítványi elnök - Down Alapítvány
- 10:40 *Turcsik László* ügyvezető – KELE 2015 Kft.
- 11:05 *Horváth-Benyés Rita* intézményvezető - Bázis Addiktológiai Szolgálat
- 11:30 *Vizvári Csilla* szociális referens - Belügyminisztérium
- 12:00 SZÜNET
- 12:20 Nehézségek – Megoldások a térítési díj számításakor – csoportos feldolgozás
- Csoportok:
1. Fogyatékos csoport: *German Gabriella* BTESZ, Monostori Katalin Egyenlő Esélyekért Alapítvány
 2. Fogyatékos csoport: *Szabó Emese*, Bérces Idősek Otthona és Támogatott Lakhatás Heves Vármegye, *Deli Julianna*, MBE Módszertan
 3. Szenvedély és pszichiátriai csoport: *Horváth-Benyés Rita*, Bázis Addiktológiai Szolgálat, *Nagy Éva*, NSZI
- 13:20 Összegzések
- 13:50 Zárszó

Lakhatást és életvitelt támogató szolgáltatások gazdasági jellemzői, 2023–2024

Dr. Gruiz Katalin

alapítványi elnök, Down Alapítvány

A Down Alapítvány 30 éves tapasztalattal rendelkezik a támogatott lakhatás biztosítása terén. Az előadás részletesen bemutatta a rendszer működését, a gazdasági és szakmai kihívásokat, valamint a fenntarthatósági kérdéseket.

A támogatott lakhatás feltételei és szakmai követelményei

A támogatott lakhatás létrehozása és működtetése összetett feladat, amely magába foglalja:

- Szakmai elhivatottságot és tudatosságot – Szakértők és megfelelő szakmai háttér nélkül a rendszer nem működtethető fenntartható módon.
- Megfelelő ingatlan kialakítását – Az akadálymentesített és a lakók igényeihez igazított ingatlanok megléte alapfeltétel.
- Hatékony menedzsmentet – A gazdasági és szakmai szempontok összehangolása és optimalása kulcsfontosságú.
- Gazdasági fenntarthatósághoz – Az állami normatívák a költségek 25–35%-át fedezik, ezért folyamatos forrásteremtés szükséges.
- Képzett és fejlődni képes munkatársakat – A megfelelő szakemberek nélkülözhetetlenek a szolgáltatás színvonalának fenntartásához. Kész szakember, kész szaktudás nincs, ezért folyamatos belső képzésekről és szupervízióról kell gondoskodni.
- A lakók aktív részvételét – A szolgáltatás eredményességéhez elengedhetetlen a lakók és családjaik együttműködése.

Ingatlanvásárlás és TL létrehozás költségei

Egy támogatott lakhatási egység létrehozása jelentős anyagi befektetést igényel (Budapesten). Ennek megléte nélkül kockázatos belevágni.

- Egy megfelelő ingatlan ára (10–12 fő számára): 144–180 millió Ft
- Lakók egyszeri hozzájárulása (–6 millió Ft/lakó): 48–72 millió Ft/TL
- Maradék ingatlanfinanszírozási szükséglet: 96–108 millió Ft
- Felújítás és akadálymentesítés költsége: minimum 15 millió Ft.
- Előkészítő menedzsment költsége (2 fő, 1 év): 15 millió Ft

Jó esetben a lakók egy része tud fizetni egyszeri hozzájárulást, de így is minimum 96 millió forintot kell előteremteni egy új lakóegység megvásárlásához és minimális átalakításához/felújításához. Jó esetben vannak pályázati források és egyéb bevonható források, de ennek az összegnek lehetőleg a projekt indulásakor már rendelkezésre kell állnia

Gazdasági helyzetkép és finanszírozási kihívások

Az egyszeri befektetést és a létrehozást követően a szolgáltatást működtetni kell, ami finanszírozás szempontjából azt jelenti, hogy havonta termelődik a mínusz, hiszen a normatív hozzájárulás és a térítési díj nem fedezi a kiadásokat. Legalábbis a Down Alapítvány ügyfélköre nem képes 4–500 000 forintot befizetni havonta, főként azok nem, akik már nyugdíjasok (nincs munkabérük). Az alábbi valós példa egy átlagos alapítványi TL bevételeit és kiadásait mutatja:

Megnevezés	Egy főre jutó havi összeg (Ft)
Összes bevétel (TL, nappali, rehab foglalkoztatott munkatársak, térítési díj)	538 000 Ft/fő
Összes kiadás	687 400 Ft/fő
Pótlandó összeg	149 400 Ft/fő
Pótlandó összeg 12 fős TL/hó	1 792 800 Ft/TL/hó
Pótlandó összeg TL/év	21 513 600 Ft /év

Feltételezzünk 5 TL-t működtető szervezetet: 107 MFt/év összeget kell varázsolni a fenntartáshoz. A hiány egy részének pótlását jelenti a fenti bevételbe is beszámított 40%-os nappali normatíva és a megváltozott mun-

kaképességű kollégák bére, potenciális kiegészítő bevétel (a táblázatban nem szereplő) támogató szolgálat (ha van) normatívája.

A számadatok jól mutatják, hogy a jelenlegi állami finanszírozás nem elegendő a fenntartási költségek fedezésére. Az alapítványnak éves szinten 100 millió forint feletti összeget kell előteremtenie más forrásokból a támogatott lakhatási szolgáltatásokra. Pályázatokkal, adományokkal, önkéntes munka alkalmazásával igyekszünk tartani a színvonalat.

Munkatársi létszám és bérköltségek

A támogatott lakhatás magas színvonalú szakmai megoldása jelentős humánerőforrást igényel. Az alábbi táblázat bemutatja a jelenlegi munkatársi struktúrát 5 TL esetében

Munkatársak	Létszám
Nem MMK-s dolgozó	37 fő
Megváltozott munkaképességű dolgozó	19 fő
Nappali szolgáltatásban dolgozók	10 fő
Közös menedzsment	6 fő
Összesen	72 fő

Egy lakóra jutó bérköltség: 504 000 Ft/lakó

Az alkalmazottak 2022-es átlagos bruttó bére 420 000 Ft/hó, amely tartalmazza a munkáltatói járulékokat is. A dolgozók bére szinte teljes egészében elviszi a bevételeket pedig jóval magyar átlagbér alatt vagyunk, sajnos. A munkatársak megtartására is kreatív megoldásokat kell keresni!

A Down Alapítvány támogatott lakhatási szoftvere

A Down Alapítvány egy olyan szoftvert fejlesztett ki, amely segíti a támogatott lakhatási szolgáltatások tervezését és költségzámítását. Korábban az ehhez szükséges számítások és adatelemzések Excel táblázatokban történtek, ami rendkívül időigényes. Az új szoftver adatbázisában eleve szerepelnek az egyes szolgáltatások idő- és költségadatai, valamint a munka-

társak óraszám és óradíj adatai, a számításhoz mindössze a lakó szükséglet-felmérésekor megállapított szolgáltatásfajtákat és óraszámát kell bevinni. A szükségletek változása könnyen követhető, a következmények tervezhetőek, költséghatékóak.

A szoftver főbb funkciói és jellemzői

Szolgáltatáselemzés és költségbecslés

- A szoftver bemenő adataként rögzítjük, hogy egy ügyfél egy nap alatt milyen és mennyi szolgáltatást vesz igénybe.
- Kategorizálja a szolgáltatási elemekre fordított időt.
- Az adatokat órára és percre pontosan rögzíti.

Humánerőforrás-szükséglet számítása

- A rendszer a fenti adatokból kiszámítja, hogy egy adott lakóegységben hány dolgozóra van szükség.
- Figyelembe veszi az egyes szakemberek óraszámát és a lakók szolgáltatás-igényét.
- Segítséget nyújt a munkarend és a műszakok optimalálásában.

Átlátható gazdálkodás és költségelemzés

- Az új digitális rendszer lehetővé teszi a támogatott lakhatás költségeinek tervezését és követését.
- Összehasonlítja az állami támogatásokat, térítési díjakat és egyéb bevételeket a tényleges működési költségekkel.
- Segít feltárni a finanszírozási hiányokat és időben jelzi a túlköltekezést, illetve a többlet munkaerőigényt.

Fenntarthatósági stratégiák és kreatív megoldási javaslatok

- Állami finanszírozás növelése – A normatívák emelése elengedhetetlen a fenntartható működés érdekében.
- Pályázati lehetőségek bővítése – Különösen EU-s források és egyéb alternatív finanszírozási lehetőségek kiaknázása szükséges lenne.
- Önkéntes és közösségi kezdeményezések erősítése – Költséghatékonyan

megvalósítható szolgáltatások bővítése pl. önkéntesek bevonásával.

- Partnerségi együttműködések – Más civil szervezetekkel és vállalatokkal kötött megállapodások révén új finanszírozási források keresése.
- Inkluzív programok és adománygyűjtő kampányok – A lakosság és magáncégek bevonása az alapítványi szolgáltatások fenntartásának támogatásába.

Összegzés és jövőbeni kilátások

A Down Alapítvány és más civil szervezetek által működtetett támogatott lakhatások fontos szerepet játszanak a fogyatékossgal élő személyek autonóm és inkluzív életvitelének megvalósításában, életminőségük megőrzésében. A fenntarthatóság érdekében sürgős finanszírozási reformokra és hatékonyabb működési modellek kidolgozására is szükség van, mert a fenntartók elvesznek az adminisztrációban, egyre kevesebb idő marad az érdemi munkára. Az alapítvány saját fejlesztésű szoftvere segít a hatékony tervezésben és dokumentálásban.

Kulcsszavak: szociális szolgáltatások finanszírozása, fenntarthatósági kihívások, gazdasági és humánerőforrás-problémák, digitális költségtervezés, inkluzív lakhatási modellek

Támogatott lakhatás, fenntarthatóság, finanszírozás

Turcsik László

Ügyvezető, intézményvezető,
KELE 2015 Szociális Szolgáltató Nonprofit Kft.

A támogatott lakhatás Magyarországon még gyermekcipőben jár, és sok helyen jelentős eltérések figyelhetők meg a működésben. Az intézményekben dolgozó szakemberek eltérő végzettséggel és tapasztalatokkal rendelkeznek – orvosok, szociális munkások, gyógypedagógusok, diakónusok – mind más szakmai háttérrel és szemlélettel végzik munkájukat.

2014-ben kezdtek hozzá a támogatott lakhatás kialakításához, és lehetősége volt az előadónak részt venni az első stratégia megalkotásában. Heves vitákat folytattak arról, hogy milyen legyen a rendszer: merjenek-e nagyot álmodni, és méltó körülményeket biztosítani a lakóknak, vagy elégedjenek meg minimális fejlesztésekkel?

Egy dolog világos volt már akkor is: a támogatott lakhatás egy rendkívül költséges szolgáltatás, amelynek finanszírozása jelentős kihívásokat jelent.

A KELE 2015 Szociális Szolgáltató Nonprofit Kft. bemutatása

A szervezet támogatott lakhatás szolgáltatást biztosít az alábbi módon:

- Vargánya Ház és Rizike Ház – Fogyatékos személyek támogatott lakhatása (10-10 férőhely).
- Csiperke Ház – Fogyatékos személyek és pszichiátriai betegek támogatott lakhatása (10 férőhely).
- KELE Foglalkoztató Ház – Fejlesztő foglalkoztatás (35 férőhely).

A szervezet kizárólag saját támogatott lakhatásaiban élő lakóknak szolgáltat, egyelőre a szolgáltatásokat külsősök még nem veszik igénybe.

A támogatott lakhatás főbb dilemmái

Hogyan lehet egy életszerű és fenntartható rendszert kialakítani?

- Az adminisztráció túlburjánzott, és egyre több elvárás nehezíti az intézmények működését. Például az egyik lakó esetében két hétig tartott, mire egy egyszerű vérvétel időpontját sikerült leegyeztetni, mert az előírások szerint ezt csak hivatalos formában kérvényezhették.
- Egy másik esetben egy lakónak azonnali pszichiátriai segítségre lett volna szüksége, de a hivatalos eljárás túl bonyolult volt, így mire a rendszer lépett volna, a probléma tovább súlyosbodott.
- Sokszor a szabályozás nem alkalmazkodik a valós helyzetekhez. Például egy kormányhivatali ellenőrzés előírása szerint, külső szakértőt kell bevonni egy lakónak adott tanácsadáshoz, de mire ez megtörténik, a probléma már rég megoldódott – vagy eszkalálódott.

A lakók jövedelmi helyzete és a térítési díjak

- Több lakónak nagyon kevés a jövedelme, ezért a személyi térítés díj megállapítása is elég alacsony összegű. Volt olyan lakó, akiről a rokonai lemondtak, így teljes mértékben az intézmény kötelezettsége lett, hogy fedezze az ellátását.
- Az ellátottak többsége rokkantsági ellátásból, fogyatékosági támogatásból vagy aktív korúak támogatásából, illetve a Szt. szerinti munkaviszonyból származó munkabérből él, de ezek az összegek nem fedezik a valódi költségeket. Egyik lakó például havi 51 000 forintos ellátást kap, amelyből az alapvető szükségleteit sem tudja fedezni. És akkor említsük meg azokat az igényeiket, szenvedélyeiket, mint a dohányzás, kávézás, de az átlagos állampolgárhoz hasonlóan ők is szeretnének, okostelefont, táblagépet vagy számítógépet....., kérdezem miből????
- Az intézmény a lakók jövedelmének 79%-át térítési díjként vonja le, hogy minimális költőpénzük maradjon, de ez sem elegendő a fenntartási költségek fedezésére.

Az ellátottak életminősége és kimenetele

- A támogatott lakhatás célja nem mindig egyértelmű: rehabilitációs célú vagy életvégi ellátás?
- Sokan olyan környezetből érkeznek, ahol évekig méltatlan körülmények között éltek – zsúfolt intézményekben, minimális higiéniai körülményekkel. Egyik lakó például egy garázból költözött a támogatott lakhatásba, ahol éveken keresztül elektromos áram és fűtés nélkül élt.
- A támogatott lakhatásban élők számára biztosított új életkörülmények hatalmas előrelépést jelentenek, de sok esetben nincs hova tovább lépniük. Ha egyszer bekerültek, ott maradnak, mert nincs más lehetőségük.

A munkaerőhiány és dolgozói túlterhelés

- Az alacsony bérezés miatt kevés fiatal szakember választja ezt a pályát.
- A dolgozók túlterheltek, sokszor a vezetők is operatív munkát kénytelenek végezni.
- A szakemberhiány hosszú távon veszélyezteti az ellátás fenntarthatóságát.

Kritikus kérdések:

1. Meddig és miből finanszírozható a támogatott lakhatás?
2. Hogyan biztosítható, hogy a legszegényebb ellátottak számára is elérhető maradjon?
3. Hogyan lehet megoldani a szakemberhiányt és a dolgozók túlterheltségét?

A válaszokat közösen kell megtalálnunk, mert a támogatott lakhatás jövője ezen kérdések megválaszolásán múlik.

Kulcsszavak: szociális szolgáltatások fenntarthatósága, ellátórendszer működési kihívásai, finanszírozási és jövedelmi problémák, munkaerőhiány és dolgozói túlterheltség, bürokratikus akadályok az ellátásban

Térítési díj megállapítás dilemmái a támogatott lakhatásban

Vizvári Csilla

szociális referens, Belügyminisztérium
Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatások Főosztálya

A térítési díj megállapítása

A támogatott lakhatás térítési díjának számítását a szolgáltatások szervezésére és a szükségletek pontos felmérésére kell alapozni. A komplex szükségletfelmérés célja, hogy feltérképezze a szolgáltatást igénybe vevő valós támogatási szükségleteit, nem pedig az intézmény adottságaihoz igazodjon. Ideális esetben ezt külső szakértő végzi, hogy biztosítsa az objektivitást. Amennyiben jelentős állapotváltozás áll be, az intézményvezető is elvégezheti a felmérést.

A térítési díj számítás alapjai

Komplex szükségletfelmérés

- A felmérés a szolgáltatást igénybe vevő támogatási szükségleteit vizsgálja.
- Célja az életterületeken felmerülő támogatási igények feltárása.
- A felmérést jó esetben külső szakértő végzi, hogy objektív képet adjon.

Megállapodás

- A Szociális törvény 94/C § (3) bekezdése meghatározza a megállapodás tartalmát.
- Tartalmazza a szolgáltatási elemeket, azok rendszerességét és időtartamát.

Egyéni szolgáltatási terv

- A komplex szükségletfelmérés alapján készül el.
- Meghatározza a szolgáltatások gyakoriságát és az egyes szolgáltatási elemek mennyiségét (nap, km, óra).

A nappali ellátás esetében a gondozási napokat és a szolgáltatási időt órában kell vezetni.

Intézményi és személyi térítési díjak

A térítési díjak meghatározásánál két kategóriát különböztetünk meg:

- Intézményi térítési díj, amely a lakhatás önköltségéből és az igénybe vett szolgáltatások költségeiből áll.
- Személyi térítési díj, amelyet az egyéni szolgáltatási terv alapján havonta számolnak ki, figyelembe véve az igénybe vett szolgáltatásokat.

A teljes körű ellátás dilemmája

A támogatott lakhatás kapcsán gyakran felmerül a teljes körű ellátás kérdése, amely a szociális törvény jelenlegi rendelkezései szerint hasonlóan van meghatározva, mint a bentlakásos intézmények esetében. Ez azonban ellentétes a támogatott lakhatás alapelveivel, hiszen a cél az igénybe vevők önállóságának támogatása, nem pedig a teljes függőség fenntartása.

A jelenlegi szabályozás egyik problémája, hogy a teljes körű ellátásba olyan szolgáltatási elemek is beépülhetnek, amelyeket az igénybe vevő saját maga is biztosítani tudna. Például az étkezés, amelyet megfelelő készségfejlesztéssel és tanácsadással az ellátott maga is megszervezhetne. Ennek ellenére a szolgáltatási rendszer sokszor kötelezően magában foglalja ezt az elemet, ami adminisztratív és pénzügyi terheket ró a szolgáltatókra.

Hasonló dilemmát jelent a szállítás kérdése is. Az előadó hangsúlyozta, hogy a támogatott lakhatás esetében a közlekedési szükségleteket lehetőség szerint más szolgáltatásokkal (pl. támogató szolgáltatás) kell kielégíteni, és nem feltétlenül a támogatott lakhatás keretein belül biztosítani. Az önállóság ösztönzése érdekében érdemes olyan megoldásokat találni, amelyek segítik az ellátottakat abban, hogy saját ügyeiket önállóan intézzék.

A szolgáltatók a térítési díjak meghatározásakor gyakran úgy döntenek, hogy nem nyújtanak formálisan teljes körű ellátást, és a térítési díjat 79%-ra állítják be, így elkerülve az ezzel járó kötelezettségeket. Az előadó szerint a szabályozás módosítására van szükség, hogy a támoga-

tott lakhatás valóban az önállóság támogatásáról szóljon, és ne egy olyan rendszerről, amely a bentlakásos intézmények modelljére épül.

Önálló életvitel és költségek

A cél az, hogy az ellátottak minél több dolgot önállóan biztosítsanak maguknak. Hosszú távon az a kívánatos, hogy saját maguk szervezzék meg közlekedésüket, élelmezésüket és egyéb kiadásait.

Személyi térítési díj példaszámítás:

- Lakhatás költsége: 15.000 Ft
- Tanácsadás: 14.000 Ft
- Készségfejlesztés: 28.000 Ft
- Háztartási szolgáltatás: 51.500 Ft
- Gondozás: 10.500 Ft
- Összesen: 119.000 Ft

Az ellátott számára szükséges fenntartani 80.000 Ft-ot saját étkezésére, közlekedésére és egyéb kiadásaira. Ha az igénybe vevő havi jövedelme 150.000 Ft, akkor felmerül a kérdés, hogy miként tudja finanszírozni saját kiadásait. A szolgáltató ebben segíthet, de hosszú távon az önállóságot kell ösztönözni.

Kulcsszavak: támogatott lakhatás, finanszírozás, térítési díj számítása

TÁMOGATOTT LAKHATÁS ORSZÁGOS SZAKMAI MŰHELY III.

2024. szeptember 18.
(szerda) 10 óra

- I. Számolás...
- II. Elszámolás...
- III. Leszámolás....

HELYSZÍN:

Magyarországi Baptista Egyház
1068 Budapest, Benczúr u. 30.
(új épület)

TÁMOGATOTT LAKHATÁS ORSZÁGOS SZAKMAI MŰHELY

2024. szeptember 18.

Helyszín: Baptista Ház
1068 Budapest, Benczúr utca 30.

3. rész LESZÁMOLÁS

- 10:00 Köszöntő – *Serafin József*
- 10:15 Komplex szükségletfelmérés: szerepek, feltételek, elvárások;
az eredmény értékelése. *Lénárd Júlia* szakmai szakértő -
Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet Módszer-
tani Igazgatóság
- 10:45 Komplex szükségletfelméréstől a szolgáltatás szervezésig -
Hermann Judit szociálpolitikus
- 11:25 Kérdések, válaszok
- 11:45 SZÜNET
- 12:05 Csoportmunka
1. csoport: Komplexből térítési díj számítása a gyakorlatban,
Csoportvezető: *Hermann Judit* szociálpolitikus
 2. csoport: Komplexből egyéni szolgáltatási terv készítése, kettős
diagnózisú kliens esetfeldolgozásán keresztül
Csoportvezető: *Raffaelné Szalkai Panka* támogatott lakha-
tás koordinátor, komplex szükségletfelmérő MRE KIMM
Drogterápiás Otthona, Ráckeresztúr
- 13:20 Összegzések
- 13:50 Zárszó

Komplex támogatási szükségletfelmérés - szerepek, feltételek; az eredmény értékelési szempontjai

Lénárd Júlia

szakmai szakértő, Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet
Módszertani Igazgatóság

A Komplex támogatási szükségletfelmérés alkalmazásának célja, hogy az igénybevevő érdekét és életminőségét szolgálva minden életterület vonatkozásában átfogó képet kapjunk az igénybevevő személy aktuális támogatási szükségleteiről, azt befolyásoló élethelyzetéről, az elérhető támogatói környezetről. A támogatási szükségletek, beavatkozási lehetőségek több szempontú, átgondolt feltérképezése hozzájárul ahhoz, hogy egyénre szabott támogatási terv készülhessen. A támogatott lakhatás igénybevétele során az alkalmazás célja az egyénre szabott, és a valós támogatási szükségleteknek megfelelő tartalmú és mértékű szolgáltatások biztosítása, a személyközpontúság érvényesülése. A szolgáltatók és a felmérők szerepeinek és felelősségének tisztázása, valamint a közös szemlélet kialakítása nélkülözhetetlen a minőségi szolgáltatásnyújtás biztosításához. Ehhez hozzátartozik az is, hogy az érintett felek pontosan tisztában legyenek azzal, milyen szempontok szerint történik az eredmények értékelése. A felmérés eredménye nem csupán a szolgáltatások igénybevételét határozza meg, hanem hosszú távon is befolyásolja az egyén életét, fejlődési lehetőségeit és az ellátórendszer hatékonyságát. Ezért a szükségletfelmérés nem csupán egy adminisztratív lépés – annak valós támogatást kell nyújtania a szolgáltatás megtervezésében.

A szükségletfelmérés feltételei, szereplői, folyamata

1. A szolgáltató tájékoztatja a kérelmezőt/igénybevevőt, és beküldi az igénylést az NSZI-be;
2. a komplex támogatási szükségletfelmérő NSZI általi kijelölése;
3. a felmérő és a szolgáltató kapcsolatfelvétele, egyeztetés (időpont, helyszín, feltételek, előzetes információk); mielőbbi megállapodás kötés a

fenntartóval, hogy a felmérés a kijelöléstől számított 30 napon belül megvalósulhasson.

4. A szolgáltató felkészíti a kérelmezőt/igénybevevőt, és rendelkezésre bocsátja a szakmai és tárgyi feltételeket (betekintés az igénybevevő szakmai dokumentációjába, szakvéleményeibe, előző felméréseibe; interjúzásra alkalmas helyiség és belső felmérő biztosítása).
5. Komplex támogatási szükségletmérés lefolytatása mindenképp személyes jelenléttel (1,5 - 2,5 órás ülés, megszakítható a felmért személyi szükségletei mentén):

A kijelölt felmérő készíti a módszertani útmutató alapján az igénybevevővel, közben a Támogatási Szükségletfelmérő Adatlapot (TSZA) tölti. A TSZA a felmérés eszköze!

A felmérés lényegi része egy személyes interjú, amelyet a felmérő készít az igénybevevővel. Ezt megelőzően dokumentumelemzésre is sor kerül, amelyben az egyén korábbi egészségügyi és szociális helyzetét felmérő dokumentumok is vizsgálatra kerülnek. Az egyik legfontosabb eszköz ebben a folyamatban a TSZA lekérdezése és kitöltése, amely biztosítja, hogy a felmérés egységes módon történjen, és minden részletre (személyes célok, életterületek, tevékenységek, támogató eszközök és háttér, kockázatok) kiterjedő legyen.

A felmérés során a szolgáltató – az igénybevevőt jól ismerő - belső felmérője támogatja az igénybevevőt (nem ő mondja meg, hogy mire van szüksége, és nem ő tölti ki az Adatlapot (max. demográfiai adatokat), csak a háttérből segíti a felmérést, ill. információt nyújt a felmérőnek, konzultálnak egymással a felmérés előtt/után).

A felmérés résztvevői tehát: Kijelölt felmérő – Igénybevevő (elsősorban kettejük kontaktja) + Őt jól ismerő belső felmérő (háttérben, nem befolyásolva az igénybevevőt) + Igénybevevő képviselője (amennyiben jelen kíván lenni, és ebbe az igénybevevő beleegyezik).

6. A kijelölt felmérő a felmérést követően (az otthonában, irodájában) a

TSZA eredményei alapján elkészíti az Összegző lapot.

A felmérő az elkészült összegző lapot visszamutatja és egyeztetni a belső felmérővel, hogy minden érintett fél tisztában legyen az eredményekkel. Sok félreértés itt szűrhető ki. Fontos, hogy az egyes szereplők ne csak elfogadják az eredményeket, hanem meg is értsék azokat. A támogatásokat és szolgáltatási elemeket érintő szakmai döntéseket a felmérő hozza meg (nem a szolgáltató igényei és lehetőségei határozzák meg).

Mindketten aláírják az Összegző dokumentumot 4 eredeti példányban.

7. A kijelölt felmérő a TSZA Adatlapot és a 4 Összegzőt eljuttatja a szolgáltatónak. Aki az Összegző 1-1 példányát eljuttatja a kérelmezőnek/igénybevevőnek, az NSZI-nek, és a fenntartónak.

A felmérés eszközei (elérhetőek a SZÁP-on)

- Módszertani Útmutató (Szakmai módszertani ÚTMUTATÓ a Komplex támogatási szükségletmérő eszköz alkalmazásához, a szükségletfelmérés eredményeinek összegzéséhez)
- Támogatási Szükségletmérő Adatlap (TSZA) – maga a felmérés eszköze!
- Összegző lap (célcsoport-specifikus): A TSZA eredményeit összegzi olyan formában, hogy a szolgáltatószervezés szempontjából lényeges eredményeket a felmérő tudásával, tapasztalatával összesíti, kiemeli a kockázati tényezőket, meghatározza a szolgáltatási elemekhez kapcsolódó támogatási szükségleteket.
- A felmérés alapján készülő összegző lap nem egy statikus dokumentum, hanem egy valamilyen szinten rugalmas eszköz, amely segíti az egyéni szolgáltatási tervek kidolgozását. Ennek megfelelő értelmezése és alkalmazása elengedhetetlen a hatékony támogatás nyújtásához.

A TSZA és az Összegző lap együttesen nyújt átfogó képet az érintett

személyi támogatási szükségleteiről. A TSZA életterületenként és tevékenységenként részletesen, az Összegző minden lényeges elemet és a kockázatokot kiemelve összesít, meghatározza a támogatások formáját. Ezek az eszközök biztosítják, hogy a felmérés eredménye szakmailag megalapozott legyen. A TSZA és az Összegző lap eredményei tehát együtt alapozzák meg az Egyéni szolgáltatási tervet.

Az eredmények értékelése – Összegző lap értelmezése, megalapozó döntések

Különösen fontos az Összegző lap VIII. pontjában a „Felmérés eredménye” alapos és felelős végiggondolása (ehhez a dokumentum részletes útmutatást és meghatározásokat ad), mivel a dokumentum ezen része meghatározza az igénybevételi jogosultságot, valamint egyes célcsoportokban a finanszírozás mértékét. A fogyatékos célcsoportban az itt jelöltekben a támogatás megállapított mértékének meg kell egyeznie az Összegző lap II. pontjában, a finanszírozásban érintett három életterületben (I. Személyi higiéné, II. Személyi függetlenség, III. Mobilitás) jelölt összesített támogatás típussal. Fontos, hogy az Összegző lap értékelésében megjelenített és összegzett támogatási szükségletek egyrészt reális képet adjanak az igénybevevő/kérelmező szükségletprofiljáról, másrészt azok jogosan képezhessék a finanszírozás – jogalkotó által meghatározott – alapját. Ezért kiemelten fontos, hogy mind a felmérők, mind a szolgáltatók azonosan definiálják, hogy a finanszírozás szempontjából hangsúlyos életterületeken mit értünk teljes támogatás alatt.

Teljes támogatási szükséglet adott tevékenységben, ill. életterületen összesítve

- Az Adatlapban (TSZA) – „e”-vel jelöljük a támogatást, amennyiben a tevékenység elvégzéséhez teljes, intenzív (fizikai) támogatás szükséges, önálló kivitelezés nagymértékben akadályozott.
- Az Összegzőben – adott életterületre összesen:

A támogatás típusánál kizárólag akkor jelölhetünk „F - teljes támogatást” (F=fokozott) egy életterületen (pl. a személyi higiénében),

amikor az Adatlap alapján, az adott életterülethez tartozó tevékenységek összességében legalább napi többszöri, illetve naponta több órát folyamatosan átfogó teljes támogatási szükséglet jelenik meg (amikor a segítő a folyamatban tevélegesen részt vesz, vagy az igénybevevő helyett végzi). Minden nap, folyamatosan több órát vesz igénybe a személy támogatása.

Több óra: A számára nyújtott teljes támogatás legalább napi 2 órát kitevő.

Az Összegzőben a támogatás gyakoriságánál (naponta, és naponta többször), valamint a napi időtartamánál is F jelenik meg (több, mint 2 óra).

Az ételkészítés ide tartozik, de a az étkeztetés és a szállítás NEM!

Ennek alapján tehát semmiképp nem jelölhetünk az Összegzőben teljes támogatást adott életterületen, ha ott csak időszakosan jelenik meg teljes támogatási szükséglet, vagy akár naponta, de nem igényel jelentős támogatást (pl. hetente csak körömvágásban igényel teljes támogatást, vagy havonta útvonaltervezésben, vagy hétvégén ételkészítésben, de akkor sem vonatkozik a „személyi függetlenség” életterület összességére teljes támogatás, ha csak az étkezésben igényel teljes támogatást).

Az Összegző lap II. pontja

Fontos, hogy az Összegző II. pontja végeredményben egy átfogó képet nyújtson a vizsgált személy támogatási szükségleteiről, annak mértékéről. Az Összegző lap II. pontjában tehát az Adatlapban (TSZA) feltárt - egyes életterületeken mutatkozó - támogatási szükségletek kerülnek összegzésre, mellé rendelve a kizárólagosan indokolt és szükséges szolgáltatási elemeket, azok egyértelmű jelölésével (aláhúzással, kiemeléssel, vagy csak azok meghagyásával).

A szolgáltatási elemek meghatározása

Gyakran felmerülő problémák közé tartozik, hogy egyes szolgáltatási elemeket eltérően értelmezzék a felmérők és szolgáltatók. Ezért fontos, hogy közös nevezőre jussunk az alábbi fogalmakban, és jól kerüljenek meghatározásra a szükségletekhez rendelt szolgáltatási elemek. Lehetnek ebben átfedések, nem lehet mindenben merev határokat húzni. Az dönt a besorolásnál, hogy hol van a fókusz adott tevékenységnél. Ugyanaz a tevékenység más szolgáltatási környezetben más-más szolgáltatási elemhez kapcsolódhat, illetve nagyon fontos kérdés, hogy az adott tevékenységet milyen céllal, milyen gyakorisággal, milyen szakmai kompetenciával szükséges végezni. Befolyásolja a döntést, hogy a vizsgált személy milyen fokban önálló adott területen, illetve az adott tevékenységben képes lehet-e fejlődni, vagy csak az elért önállóság/állapot fenntartása a cél (ez meghatározza, hogy adott területen pl. gondozásra, készségfejlesztésre, gyógypedagógiai segítségnyújtásra vagy tanácsadásra van-e szükség). Az Összegző lap végén a szolgáltatási elemek tartalmát egy szintetizáló folyamat összegzéseként kell tekintenünk, melyben meg kell jelenjen a felmérés során felvett Adatlapban (TSZA), annak minden életterületén, továbbá az interjúban és az Összegző lap kockázat értékelésében (fontos a részletes kidolgozása!) megjelenő összes támogatási szükséglet, az azokra adott támogatási javaslatok. Mindez lényegre törően, mégis részletesen, de jól áttekinthetően megjelenítve. Szintetizáló – elemző folyamatra van tehát szükség. Az összegzőben minden releváns és fontos információ jelenjen meg, kapjunk képet az igénybevevőről, de a részletek a TSZA-ban elérhetőek kell legyenek, a szolgáltató számára is érthető módon.

Szolgáltatási elemek – lényeges alkalmazási szempontok

Gyógypedagógiai segítségnyújtás: Fogyatékos személyeknél minden életterületen releváns lehet, pszichiátriai betegek esetében speciális terápiás kezelésként jelenhet meg.

Pedagógiai segítségnyújtás: Folyamatjellegű támogatás, a tanulás/tanítás

technikáját, módszereit, eszközeit alkalmazza, felnőttkorban ritkábban szükséges.

Tanácsadás: A tanácsadás egy rövid, célzott beavatkozás, amely a meglévő készségek hatékonyabb alkalmazását segíti, ill. a támogatott döntéshozatalt. Jellemzően 2-5 alkalmas folyamat, nem azonos a készségfejlesztéssel.

Gondozás: A gondozás a személy fizikai és mentális támogatását foglalja magában, ide tartozik a lelkgondozás is. Pszichiátriai- és szenvedélybetegknél a mentális gondozást nem mindig a gondozó végzi, bár végezheti gondozó is .

Étkeztetés: Az étkeztetés nem automatikus szolgáltatás, csak a szükségletek indokoltsága esetén jelölhető. A Személyi függetlenség életterületen megjelenő szükségletek mellett kapcsolódó támogatási igény jelentkezhet az egészségügyi kockázatok kapcsán is (diéta, táplálkozás zavarok). Csak akkor valós szükséglet, ha az étkeztetés terén hátrány jelentkezik, valamilyen kockázat merül fel a biztosítás hiánya esetén. Ha valaki kényelmi okokból kér étkeztetést, az nem számít szükségletnek. Az alkalmazást befolyásolja a képesség, felelősség, de nem befolyásolhatják a szokások. Azt is meg lehet határozni, hogy csak a napi egyszeri meleg étkeztetés biztosítását kell megoldania a szolgáltatónak, a reggeli-vacsorát meg tudja oldani az igénybevevő. Ha a felmérő jelöli az étkeztetés szolgáltatási elemet, abban az esetben a szolgáltató köteles azt biztosítani, de ettől függetlenül is nyújthatja. Illetve az igénybevevő nyilatkozhat arról, hogy azt nem kívánja igénybe venni.

Felügyelet: A felügyelet célja az igénybevevő biztonságának garantálása, különösen akkor, ha az érintett személy esetén viselkedési és/vagy egészségügyi kockázat áll fenn. Csak akkor releváns, ha kockázati tényező indukálja.

- A felügyelet nem jelent 0-24 órás jelenlétet, csak kockázatelemzés mellett, nagyon indokolt esetben (pl. epilepszia). Jelölje a felmérő, ha ez csoportos felügyelettel megoldható, vagy hogy mely tevékenységek igényelnek személyes, egyéni felügyeletet.
- Lehet személyes vagy technikai támogatással biztosított (alapszolgál-

tatás igénybevételel ez jogszabályilag eltérő lehet).

- Lehet időszakos is – pl. állapotváltozás esetén.

Szállítás: A szállítás csak a „mobilitás” életterületen lehet releváns, és kizárólag speciális esetekben indokolt.

- Ha az igénybevevő másképp nem tud eljutni a szükséges közszolgáltatásokhoz (sem tömegközlekedéssel, sem segédeszközzel, sem kísérettel). Pl. súlyos mozgáskorlátozottság, pánikbetegség – pszichés állapot miatti indokoltaság, súlyos epilepszia esetén, vagy olyan súlyos magatartászavar okán, mely a közösségi közlekedésben nem tolerálható. Vagy, ha a szállítás elmaradása egészségügyi kockázatot jelent.
- Felügyelet szolgáltatási elemmel egy időben is lehet releváns szükséglet.
- Jelölni szükséges, hogy mely tevékenységekhez/célokhoz/esetekhez rendeltet kell biztosítani.
- Megoldható pl. támogató szolgáltatással, falu/tanya gondokkal, de akár taxival, vagy a fenntartó saját gépjárművével is.

A szolgáltató bármikor biztosíthatja a szállítást, de ha a felmérő szükségletként jelöli, akkor köteles.

Készségfejlesztés: A készségfejlesztés strukturált támogatási folyamat, amely az egyéni képességek fejlesztésére összpontosít, már meglévő készségekre építve. A tanácsadással ellentétben itt ismétlés és gyakorlás szükséges, hogy az egyén hosszú távon fejlődni tudjon. Tehát sorozatos, folyamatban nyújtott, tematikusan felépített támogatás.

Esetkezelés: Támogatott lakhatásban a jogszabály szerinti „esetvitel” feladatkörébe tartozik, melynél az egyéni célok mentén szükséges minden életterületre vonatkozóan minden átfogó tevékenységet megjeleníteni. Fontos az áttekinthetőség, mert ez lesz a támogatás „vezérfonala”. Nem állapotleírással kell feltölteni.

A finanszírozás és jogosultság kérdései

Gyakori félreértés, amikor arra hivatkozik egy szolgáltató, hogy egy

személy „nem alkalmas” a támogatott lakhatásra. Ezzel szemben a valóság az, hogy nem a kérelmező/igénybevevő személy alkalmatlansága a kérdés, hanem az, hogy az adott szolgáltatás megfelelően képes-e kielégíteni az adott személy szükségleteit.

A jogosultságot tehát nem a támogatási szükséglet mértéke vagy a személy viselkedése határozza meg, hanem a célcsoportba tartozás és diagnózis – előírt szakvélemény alapján. A jogszabályban meghatározott célcsoportokon belül nem a személy alkalmasságáról beszélhetünk, hanem arról, hogy számára mely szolgáltatás – támogatott lakhatás nyújtja a szükségleteinek megfelelő támogatást.

Kizárólag abban az esetben nem áll fenn támogatott lakhatás igénybevételére való jogosultság, illetve megalapozó szükséglet, amennyiben az igénybevevő:

- Fogyatékossgot / pszichiátriai betegséget / szenvedélybetegséget igazoló szakvéleménnyel nem rendelkezik,
- demens személy (szakvéleménnyel rendelkezik),
- a lakhatáson kívüli egyéb támogatási szükséglettel nem rendelkezik.

Fontos a szolgáltatások személyközpontú, valós szükségletekre épülő megszervezése. Ezt alapozza meg a komplex támogatási szükségletfelmérések alkalmazása.

A megvalósításhoz elengedhetetlen mind a felmérők, mind a szolgáltatók részéről a szakmai módszerek és fogalmak ismerete, az eredmények értékelésének azonos megközelítése, s hogy a támogatásokat ne az igények, hanem a tényleges szükségletek határozzák meg. Ez a minőségi szolgáltatásnyújtás feltétele.

Kulcsszavak: személyközpontú szolgáltatás, egyéni szükségletek által meghatározott támogatások, rendszerszemlélet, szintetizáló folyamat, felelősség

A szükségletek összegzésétől a szolgáltatási terven át, a térítési díj számlázásig

Hermann Judit

szociálpolitikus

Az előadás az összegző lapból kiindulva ismerteti a szolgáltatási terv kialakítását, valamint annak kapcsolatát a térítési díj meghatározásával. Kiemeli a szükségletfelmérés, a szolgáltatási terv és a térítési díj számítás közötti összefüggéseket, valamint a természetes támogatók bevonásának fontosságát.

Az Összegző lap szerepe

Az összegző lap a támogatási szükségletmérő adatlap alapján készül, és a szolgáltatási terv egyik alapvető eleme. A következő főbb részeket tartalmazza:

- Szükségletek és rendelt szolgáltatások összegzése – A komplex szükségletfelmérőből kinyert adatokkal.
- Egészségügyi és viselkedési szükségletek, kockázatok – Ezek a szolgáltatási terv meghatározó elemei.
- Szolgáltatási elemek és területek összekapcsolása – Egy nagy táblázat segítségével, minden szolgáltatási elem csak releváns életterületen használható.

Fontos probléma: Sokszor félreértés adódik, hogy nem minden szolgáltatás illeszthető minden életterülethez. Például az étkeztetéshez nem kapcsolható gondozási szolgáltatás.

A Szolgáltatási terv alapelvei

Személyközpontúság

- Az ügyfélnek döntési joga van a szolgáltatás minden részletével kapcsolatban.
- Csak az ügyfél által megfogalmazott szükségletek rögzíthetők, a szakember nem határozhat meg helyette új szükségleteket, viszont a

komplex szükségletfelmérésben megjelenített szükségletek mindegyikét tartalmaznia kell.

- Az ügyfél szempontja az elsődleges, nem az intézményé vagy a fenntartóé.
Esetkonferencia és csapatmunka
- A szolgáltatásokat úgy kell összehangolni, hogy minden kompetens szakember és természetes támogató vegyen részt az ügyfél szükségleteinek kielégítésében, így az esetkonferencia nem kikerülhető legalább a felülvizsgálatok során.
- Az esetmegbeszélések és az esetkonferenciák kulcsfontosságúak.
Átláthatóság és rugalmasság
- Az igény és a végrehajtás között határozott kapcsolatnak kell lennie.
- Az ügyfél egyedi céljai és igényei szerint kell meghatározni a szolgáltatásokat.
- A napi szolgáltatásszervezéshez megfelelő alapot kell biztosítani a tervnek.
- A szolgáltatási terv nem egy statikus dokumentum, hanem egy dinamikus alakítható rendszer.

A Szolgáltatási terv felépítése

A terv főbb elemei:

1. Rövid és hosszú távú célok – Minden életterületre lebontva, konkrét célmeghatározással.
2. A célok megvalósításának módja, napja és ütemezése – Például: „Az ügyfél 3 hónapon belül egyedül el tudjon menni a helyi cukrászdába.”
3. Természetes támogatók bevonása – Cél, hogy minél több szolgáltatást a természetes támogatók nyújtsanak, nem pedig kizárólag a szakemberek.
4. Kockázatelemzés – Minden szolgáltatási elemhez, helyszínhez, folyamathoz stb. tartozó egyedi kockázatok meghatározása és kezelési terve szükséges.

Gyakorlati példák célmeghatározásra

- Mobilitás területén: „Az ügyfél három hónap múlva képes legyen egyedül közlekedni az utcán a cukrászdáig.”
- Étkezés: „Két hónapon belül el tudja készíteni saját reggelijét hideg étkezéssel (szendvicsek).”
- Higiénia: „Képes legyen egyedül lezuhanyozni.”

A szolgáltatási terv teljes kidolgozása átlagosan 20 munkaórát vesz igénybe egy ügyfél esetében!

Kockázatelemzés és a Szolgáltatási terv kapcsolata

A Kockázatelemzés fontossága

- Az ügyfél állapotának, céljainak, környezetének és a használt eszközök figyelembevételével kell meghatározni.
- A kockázatkezelés során minden egyes kockázatot fel kell tární, annak valószínűségét és hatását súlyozni kell. Ennek alapján a normalizált kockázati szint felett álló kockázatokat kezelni kell oly mértékben, hogy legalább a normalizált kockázati szintet elérje, ha meg nem is szüntethető.

A Szolgáltatási terv és a térítési díj számítása

Tévhittek és fontos tisztázások

- Az összegző lap nem alkalmas a térítési díj meghatározására önmagában.
- A szolgáltatás terv sem tudja megmondani, hogy pontosan milyen szolgáltatást vesz igénybe az ügyfél egy adott napon.
- A megállapodásban csak a maximálisan nyújtható szolgáltatások rögzíthetők, de a konkrét szolgáltatásokat rugalmasan kell kezelni.
- A mindennapok szervezéséhez, szolgáltatási órarendet kell készíteni minden egyes ügyfél számára minimum havonta.

Időkeretek és rugalmasság

- Példa: Ha egy ügyfél személyi higiéne területén heti 1-2 óra szolgálta-

tást igényel, akkor havonta 4-8 óra között mozog a szolgáltatásigénye.

- Az egyes szolgáltatások minimális és maximális nyújtása közötti eltérés akár 100% is lehet.

Konklúzió és fontos üzenetek

- A támogatott lakhatás és a szolgáltatási terv készítése összetett folyamat, amely nagy precizitást és szakmai tudást igényel.
- Az ügyfél részvétele és a személyre szabott célok meghatározása elengedhetetlen.
- A szolgáltatási terv alakítható, de a benne szereplő elemeket a szükségletfelmérésben meghatározott időkereten belül kell meghatározni az ott megadott elemekre.
- A természetes támogatók bevonása kulcsfontosságú a rendszer fenntarthatóságának érdekében. Ezen kívül alapelv is!
- A térítési díj meghatározása rugalmas, nem lehet előre pontosan fixálni. Az igénybe vett szolgáltatások szerint folyamatosan változó összegről van szó.

A szolgáltatási terv nem csupán egy dokumentum, hanem folyamatosan alakítható stratégia, amely a támogatott lakhatásban részt vevő személy szükségleteire épül. A tervezés során az átláthatóság, rugalmasság, személyre szabottság és természetes támogatók bevonása a legfontosabb elvek. A hatékony működés érdekében a szakembereknek együtt kell működniük, és megfelelően kell kezelni a szolgáltatási igényeket, a térítési díj számítását és a kockázatelemzést.

Kulcsszavak: támogatott lakhatás, szolgáltatási terv, alapelvek, felépítése

„FÜGGŐ KÉRDÉSEINK”

V. TÁMOGATOTT LAKHATÁS ORSZÁGOS SZAKMAI KONFERENCIA

2024. november 28-29.

ERZSÉBET PARK HOTEL ***SUPERIOR
3244 ARÁDFÜRDŐ, KOSSUTH LAJOS ÚT 372

V. TÁMOGATOTT LAKHATÁS ORSZÁGOS SZAKMAI KONFERENCIA

2024. november 28-29.

Helyszín: Baptista Ház, gyülekezeti terem
1068 Budapest, Benczúr u. 30.

„Függő kérdéseink”

2024. november 28. (csütörtök)

- 10:00 Megnyitó - *Serafin József* módszertani vezető
- 10:15 Aktualitások, változások - *Dr. Andrászi-Tóth Veronika* főosztályvezető, BM
- 10:45 Személyközpontú gondozás és elvárt digitalizációs ismeretek a nemzetközi elvárások tükrében - *Nelhübel-Oláh Henriette* ügyvezető, Mécses Szolgáló Közösség Egyesülete
- 11:10 Természetes támogatók a támogatott lakhatásban - *Koncz Hédy*, MMSZ Országos Módszertani Munkacsoport
- 11:30 SZÜNET
- 11:45 „Megoldókulcs” - Viselkedésproblémás kliensek a támogatott lakhatásban- avagy Hogyan tudjuk jól támogatni a viselkedésproblémás klienseket a TL-ben? *Német-Mikes Andrea* szakmai referens, Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet Módszertani Igazgatóság
- 12:25 Élményhétvége Balatonszárszón
- 12:35 Célcsoport szerinti különbségek a gyakorlatban - *Hermann Judit* szociálpolitikus
- 13:00 EBÉD
- 14:30 Támogatott lakhatás egy másik aspektusból - *Szollár Zsuzsanna* szociális szakértő és Kiss Olivér ügyvezető igazgató ELKO EP HUNGARY KFT
- 14:55 Intézkedéstaktika Segítségnyújtás Biztonságosan - *Horváth Sándor* volt rendőri békefenntartó és speciális egység tagja, *Szokmáry András* pszichológus vezető tréner

V. TÁMOGATOTT LAKHATÁS ORSZÁGOS SZAKMAI KONFERENCIA

15:40 Szekciók

1. Kockázat és felelősség versengő értékek és még egy kis térítési díj - Szekcióvezető: *Hermann Judit* szociálpolitikus
2. „Függő kérdéseink” - Sokszínű TL - Szekcióvezető: *Antal György* Sorsfordító Szolgáltató Központ
3. Esetfeldolgozó műhelymunka - támogatott lakhatás szenvedélybetegek részére - Szekcióvezetők: *Marton Krisztina* és *Tőkés Tibor* ORSZIK Boldogkerti Támogatott Lakhatás
4. Esetfeldolgozó műhelymunka - Támogatott lakhatás fogyatékos és pszichiátriai betegek részére - Szekcióvezető: *Monostori Katalin* Egyenlő Esélyekért Alapítvány

18:00 VACSORA

20:00 Bowling verseny

2024. november 29. (péntek)

REGGELI

09:00 Bowling verseny eredményhirdetés

09:10 Eger! Jövönk! „Kölcsönös függésben” - *Joó Róbertné* szakmai egység vezető Gyöngyház Egyesület Egerjő Támogató Terek

09:30 Észszerű(?) alkalmazkodás - *Galambos Katalin* szakértő

09:50 Az esztergomi támogatott lakhatásban élők komplex segítése - TÁBITA Alapszolgáltatási Központ munkatársai

10:20 Mivel főzzünk a támogatott lakhatásban, ha több a belevaló, mint egy - kerekasztal beszélgetés, Moderátor: *Bódy Éva* oktatási munkatárs SE EMK

11:05 SZÜNET

11:20 Pódiumbeszélgetés - Vendég: *Dr. Petke Zsolt* pszichiáter, addiktológus, beszélget vele: *Katona Gergely* módszertani munkatárs

12:45 Zárszó

13:00 EBÉD

Aktualitások, változások

Dr. Andráczi-Tóth Veronika

főosztályvezető, Belügyminisztérium

1. Jogszabályi változások

a) Támogatott lakhatás (TL)

- Előgondozás megszüntetése: Az 1/2000-es jogszabály módosítása jelentős változást hozott a támogatott lakhatásban. Az előgondozás kötelezettségének eltörlésével az adminisztratív terhek csökkentek, mivel a komplex szükségletfelmérés már átfogó információkat nyújt minden releváns kérdésben. Ezáltal gyorsabbá és hatékonyabbá vált az ellátáshoz való hozzáférés.
- Komplex szükségletfelmérés átadhatósága: A jogszabály egyértelműsíti, hogy az elkészült szükségletfelmérés dokumentumát 15 napon belül át kell adni az igénylőnek, aki azt más szolgáltatóknál is felhasználhatja. Ez az intézkedés segít elkerülni az ismételt felméréseket, csökkentve az ügyfelek költségeit és a szakértők leterheltségét.

b) Együttműködés az egészségügyi szektorral

- A pszichiátriai és szenvedélybeteg nappali ellátására vonatkozó szabályozás szigorodott, az addiktológiai és pszichiátriai gondozókkal való együttműködési kötelezettség bevezetésével. A változtatás célja a nappali ellátások hatékonyságának növelése, különösen a terápiás és rehabilitációs tevékenységek terén. Az együttműködési megállapodások standardizált mintái elérhetők a Szociális Ágazati Portálon.

c) Gyermekvédelem

- A jelzőrendszeri tagok köteleességei változatlanok maradtak, de a mulasztások szankciói jelentősen szigorodtak. Az új szabályozás szerint a kiemelt veszélyeztető körülmények észlelésekor elmulasztott jelzés büntetőjogi következményekkel járhat. A szigorítás célja, hogy a gyermekek veszélyeztetettsége időben a hatóság tudomására jusson, és megfelelő intézkedések történjenek.

d) Szociális törvény befogadási szakaszának módosítása

- A szociális törvény befogadási szakaszában várható módosítások célja a pszichiátriai és szenvedélybetegek nappali ellátásainak szigorúbb ellenőrzése és minőségi elvárásokhoz kötése. Eddig, ha egy egyházi fenntartó ellátási szerződést kötött egy önkormányzattal, automatikusan bekerülhetett a finanszírozási rendszerbe. A jövőben ez a kivételes helyzet szűkülni fog, mivel az új szabályozás szerint az ilyen nappali ellátások befogadása részletes vizsgálat tárgyát képezi.
- A módosítás oka, hogy sok kis településen nagy kapacitású nappali ellátások jöttek létre, amelyek gyakran nem felelnek meg az előírt minőségi követelményeknek.

2. Finanszírozási aktualitások

a) 2025-ös költségvetés tervezete

- A 2025-ös költségvetésben a 2024-es támogatási összegek és a bérmunkaadókat terhelő járulékok összege együttesen kerülnek beépítésre a 2025. évi támogatási összegekbe.
- A minimálbér 9%-os és a garantált bérminimum 7%-os emelésének fedezetét a költségvetés tartalmazza. Az emelkedés állami megtérítését jelentő bérmunkaadókat terhelő járulékok már az év elején elérhető lesz.

b) Támogatott lakhatás differenciált finanszírozása

- 2025-től bevezetésre kerül a pszichiátriai betegek támogatott lakhatásának differenciált finanszírozása. A differenciálás az alapján történik, hogy a komplex szükségletfelmérő eszköznek az összegző adatlapján három kategória – a gondozás, az étkeztetés és a felügyelet – javasolt. Ha mind a három javasolt, akkor az már a magasabb támogatási vagy gondozási kategóriába esik, és ott több mint 50%-kal lesz magasabb a támogatási összeg, ami éves szinten 760.000 forint. Ez igazságosabb és a valódi szükségleteket jobban tükröző finanszírozást tesz lehetővé.

c) Pályázati finanszírozás kivezetése

- Az előadás kitért a 191-es kormányrendelet módosítására, amely az utcai

szociális munka és az alacsony küszöbű ellátások normatív finanszírozásba történő átsorolását eredményezi. Ez az intézkedés hosszú távon fenntarthatóbb és átláthatóbb finanszírozási rendszert teremt.

3. Közösségi alapú szolgáltatások fejlesztése

a) Támogatott lakhatás fejlesztése

- Az elmúlt tíz évben kb. 5200 támogatott lakhatási férőhely jött létre Magyarországon. Az uniós pályázatok által finanszírozott 682 új férőhely különösen Kelet-Magyarországon bővítette az ellátási kapacitásokat, hozzájárulva a regionális egyenlőtlenségek csökkentéséhez.
- A fővárosi régióban 1 milliárd forintos hazai pályázati forrásból új férőhelyek létesítésére nyílik lehetőség, mivel a budapesti régióban eddig alacsony volt az ilyen típusú ellátások elérhetősége (az összes férőhelyek 8%-a), ez jelentős előrelépés a fővárosi szociális ellátórendszer fejlesztésében.

b) Szakápolási központok bővítése

- Jelenleg hat szakápolási központ működik, és további három új helyszín (Orosháza, Mezőhegyes, Kalocsa) megnyitása várható. Ezek a központok integrált szolgáltatásokat nyújtanak, különösen az idős és szakápolási igényű lakosság számára. A cél, hogy minden vármegyében legyen elérhető szakápolási központ, csökkentve a földrajzi egyenlőtlenségeket.

c) Társadalmi integráció elősegítése

- Az előadás kiemelte a közösségi alapú szolgáltatások, például a támogatott lakhatás és a nappali ellátások szerepét a társadalmi integrációban. Az újonnan létrehozott férőhelyek modern, közösségbe integrált környezetben működnek, elősegítve az ellátottak önállóságát és társadalmi részvételét.

Kulcsszavak: szociális szolgáltatások, jogszabályi változások, finanszírozás, közösségi alapú szolgáltatások fejlesztése

Személyközpontú gondozás és elvárt digitalizációs ismeretek a nemzetközi elvárások tükrében

Nelhübel-Oláh Henriette

ügyvezető, Mécses Szolgáló Közösség Egyesület

Az előadás a személyközpontú gondozás elveire és gyakorlatára öszszpontosított, kiemelten foglalkozva a szociális szektor aktuális kihívásaival és lehetőségeivel. Az előadó bemutatott egy nemzetközi projektet, amelynek célja a hosszú távú gondozás fejlesztése, valamint a digitális kompetenciák és személyközpontú szemlélet integrálása a szociális gondozás rendszerébe.

A Projekt bemutatása

A „Care4Skills” projekt egy Erasmus+ keretében megvalósuló nemzetközi kezdeményezés, amely 10 ország összefogásával vizsgálja a hosszú távú gondozás szükségleteit.

Célja

- Moduláris tantervek kidolgozása a szociális gondozás számára.
- Az európai személyközpontú gondozási elvárások és digitális kompetenciák meghatározása.
- Minőségbiztosítási keretrendszer létrehozása, amely garantálja a gondozási szolgáltatások egységes színvonalát.

Résztevő országok

- Belgium, Bulgária, Csehország, Finnország, Franciaország, Görögország, Magyarország, Olaszország, Hollandia és Spanyolország.
- A projekt partneri kapcsolatokra épülő, határokon átnyúló együttműködés, amely a helyi szociális rendszerek összehasonlítását is lehetővé teszi.

Fókuszterületek

- Személyközpontú gondozás: Az egyén igényeire, preferenciáira és értékeire öszszpontosított megközelítés.

- Digitális Kompetenciák: Az online rendszerek és technológiák integrációja a szociális ellátásba.
- Minőségbiztosítás: Olyan keretrendszer kidolgozása, amely biztosítja a gondozási szolgáltatások magas színvonalát országszerte.

A hosszú távú gondozás nemzetközi kontextusban

Hosszú távú gondozás fogalma

- Az idősek, fogyatékosággal élők és pszichiátriai betegek évtizedekig tartó, fogyatékkal élők esetében egész életen át tartó ellátása.
- A gondozás folyamatos, és holisztikus szemléletet követ, amely az érintett személy teljes életét figyelembe veszi.

Rövid távú gondozás

- Hajléktalanok és szenvedélybetegek gyors, célzott segítése.
- Az ellátás időszaka általában 2-5 év, amelynek célja az érintettek visszaailleszkedése a társadalomba.

Nemzetközi eltérések

- Nyugat-Európában a gyermekvédelem családjogi törvényeken alapul, míg Közép- és Kelet-Európában a szociális szektor is felelősséget vállal a gyermekekért.
- Az egyes országok eltérő megközelítéseinek megértése fontos a nemzetközi projekt sikeréhez.

COVID-19 hatása

- A pandémia felgyorsította a digitális technológiák integrációját a gondozási rendszerbe.
- Online receptek és e-portálok alkalmazása Magyarországon is növelte a digitális kompetenciák iránti igényt.

Személyközpontú gondozás alapelvei

Az egyén középpontba állítása

- Az ellátás az egyén preferenciáira, értékeire és szükségleteire összpontosít.
- Az érintett személy aktív részvételét hangsúlyozza a gondozási folyamat minden lépésében.

Tisztelet és bizalom

- A gondozó és gondozott közötti kölcsönös megértés és kommunikáció kulcsfontosságú.
- Az érintett személy pontosan tudja, hogy mi fog történni vele, piktogramok és vizuális segédeszközök segítségével.

Holisztikus megközelítés

- A fizikai, érzelmi, szociális és mentális szempontok együttes figyelembevételével valósul meg.

Minősegbiztosítás

- Egységes elvárások érvényesítése országos szinten a szolgáltatások minőségének biztosítása érdekében. Valamint a 10 ország szociális gondozás terén lévő minőségi elvárásai egy szintre hozása, európai szint megjelenítése a gondozásban.

A Projekt eredményei és tervei

Képzési programok

- Moduláris tantervek kidolgozása, amelyek tartalmazzák a személyközpontú gondozás alapelveit, a digitális technológiák használatát és a minősegbiztosítási elvárásokat.

Digitális kompetenciák fejlesztése

- Az e-portálok és online rendszerek alkalmazásának oktatása.
- Innovatív eszközök bemutatása, mint pl. távfelügyeleti rendszerek.

Segítő technológiák

- Automatizált rendszerek alkalmazása az önállóság növelése érdekében (pl. motoros ablaknyitók, kommunikációs eszközök).

Szimulációs gyakorlatok

- Valós helyzeteket modellező képzések megvalósítása.
- Fenntarthatóság.
- A gondozási rendszer hosszú távú fenntartását célzó stratégia kidolgozása.

Az előadás hangsúlyozta, hogy a személyközpontú gondozás és a digitális technológiák integrálása nemcsak szükségyszerű, hanem lehetőség is a szociális szektor megújítására. A projekt hozzájárulása nemzetközi szinten is meghatározó, mivel egységes képzési és minőségi elvárásokat teremt, amelyek hosszú távon javítják a gondozási szolgáltatásokat és betekintést adnak más országok működésébe, jó gyakorlataik átvételében.

Kulcsszavak: „Care4Skills” projekt, nemzetközi projekt, személyközpontú gondozás, hosszú távú gondozás

Természetes támogatók a támogatott lakhatásban

Koncz Hédy

MMSZ Országos Módszertani Munkacsoport

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület (a továbbiakban: MMSZ Egyesület) fenntartásában működő támogatott lakhatásokban egy mini kutatásra került sor. Megvizsgálták, hogy a tizennégy támogatott lakhatásban (Pest és Zala vármegye) hogyan működik a természetes támogatói háló, mint erőforrás. A kutatás módszere a fókuszcsoporthoz interjú volt, amiben a támogatott lakhatásban dolgozó munkatársak vettek részt: intézményvezetők, szakmai vezetők, illetve esetfelelősök.

A Természetes Támogatói Háló definíciója és fontossága

- A természetes támogatói háló a lakók érzelmi alapon kötődő kapcsolatait foglalja magában: családtagok, barátok, szomszédok, vallási közösségek, sportklubok tagjai, illetve önszolgáltató csoportok.
- Ezek a kapcsolatok nem a fizetésért vagy formális kötelességből segítenek, hanem személyes kötődésből, amely érzelmi stabilitást nyújthat a lakók számára.
- Az önkénteseket, valamint a támogatott lakhatásban dolgozók családtagjait is sok esetben a természetes támogatói háló részeként említették.

Tanulságok

A kutatás három fő fókuszpontot vizsgált:

1. A támogatói háló értelmezése: A család, barátok és közösségi tagok jelentőségét emelték ki.
2. A háló kiépítése és működtetése: Milyen módszerekkel lehet feltérképezni, mozgósítani és karbantartani a hálót.
3. Az eszközök és módszerek: Egyedi eszközök hiányában a meglévő erőforrásokra támaszkodtak (pl. adatbázis, interjúk).

A háló jelentősége a lakók életminősége szempontjából egyértelmű volt a résztvevők számára.

A kutatás alapján felmerülő regionális eltérések:

- Pest vármegye: A nagy bentlakásos intézményekből érkezett kliensek általában nem rendelkeznek aktív családi kapcsolatokkal.
- Zala vármegye: Gyakoribbak a családi kapcsolatok, de ezek sokszor bántalmazó jellegűek, így a kollégák inkább nem támogatták a kapcsolatok fenntartását.

A kutatás alapján felmerülő dilemmák:

- Etikai kérdések: Van-e jog arra, hogy a kollégák kapcsolatba lépjenek a családtagokkal, ha ez a kliens számára felzaklató lehet?
- A támogatók hatása: Mi a teendő, ha egy természetes támogató negatívan befolyásolja a lakót?
- Professzionális kontra természetes támogatók: Hogyan határolhatók el ezek a szerepek, különösen, ha a támogatás a munkaidőn túl is folytatódik?

A Természetes Támogatói Háló kiépítésére és működtetésére vonatkozóan az alábbi javaslatok hangzottak el:

Folyamatlépések

1. Beazonosítás: A támogatói háló tagjainak azonosítása a klienssel együttműködve.
2. Csoportosítás: A támogatók típusának és gyakoriságának meghatározása, az életterületek szerinti bontás.
3. Interjúk és térképkészítés: A kliens nézőpontjának megértése a háló tagjairól, például a belső és külső körökbe sorolás.

Tervek készítése és együttélési szabályok lefektetése

- A természetes támogatóval történő együttműködés preferenciáinak rögzítése a kliens bevonásával.

- Az együttélési szabályokban a vendégfogadás és a természetes támogatók szerepének tisztázása.

Példa: „A vendég nem végezhet átalakításokat a házban.”

A Hálózat ápolása

- Kommunikáció és közösségépítés kiemelt szerepe.
- A fékek és egyensúlyok rendszere biztosítja, hogy a támogatói háló pozitív hatással legyen a lakók életére.

Kihívások:

- Közlekedési nehézségek: A nehezen megközelíthető helyszínek gátolják a természetes támogatók részvételét.
- Munkaidőn túlmutató szerepek: Az esetfelelősök személyes kötődései dilemmákat okozhatnak. Ezen dilemmák megoldásában az esetfelelősöknek szakmai támogatásra van szükségük.
- Szervezeti szintű stabilitás hiánya: A természetes támogatói háló kialakításához először az alapműködést kell stabilizálni.

Kulcsszavak: természetes támogató háló, támogatott lakhatás, kommunikáció, közösségépítés

„Megoldókulcs”. Viselkedésproblémás kliensek a támogatott lakhatásban - avagy Hogyan tudjuk jól támogatni a viselkedésproblémás klienseket a TL-ben?

Német-Mikes Andrea

szakmai referens, Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet
Módszertani Igazgatóság

A viselkedésproblémák jelentősége a támogatott lakhatásban

Társadalmi kontextus és alapelvek

- A támogatott lakhatás elvileg minden érintett számára elérhető, gyakorlatban azonban a viselkedésproblémák sokszor kizáró tényezővé válnak. Például egyes intézmények szakmai programjukban kizárják a kihívó viselkedéssel, viselkedésproblémával élő fogyatékos személyeket, ami a TL alapelveivel ellentétes

A kihívás mértéke

- A viselkedésproblémás érintettek gyakran kerülnek a rendszer periferiájára, ahol a szolgáltatások hiánya, a kudarcélmények és az etikátlan gyakorlatok tovább nehezítik a helyzetüket.
- A támogatott lakhatás célja az inklúzió (az adott közösségben lévő egyének sokszínűségének és bárminemű különbözőségének elfogadását és megbecsülését, és ezen keresztül az esélyegyenlőség biztosításának egyik legerősebb szintjét jelenti), de a jelenlegi rendszerek gyakran nem készültek fel a komplex viselkedési problémák kezelésére.

A viselkedésproblémák kezelésének jelenlegi gyakorlata

Tipikus életutak

- Az érintettek gyakran traumákkal terhelt előélettel érkeznek a TL-be, amelyeket a nem megfelelő bánásmód súlyosbíthat. Például pszichiátriai osztályokon történő ellátás során gyakran fordulnak elő nem személyközpontú, korlátozó intézkedések.

Az intézményi reakciók

- A viselkedésproblémák gyakran vezetnek szolgáltatásmegvonáshoz, például kényszerű áthelyezésekhez vagy kizárásokhoz.
- Az etikus gyakorlatok hiánya hozzájárul a kliensek állapotának romlásához.

A viselkedésproblémák megértése és funkciója

A viselkedésprobléma fogalma

- Olyan viselkedés, amely veszélyezteti a személy vagy mások testi épségét, illetve akadályozza a társadalmi részvételt. Például önbántalmazás, társak vagy személyzet felé irányuló fizikai agresszió stb.

A viselkedés négy fő funkciója

- Figyelem megszerzése
 - Példa: kérdések, mondatok ismételtetése.
- Érzékelési szükségletek
 - Példa: fejütögetés fájdalomcsillapítás céljából.
- Tárgyakhoz/tevékenységekhez hozzáférés
 - Példa: mások ételének elvétele.
- Menekülés
 - Példa: azért dobja a földre a kirakót, mert túl nehéz a feladat számára.

Módszertani megközelítések

Az ABC Modell

- Előzmények (A): Azonosítani kell a viselkedést kiváltó tényezőket.
- Viselkedés (B): Maga a problémás viselkedés megfigyelése és leírása.
- Következmények (C): A viselkedésre adott környezeti válaszok és ezek hatása.

Az incidens folyamata

- Nyugalmi állapot: Ebben a szakaszban lehetséges az aktív tanulás, új készségek elsajátítása; a megelőző stratégiák bevezetése.

- Kiváltó okok: Lassú (pl. fáradtság, fájdalom) vagy gyors (pl. siettetés a segítők részéről) tényezők azonosítása.
- Krízis: A csúcspont kezelésének legfontosabb eleme a minimális interakció és a fizikai biztonság biztosítása.
- Lenyugvási szakasz: Az érintett támogatása a nyugalmi állapot helyreállításában. Minimális, de támogató kommunikáció javasolt.

Nemzetközi jó gyakorlatok

Angliai példa: PBS Modell

- Az érintett kliensek viselkedésének kezelésére multidiszciplináris csapatok dolgoznak, ahol komplex/súlyos viselkedésprobléma esetén egyetlen érintett akár 4-5 szakember támogatását is megkapja.

Krízisközpontok

- Kiemelt szükség van olyan intézményekre, ahol komplex viselkedésproblémás klienseket kezelnek magas szakmai tudással, személyközpontú módon.

Beavatkozási pontok

Szemléletformálás

- A szakemberek előítéleteinek és tévhiteinek felszámolása kulcsfontosságú. Például az elkényeztetett vagy nevetlen címkék helyett a viselkedés mögötti okok feltárása.

Egyéni célok

- Az érintettek személyes szükségleteinek, előzményeinek és viselkedésének részletes megismerése, céljainak elérésének támogatása.
- Kommunikációs készségek fejlesztése, például alapvető szükségletek jelzésének megtanítása.

Környezeti és szervezeti támogatás

- Intézményi feltételek javítása, például kisebb létszámú csoportok kialakítása vagy térbeli elválasztás, szakember létszám emelése.

Egyéni szolgáltatási terv

- Egyénre szabott terv kidolgozása, amely tartalmazza az érintett kommunikációjának, szociális készségeinek és önállóságának fejlesztését.

A viselkedésproblémák kezelése nemcsak szakmai, hanem morális kötelezettség is. A támogatott lakhatásnak minden klienst be kell fogadnia, függetlenül problémáik komplexitásától. A személyközpontú megközelítés, a megfelelő módszertanok alkalmazása és a szakmai képzések fejlesztése kulcsfontosságú a jövő szociális ellátásában.

Kulcsszavak: támogatott lakhatás, kliens, problémás viselkedés, intervenció

Célcsoport szerinti különbségek a gyakorlatban

Hermann Judit

szociálpolitikus

Az előadás a személyközpontú szemlélet fontosságát hangsúlyozta a szociális munka területein. Kritikával illetve a célcsoport-specifikus megközelítést, amely szerinte gátolja az egyéni szükségletek felismerését és kielégítését.

Az előadás fő üzenetei

Célcsoport-specifikusság vs. személyközpontúság:

- Az előadás kritikusan viszonyul a célcsoport-specifikus ellátórendszerhez, amely szerint a kliensek szükségleteit kategóriák szerint határozzák meg.
- A személyközpontú megközelítés lényege, hogy az egyén szükségleteit, prioritásait és életminőségének javítását helyezi előtérbe, függetlenül attól, hogy mely célcsoport-hoz sorolják.

Életminőség és szükségletek:

- Az életminőség multidimenzionális jelenség, amely nem egyéni tulajdonság, hanem a környezeti normák és az egyén önértékelése alapján határozható meg.
- Minden ember alapvető szükségletek mentén él (pl. Maslow-piramis), de ezek prioritása egyénenként változó.

A célcsoportok intézményesülése:

- A jelenlegi jogszabályok és finanszírozási struktúrák erősítik a célcsoport-specifikus megközelítést, amely gyakran nem felel meg a valódi egyéni szükségleteknek.
- Ez a rendszer fenntartja az intézményes gondolkodást, amely akadályozza a valódi személyre szabott támogatást.

A személyközpontú támogatás alapelvei:

- Az ellátás nem hiányokra, hanem lehetőségekre épül.
- A támogatási eszközöket az egyén szükségleteihez kell igazítani, és nem a célcsoport-hoz.
- Az egyén jogai és döntési szabadsága alapvető.

Problémák az ellátórendszerben:

- Jogszabályi akadályok, amelyek megnehezítik a személyre szabott ellátást.
- Humánerőforrás és kompetenciák hiánya.
- Az „intézményi játszma”: a rendszer kényszere miatt a szolgáltatók gyakran képtelenek a valós szükségletek kielégítésére.

Javaslatok és megoldások:

- Az egyéni fejlődés és kompetenciabővítés fontossága a szakemberek körében.
- Szükség van egy rugalmasabb jogszabályi és finanszírozási struktúrára, amely nem szorítja kategóriákba az ügyfeleket.
- A személyközpontú gondolkodás és eszközhasználat elmélyítése.
- Az egyének egyedi szükségleteinek felismerése és kielégítése olyan alapelv, amely hozzájárul a kliensek életminőségének javításához és a szociális ellátás humánusabbá tételéhez.

Kulcsszavak: támogatott lakhatás, célcsoport, személyközpontú gondolkodás

Támogatott lakhatás egy másik aspektusból

Szollár Zsuzsanna

szociális szakértő

Kiss Olivér

ügyvezető igazgató, ELKO EP Hungary Kft

Szollár Zsuzsanna: A támogatott lakhatás kihívásai és lehetőségei

A támogatott lakhatás rendszere

A támogatott lakhatás nem egy egységes rendszer, hanem szükséglet-specifikus módon jelentős különbségek jellemzik a célcsoportokat.

A látássérült, vak személyek esetében a TL rendszerének alkalmazkodnia kell az érintettek egyedi szükségleteihez, mint például az önálló közlekedéshez vagy a napi tevékenységek önálló elvégzéséhez, biztonságot nyújtó módon.

A célcsoport specifikuma

A látássérült, vak emberek támogatott lakhatási igényei eltérnek más fogyatékkal élő csoportok szükségleteitől.

- **Veleszületett látássérülés, vakság:** Ezek a személyek gyakran magasabb önállósági készségekkel rendelkeznek, de speciális eszközökre és támogatásra van szükségük a mindennapokban történő eligazodáshoz.
- **Szerzett látássérülés, vakság:** Az érintettek esetében az önállóság csökkenése következtében a motiváció hiánya gyakori probléma, ami szoros kontextusban van egymással.

Motiváció és fejlődési perspektíva

- **Az önállóság elérése, az önálló életvivővé válás,** nemcsak az ellátó rendszeren, hanem az érintettek készségén, képességén, akaratán és motiváltságán is múlik.

- A szerzett látássérültek, vakok esetében különösen fontos a támogató környezet, a rehabilitáció és az esélyek újragondolása, artikulálása.

Cél: Az érintettek kivezetése a szociális ellátórendszerből úgy, hogy önálló életvitelt folytathassanak, munkaerőpiaci és társadalmi részvétellel, családalapítással. Ehhez hozzáadva a fizikális és mentális segítséget, technikákat és módszereket.

A biztonság szerepe

A biztonság kulcsfontosságú a támogatott lakhatásban, különösen a látássérült, vak személyek esetében:

- Fizikai biztonság: A közlekedési akadályok megszüntetése, balesetveszélyes helyzetek elkerülése, kiküszöbölése, a mindennapi életvitel megélése a digitális lehetőségek mentén.
- Mentális biztonság: Az érintetteknek tudniuk kell, hogy támogatói háló veszi őket körül, amely segít a problémák megoldásában, a fizikai és mentális jól-lét megélésében.

Példák: Egy elfelejtett vasaló vagy csőtörés miatti félelmek kezelése, a lakás biztonságos zárása, nyitása, sütés - főzés - mosás, takarítás problémáinak pozitív megélése, költségtakarékos és hatékony életvitel dilemmájára adekvát válasz adása.

Szülői aggodalmak

- Az idős szülők gyakran aggódnak amiatt, hogy mi történik gyermekükkel, ha ők már nem tudnak gondoskodni róluk.
- A TL rendszere megnyugvást adhat a családok számára, mivel biztosítja, hogy az érintett személyek megfelelő környezetben tanulhatják meg az önálló életvitelt, önálló eligazodást az élet minden területén, szolgáltatások nyújtásával, technikák modellálásával.

Személyközpontú megközelítés

A támogatott lakhatás sikere a személyközpontú megközelítésen múlik. Ez azt jelenti, hogy az ellátás során az egyén szükségleteire, preferenciáira és erősségeire építenek.

Gyakorlati példák

- Egyedi napi rutinok kialakítása.
- Személyre szabott fejlesztési tervek kidolgozása, megvalósítása, szükség szerinti menet közbeni korrekciója.

Kiss Olivér: Technológiai megoldások a támogatott lakhatásban

Biztonság és önállóság támogatása

Az okosotthon technológiák célja, hogy egyszerűsítsék a mindennapi tevékenységeket és növeljék a lakók biztonságérzetét, a lakások hatékonyságát és költségtakarékosságát.

Kiemelt technológiák és funkciók

- **Mozgásérzékelők:** A világítás automatikus be/ki kapcsolása mozgás alapján, ami segíti az optimalizált energiafogyasztást, és kényelmet biztosít a felhasználó számára.
- **Vízszivárgás-érzékelők:** Azonnali hang- és fény alapú riasztás, és akár a vízvezeték automatikus elzárása csőtörés esetén, a komolyabb károk megelőzése érdekében.
- **Ajtó- és ablaknyitás-érzékelők:** Akusztikus és vizuális jelzések, amelyek figyelmeztetik a lakót, ha egy ajtó vagy ablak nyitva marad, illetve a fűtés/hűtés automatikus kikapcsolása, amíg az ajtó vagy az ablak nyitott állapotban van.

A hangvezérelt asszisztensek szerepe

A hangvezérelt asszisztenseknek kiemelt szerepük van a látássérültek, vakok önállóságának növelésében. Az ilyen rendszerek egyszerű hangutasításokkal működtethetők, amelyek megkönnyítik a kommunikációt és a mindennapi élet szervezését.

Gyakorlati példák

- Naptáremlékeztetők beállítása gyógyszerek szedésére vagy találkozókra.
- Az időjárás adatok lekérdezése a lakás elhagyása előtt.
- Egyszerű parancsokkal történő eszközvezérlés, például a fűtés szabályozása vagy az elektromos készülékek ki- és bekapcsolása.

Költséghatékonyság és fenntarthatóság

Az okosotthon technológiák nemcsak biztonságot és kényelmet nyújtanak, hanem a lakóingatlan költséghatékony üzemeltetését is elősegítik:

- Fűtés/hűtés szabályozás – a felhasználói igények alapján optimalizált fűtés/hűtés rutinok, automatizmusok beállítása
- Világítás vezérlés – érzékelők jelei-, és/vagy időprogramok alapján beállított automatikus világítás be/ki kapcsolás, fényerő szabályozás, ezzel is csökkentve az energia költségeket
- Csoportos vezérlések – egyetlen jel alapján – akár hang utasításra - több funkció összehangolt vezérlése

Társadalmi és munkaerőpiaci integráció

A digitális technológiai megoldások nemcsak a mindennapi életet teszik könnyebbé, hanem elősegítik a látássérültek, vakok társadalmi és munkaerőpiaci integrációját is:

- Az önállóság növekedése lehetővé teszi, hogy a látássérültek, vakok magabiztosabban vegyenek részt közösségi tevékenységekben és munkavállalásban.

- A digitális technológiai eszközök segítenek leküzdeni az akadályokat, például a közlekedésben vagy a kommunikációban.

Példák a gyakorlatból

- Dedikált nyomógombok: Egyszerű, intuitív vezérlési lehetőségek, amelyek különösen hasznosak azok számára, akik nem szeretnének bonyolult eszközöket használni.
- Hangvezérelt kapcsolások: Az elektromos eszközök, például lámpák és háztartási gépek irányítása egyszerű, szóbeli parancsokkal.
- Távfelügyeleti rendszerek: Távoli hozzáférés biztosítása családtagok vagy gondozók számára, hogy szükség esetén segítséget nyújthassanak.

Technológiai kihívások és lehetőségek

- Az okosotthon rendszerek kezdeti költségei magasabbak lehetnek, azonban hosszú távon megtérülnek.
- Az eszközök megfelelő oktatást igényelnek a lakók számára, hogy magabiztosan tudják őket használni.
- Fontos a folyamatos technológiai karbantartás és frissítés, hogy az eszközök lépést tartsanak a fejlődő igényekkel.

Kulcsszavak: látássérült, vak személyek önállósága, digitális technológiai megoldások, biztonság (fizikai és mentális), személyközpontú megközelítés, okosotthon rendszerek

Észszerű(?) alkalmazkodás

Galambos Katalin

főosztályvezető, Budapest Főváros Főpolgármesteri Hivatal
Szociálpolitikai Főosztály

Az EU elnökség és a fogyatékoságügy

- Magyarország 2024-es EU elnökségének egyik kulcstémája a fogyatékossgal élő emberek társadalmi inklúziója és munkaerőpiaci részvétele.
- A Belügyminisztérium két fő területre összpontosít: a komplex rehabilitációs szolgáltatásokra és az észszerű alkalmazkodásra.

Az észszerű alkalmazkodás fogalma

- Az ENSZ 2007-es fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezményében került a hazai szakemberek és szolgáltatások számára meghatározásra.
- Az észszerű alkalmazkodás olyan módosításokat és változtatásokat jelent, amelyek nem jelentenek aránytalan vagy indokolatlan terhet, ugyanakkor biztosítják a fogyatékossgal élő személyek alapvető jogainak, önrendelkezésének érvényesülését.

Történeti kitekintés

Az észszerű alkalmazkodás fogalma először az Egyesült Államokban, 1964-ben polgárjogi törvényében merült fel a vallási diszkrimináció tekintében. Az Európai Unióban 2000-től kötelezővé vált a tagállamok számára az észszerű alkalmazkodás biztosítása, különösen a foglalkoztatás területén.

Akadálymentesítés:

- Az akadálymentesítés mindenki számára egységesen biztosítja az egyenlő esélyű hozzáférés feltételeit.
- Példák: rámpák építése, liftek akadálymentesítése, infokommunikációs akadálymentesítés.

- Az akadálymentesítés feltétel nélküli kötelezettség, amelyet mindig és mindenhol biztosítani kell.
- Fő célja, hogy a közösségi terekhez, szolgáltatásokhoz és információkhoz való hozzáférést biztosítsa minden érintett számára.

Észszerű alkalmazkodás:

- Az észszerű alkalmazkodás az egyéni igények figyelembevételével biztosít egyenlő esélyű hozzáférést.
- Rugalmasan alkalmazkodik a személy szükségleteihez, és igény szerint változhat.
Példák: munkakörnyezet testreszabása, rugalmas munkaidő biztosítása, speciális munkaeszközök beszerzése.
- Az alkalmazkodás úgy kötelező, hogy az ne jelentsen aránytalan vagy indokolatlan terhet a munkáltató számára.
- Az észszerű alkalmazkodás nem helyettesíti az akadálymentesítést, hanem kiegészíti azt. Az akadálymentesítés általános szükségleteket szolgál ki, míg az észszerű alkalmazkodás egyéni megoldásokra koncentrálnak.

Kapcsolódásuk:

- Az akadálymentesítés megteremti az alapot az észszerű alkalmazkodáshoz.
Például egy akadálymentesített épületben lehetőség nyílik egyéni igényekhez igazított munkahely kialakítására.
- Az észszerű alkalmazkodás az akadálymentesítést kiegészítve biztosítja, hogy egyedi helyzetekben is megvalósuljon az egyenlő esélyű hozzáférés.
Például egy vak munkavállaló számára speciális szoftver telepítése.

Az észszerű alkalmazkodás gyakorlati módszerei például:

- Támogató technológiák alkalmazása.

- Kötetlen munkaidő bevezetése.
- Személyi segítség biztosítása.
- Munkaterület kiigazítása és akadálymentesítése.
- Rugalmas feladatkörök kialakítása.

Az aránytalan és indokolatlan teher fogalma

- Az aránytalan teher nem jelenthet kibúvót a munkáltatók számára.
- A költségek mellett figyelembe kell venni az állami támogatásokat és szervezeti tényezőket is.

Az egyénre szabott megközelítés

- Az észszerű alkalmazkodás középpontjában a személyközpontú, holisztikus szemlélet áll.
- Az igények folyamatosan változhatnak, és az alkalmazkodás ezt folyamatosan figyelembe veszi.

Az EU fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló, 2021–2030 stratégiája:

Cél, hogy minden fogyatékosággal élő ember

- élhessen emberi jogaival;
- ugyanolyan esélyekkel élhessen, és ugyanúgy részt vehessen a társadalomban és a gazdaságban, mint mindenki más;
- maga dönthessen arról, hol, hogyan és kivel él;
- szabadon mozoghasson az EU-ban, függetlenül attól, hogy ehhez milyen támogatásra van szüksége;
- ne legyen része semmiféle megkülönböztetésben.

Összhangban az ENSZ-egyezménnyel prioritások:

- akadálymentesség
- életminőség
- részvétel

- EU szerepvállalás
- jogok gyakorlása.

Európai Bizottság intézkedéscsomag a fogyatékossggal élő személyek foglalkoztatásának javításáért

Célok:

- Akadálymentesség javítása.
- Foglalkoztatási arány növelése.
- Életminőség emelése.

Intézkedési területek:

- Toborzás és pályaorientáció.
- Munkába való felvétel, visszatérés, megtartás támogatása.
- Alternatív foglalkoztatási formák előmozdítása.
- Észszerű alkalmazkodás alkalmazása.

Kulcsszavak: észszerű alkalmazkodás, akadálymentesítés, önrendelkezés